

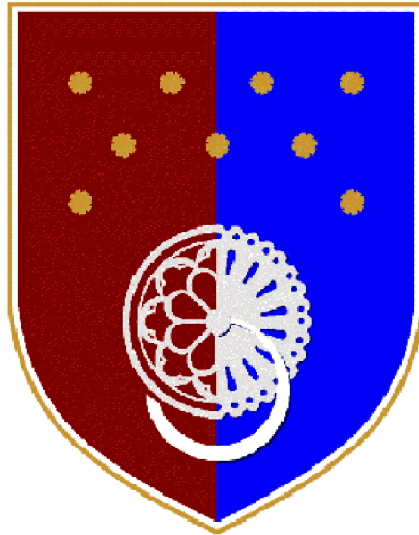
BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
ZAVOD ZA INFORMATIKU I STATISTIKU

Prilikom korištenja
podataka navesti izvor

STATISTIČKI GODIŠNJAK

KANTONA SARAJEVO

2012 GODINA

Godina XIV

Sarajevo, 2013.

Predgovor

Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo radi mjesečnu i godišnju publikaciju "Statistički bilten" Kantona Sarajevo, sa namjerom da upozna nadležne organe i institucije Kantona Sarajevo, kao i druge korisnike sa osnovnim statističkim podacima i pokazateljima iz oblasti ekonomskih i drugih kretanja na području Kantona Sarajevo.

Statistički bilten Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo dostupan je na internet stranici **<http://zis.ks.gov.ba>**

Ova publikacija sadrži podatke koje prikuplja i obrađuje Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, koje dostavljaju izvještajne jedinice prema Programu statističkih istraživanja i njihovoj periodičnosti, a na osnovu Sporazuma sa Federalnim zavodom za statistiku broj: 01-05-1-1429/11 i 26-32-240-2/11 od 12.01.2012. godine, o provođenju statističkih istraživanja na području Kantona Sarajevo, kao i dio podataka koje prikuplja i obrađuje Federalni zavod za statistiku od interesa za FBiH i Kantone. Federalni zavod za statistiku podatke mjesečno objavljuje u Biltenu pod nazivom: "Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima".

Za informacije o drugim kantonima, Statistički bilten Federalnog zavoda za statistiku dostupan je na internet stranici **<http://www.fzs.ba>**

Prezentirani su podaci za 2012. godinu iz oblasti: geografski i meteorološki podaci, registar poslovnih subjekata, stanovništvo, investicije, industrija, poljoprivreda, šumarstvo, okoliš, građevinarstvo, unutrašnja trgovina, vanjska trgovina, ugostiteljstvo, turizam, zaposleni, nezaposleni i plaće, obrazovanje, kultura, umjetnost i sport, socijalna zaštita, zdravstvena zaštita, pravosuđe.

Detaljnije informacije o pojedinim statističkim istraživanjima dostupne su na sljedećim internet stranicama:

Statistička istraživanja za zaposlene i nezaposlene dostupna su na internet stranici

<http://www.juszzks.com.ba>

Statistička istraživanja turizma dostupna su na internet stranici

<http://www.sarajevo-tourism.com>

Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo u cilju poboljšanja kvaliteta ovog biltena sa zahvalnošću će primati eventualne primjedbe, prijedloge i sugestije.

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka navedu izvor.

Sadržaj

	Str.
- PREGOVOR	2
I GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI	
- Metodološka objašnjenja	5
- Nadmorska visina i površina općina	7
- Godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških pojava	8
II REGISTAR POSLOVNIH SUBJEKATA	
- Izvori i metode prikupljanja	9
- Registrirani poslovni subjekti prema djelatnosti, 31.12.2012.	11
- Registrirani poslovni subjekti po djelatnostima i općinama, 31.12.2012.	12
III STANOVNIŠTVO	
- Metodološka objašnjenja	13
- Starosna struktura stanovništva	15
- Prirodno kretanje stanovništva	16
IV INVESTICIJE	
- Metodološka objašnjenja	17
- Isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja- organizacioni princip 2011.	19
- Isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja- organizacioni princip 2012.	20
- Ostvarene investicije: u nova stalna sredstva po namjeni ulaganja i tehničkoj strukturi 2011.	21
- Ostvarene investicije: u nova stalna sredstva po namjeni ulaganja i tehničkoj strukturi 2012.	22
V INDUSTRIJA	
- Metodološka objašnjenja	23
- Indexi industrijske proizvodnje u Kantonu Sarajevo za 2012	24
VI POLJOPRIVREDA	
- Metodološka objašnjenja	25
- Ostvareni prinosi usjeva i voća u 2012.	28
- Brojno stanje stoke i stočna proizvodnja	29
- Proizvodnja, prodaja i zalihe šumskih sortimenata u Kantonu Sarajevo u 2012.	30
VIII OKOLIŠ	
- Metodološka objašnjenja	31
- Neopasni i opasni otpad nastao u proizvodnim aktivnostima u 2012.	33
- Neopasni i opasni otpad nastao u proizvodnim aktivnostima po listi otpada u 2012.	34
IX GRAĐEVINARSTVO	
- Metodološka objašnjenja	35
- Prosječna cijena završenih stanova u 2012.	38
X SAOBRAĆAJ	
- Metodološka objašnjenja	39
- Prijevoz putnika i robe u 2012.	42
- Registrirana cestovna motorna i priključna vozila prema godinama starosti	43
XI UNUTRAŠNJA TRGOVINA	
- Metodološka objašnjenja	44
- Prodavnice, zaposleni, promet i zalihe u distributivnoj trgovini prema pretežnoj djelatnosti 2012	45
- Domaći sajmovi u 2012.	46
- Promet u trgovini na malo po strukama u Kantonu Sarajevo za 2012.	47
- Prodaja i otkup poljoprivrednih proizvoda u Kantonu Sarajevo za 2012.	48
- Prodaja poljoprivrednih proizvoda na pijacama/tržnicama u Kantonu Sarajevo 2012.	49
XII VANJSKA TRGOVINA	
- Metodološka objašnjenja	50
- Izvoz uvoz u Kantonu Sarajevo za 2012.	52
XIII CIJENE	
- Metodološka objašnjenja	53
- Pregled kretanja cijena izabranih proizvoda na području Kantona Sarajevo u 2012.	55
XIV UGOSTITELJSTVO	

- Metodološka objavašnja	56
- Promet u ugostiteljstvu u 2012.	57
XV TURIZAM	
- Metodološka objavašnja	58
- Dolasci i noćenja turista prema vrstama objekata u 2012	59
- Dolasci i noćenja turista prema zemljama prebivališta u 2012	60
XVI ZAPOSLENI, NEZAPOSLENI I PLAĆE	
- Metodološka objavašnja	61
- Zaposleni po djelatnostima u 2012.	62
- Zaposlene, nezaposlene osobe i neto plaće po općinama u 2012.	63
XVII OBRAZOVANJE	
- Metodološka objavašnja	64
- Redovno osnovno i srednje obrazovanje 2012.	66
- Visoko obrazovanje 2012.	68
XVIII KULTURA; UMJETNOST I SPORT	
- Metodološka objavašnja	71
- Pozorišta, kina, radio stanice i tv stanice u 2012.	73
XIX ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	
Metodološka objavašnja	74
Radnici zaposleni u zdravstvenim ustanovama prema stepenu stručne spreme u 2012.	75
Zdravstveni radnici u bolnicama u 2012.	76
Djelatnost opće medicine u 2012.	77
Djelatnost zaštite školske djece u 2012.	78
XX SOCIJALNA ZAŠTITA	
- Metodološka objavašnja	79
- Socijalna zaštita u 2012.	80
XXI PRAVOSUĐE	
- Metodološka objavašnja	81
- Optužene i osuđene punoljetne i maloljetne osobe prema kaznenom djelu	82

GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

GEOGRAFSKI PODACI

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o geografskim koordinatama, dužini granica i površinama preuzeti su od Uprave za geodetske i imovinskopravne poslove Bosne i Hercegovine, a podaci o jezerima i nadmorskim visinama planinskih vrhova su iz topografskih karata razmjere/mjerila 1 : 25.000.

Ostali geografski podaci preuzeti su od Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

Podaci o dužini rijeka i meteorološki podaci preuzeti su od Federalnog hidrometeorološkog zavoda, podaci o potresima od Sektora za seizmologiju Federalnog hidrometeorološkog zavoda.

Definicije

Pod pojmom **planine** najčešće se podrazumijevaju uzvišenja iznad 500 m nadmorske visine, dok se uzvišenja ispod 500 m nazivaju brijegom, iako su te granice proizvoljne i variraju. Planine preko 1500 m nadmorske visine su poredane prema visini vrha.

Jačine potresa određene su prema međunarodnoj Merchalli-Cancani-Siebergovoj (MCS) ljestvici koja ima 12 stupnjeva. Stupnjevi su određeni prema ocjeni učinka potresa na ljude, građevine i prirodu.

Podaci o **vodostaju rijeka** odnose se na najvažnije rijeke u Federaciji Bosne i Hercegovine i vodomjerne stanice za koje postoje potpuni podaci.

METEOROLOŠKI PODACI

Klima

Prema svom geografskom položaju Federacija BiH se nalazi na granici dva velika klimatska pojasa. Sa sjevera imamo utjecaj umjereno kontinentalne klime iz Panonske nizije, a sa jugozapada utjecaj mediteranske klime sa Jadranskog mora. Stoga razlikujemo tri osnovne klimatske oblasti: Oblast umjereno kontinentalne klime na sjeveru (Umjereni klimatski pojas), koji dolinama većih rijeka prodire duboko prema središnjem dijelu; Oblast planinske klime u središnjem planinskom dijelu (Planinski pojas), te Oblast mediteranske klime na jugozapadu (Maritimni pojas). Zavisno od nadmorske visine razlikujemo i nekoliko prijelaznih oblasti između ovih glavnih, a na najvećim nadmorskim visinama u centralnom planinskom pojasu govorimo i o oblastima alpske klime.

GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI

Umjereni klimatski pojas ima umjereno kontinentalnu klimu sa dosta oštrim zimama i toplim ljetima. Srednje temperature u mjesecu januaru/siječnju su ispod 0.0 °C, dok su u julu/srpnju srednje temperature 18.7 do 22.6 °C. Apsolutne minimalne temperature u zimskom periodu kreću se i do – 27.0 °C, dok apsolutne maksimalne u ljetnjem periodu dostižu i 40.0 °C. Srednje godišnje temperature (višegodišnji prosjek) se kreću od 9.5 do 10.2 °C, dok za pojedine godine variraju od 9.0 do 11.6 °C. Prosječne godišnje sume padavina/oborina se kreću od preko 1300 l/m² na zapadu, a prema istoku opadaju do 700 l/m². Sa porastom nadmorske visine prema jugu srednje temperature opadaju, a suma padavina/oborina raste. Dolinama velikih rijeka utjecaj ovog klimatskog pojasa dopire duboko na jug zemlje.

Planinski pojas (sa nadmorskom visinom od 500 do 2000 m i preko), odlikuje se kontinentalno-planinskom klimom, koja na visinama preko 1700 m ima i sve odlike alpske klime, kakve se sreću u alpskom planinskom sistemu. Osnovna karakteristika ove klime je oštra zima (temperature se u pravilu kreću u rasponu od – 24.0 do – 34.0 °C) i kratka, blaga ljeta. Srednja temperatura na 500 m je oko 9.5 °C i opada sa povećanjem nadmorske visine od 0,6 °C do 1.0 °C na svakih sto metara zavisno od intenziteta temperaturne inverzije.

Mediterranski pojas (dolina rijeke Neretve i njenih pritoka, kao i obližnja kraška polja) zbog blizine Jadranskog mora ima mediteransku klimu. Osnovna karakteristika ove klime su blage zime i žarka ljeta. Srednje temperature u januaru/siječnju su od 3.0 do 5.0 °C, dok su u julu/srpnju i preko 24.0 °C, ali je amplituda manja nego u sjevernim i centralnim dijelovima zemlje. Apsolutne maksimalne temperature se kreću i do 45.0 °C.

Sume padavina/oborina su veoma visoke (od 1000 do 1800 l/m²). Najveće količine padavina/oborina su u hladnijem dijelu godine, dok su u ljetnim mjesecima relativno male, pa su u tom dijelu godine mogući i sušni periodi.

Definicija meteoroloških obilježja

Podaci se odnose na srednje mjesečne vrijednosti i srednje godišnje vrijednosti. Barometarski pritisak/tlak izražen je u hektopaskalima (hPa) ili milibarima (mb). Relativna vlažnost zraka izražena je u procentima (%). Srednje vrijednosti temperature su date u °C i izračunate na osnovu srednjih dnevnih vrijednosti, koje se računaju na osnovu mjerenja svakog dana u 7, 14 i 21 sat po lokalnom vremenu prema formuli: $(t_7+t_{14}+2t_{21}):4$.

Podaci o padavinama/oborinama odnose se na godišnju i mjesečnu sumu padavina/oborina i izraženi su u l/m². Broj dana sa kišom i snježnim pokrivačem predstavlja dane u kojima su naznačene pojave iznosile najmanje 0.1 l/m², odnosno 1 cm snježnog pokrivača, mjenog u 7 sati ujutro.

Padavina se smatra kiselom ako je pH < 5,6.

GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI

UKUPNA POVRŠINA cca km²

Bosna i Hercegovina	51,209
Federacija Bosne i Hercegovine	26,110
Kanton Sarajevo	1,277

NADMORSKA VISINA I POVRŠINE OPĆINA

	Šifra općine	Nadmorska visina, m	Površina cca km ²	
1	Centar	10839	532	33.0
2	Novi grad	10871	507	47.2
3	Novo Sarajevo	11568	519	9.9
4	Stari grad	11584	541	51.4
5	Hadžići	10847	546	273.3
6	Iliđža	11550	503	143.4
7	Ilijaš	10863	450	308.6
8	Trnovo	11592	816	338.4
9	Vogošća	10928	500	71.7

PLANINE I PLANINSKI VRHOVI VEĆI OD 1500 METARA NADMORSKE VISINE

	Nadmorska visina	Vrh se nalazi na teritoriji općine
Treskavica	2088	Trnovo
Bjelašnica	2067	Trnovo
Trebević	1629	Sarajevo
Ozren	1534	Sarajevo
Igman	1647	Hadžići, Iliđža
Ivan Planina	1534	Hadžići, Konjic, Kreševo

GODIŠNJE VRIJEDNOSTI VAŽNIJIH METEOROLOŠKIH POJAVA ¹⁾

	2008	2009	2010	2011	2012
--	------	------	------	------	------

SREDNJE GODIŠNJE VRIJEDNOSTI

Pritisak/tlak zraka, mb	943.4	942.1	940.5	944.9	943.1
Temperatura zraka, °C	11.2	10.8	10.6	10.5	11.1
Relativna vlažnost zraka, %	75	75	70	67	64
Oblačnost (osmina)	5,7 ²⁾	5	5	4	4

²⁾ desetine

GODIŠNJE VRIJEDNOSTI

Apsolutna max. temperatura zraka, °C	36.6	36.1	36.8	37.9	38.3
Apsolutna min. temperatura zraka, °C	-12.8	-16.0	-13.5	-10.3	-19.0
Količina padavina, l/m ²	835	1058.0	1187.1	692.0	928.1
Broj dana sa padavinama, ≥ 0,1 mm	151	182	187	144	150
Broj dana sa snježnim pokrivačem, ≥ 1 cm	30	63	59	63	99
Maksimalna visina snježnog pokrivača, cm	35	37	26	28	107
Trajanje sijanja sunca (sati)	2066	1891.6	1669.6	2055.4	2077.7

1) Podaci se odnose na meteorološku stanicu Sarajevo

VAŽNIJE METEOROLOŠKE POJAVE ZABILJEŽENE U PERIODU 1951.-2012.

	Srednje vrijednosti				Apsolutne vrijednosti			
	Godiš. Temp. zraka (oC)	Zimska temp. zraka (oC)	Ljetna temp. zraka (oC)	Godiš. sume oborina (l/m ²)	Max. Temp. zraka (oC)	Datum	Minimalna temp. zraka (oC)	Datum
Bjelašnica	1.4	-5.9	9.4	1131	24.3	8/24/2007	-29.2	22.1.1963.
Ivan Sedlo	7.5	-1.3	16.2	1465	35.5	8/24/2007	-26.2	12.1.1985.
Sarajevo	9.9	0.5	18.8	938	38.8	8/23/2007	-22.0	26.1.1954.

REGISTAR POSLOVNIH SUBJEKATA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Na osnovu Zakona o Klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, br. 64/07 i 80/11), Odluke o Klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 (Službeni glasnik BiH, br. 47/10), Pravilnika o razvrstavanju subjekata prema klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, br. 6/12).

Federalni zavod za statistiku vodi Registar poslovnih subjekata koji obuhvata poslovne subjekte i njihove dijelove, razvrstane prema pretežnoj djelatnosti koju obavljaju uz primjenu Klasifikacije djelatnosti (KD).

Klasifikacija djelatnosti je obavezan standard za određivanje djelatnosti, odnosno razvrstavanje poslovnih subjekata i njihovih dijelova u hijerarhijske nivoe (područje, oblast, grana i razred) utvrđene Odlukom o klasifikaciji djelatnosti, za potrebe statistike i različitih službenih i administrativnih zbirki podataka. Klasifikacija djelatnosti se zasniva na Statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti Evropske unije (NACE) i uporediva je sa Međunarodnom standardnom industrijskom klasifikacijom svih ekonomskih djelatnosti Ujedinjenih naroda (ISIC).

Kada je za poslovni subjekat rješenjem o upisu u registar kod nadležnog organa ili propisom utvrđeno obavljanje više djelatnosti, prvi upis djelatnosti koja će biti uvedena u Registar kao pretežna djelatnost provodi se na prijedlog poslovnog subjekta. Svaki slijedeći upis promjene pretežne djelatnosti provodi se:

1. na zahtjev poslovnog subjekta, uz prikazivanje finansijskih/financijskih pokazatelja o poslovanju, i
2. po službenoj dužnosti na temelju promjene rješenja o upisu u registar kod nadležnog organa ili promjene propisa, odnosno na temelju podataka iz statističkih istraživanja.

Djelatnost dijelova poslovnog subjekta utvrđuje se prema rješenju o upisu u registar kod nadležnog organa ili prema aktu o osnivanju ili osnovnoj namjeni osnivanja polazeći od interne odluke poslovnog subjekta u čijem je sastavu pod uslovom da tu djelatnost sadrži akt o osnivanju osnovnog poslovnog subjekta.

Zavod izdaje poslovnim subjektima i njihovim dijelovima obavještenje o razvrstavanju prema Klasifikaciji djelatnosti.

Upis prijava, promjena i odjava poslovnih subjekata prati se dnevnom ažurnošću Registra poslovnih subjekata u kantonalnim uredima i službama Federalnog zavoda za statistiku. Izvori za Registar poslovnih subjekata su registarski organi. Registarski organi su sudovi, ministarstva, općinski odnosno gradski organi uprave i drugi organi u čije registre se upisuju poslovni subjekti, odnosno zakonski propisi kojima se oni osnivaju.

Obuhvat i uporedivost

Registar poslovnih subjekata obuhvata: pravne osobe, fizičke osobe – obrtnike, te njihove dijelove.

U Registar poslovnih subjekata se uvode poslovni subjekti koji imaju sjedište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, bez obzira na porijeklo/podrijetlo kapitala. Poslovni subjekti sa sjedištem na teritoriji Federacije BiH mogu da imaju svoje organizacione dijelove na području cijele BiH, kao i u inozemstvu i tada se navedeni dijelovi poslovnog subjekta također upisuju u Registar.

Registar poslovnih subjekata predstavlja značajan standard društvenog sistema informisanja. Podaci iz Registra predstavljaju jedan od osnovnih izvora za punjenje i ažuriranje Statističkog poslovnog registra, koji služi kao osnova za provođenje statističkih istraživanja

Definicije

Djelatnost je kombinacija resursa kao što su oprema, rad, tehnika proizvodnje, informativne mreže ili proizvodi čiji je rezultat određena roba ili usluga. Određena je inputom proizvoda (roba ili usluga), proizvodnim procesom i outputom proizvoda.

Poslovni subjekti mogu obavljati više odobrenih djelatnosti, ali se u Registar poslovnih subjekata kao pretežna (glavna) djelatnost upisuje samo jedna djelatnost. Postoje tri kategorije: pretežna (glavna), sporedna i pomoćna djelatnost.

Glavna (pretežna) djelatnost poslovnih subjekata koji ostvaruju dobit proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu, je djelatnost koja učestvuje odnosno doprinosi najvećim udjelom u formiranju ukupne dodane vrijednosti ekonomske cjeline koja se posmatra. Za poslovne subjekte koji ne ostvaruju dobit proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu, glavna djelatnost se određuje prema najvećem udjelu broja zaposlenih, odnosno plaćama po pojedinim djelatnostima.

Sporedna djelatnost je različita od pretežne (glavne) djelatnosti poslovnog subjekta, čiji rezultat (output) su dobra i/ili usluge koje se isporučuju trećim licima. Dodana vrijednost sporedne djelatnosti mora biti manja nego ona od pretežne (glavne) djelatnosti.

Pomoćna djelatnost je ona koja postoji isključivo da bi se pružila podrška glavnoj ili sporednim djelatnostima poslovnog subjekta

Poslovni subjekti su pravne osobe i fizičke osobe, uključujući i organe državne vlasti, organe državne uprave i organe lokalne i mjesne samouprave, koji obavljaju djelatnost u skladu sa pravnim propisima.

Pravne osobe su subjekti odnosno pravne tvorevine koje imaju zakonska prava i obaveze, a svojstvo pravne osobe stiču upisom u neki od posebnih registara ili na osnovu zakonskih propisa.

Dijelovi poslovnog subjekta su organizacione jedinice u sastavu poslovnog subjekta (radionice, skladišta, uredi, stovarišta...) smještene na geografski određenom mjestu. Na svakom od tih mjesta obavlja se neka djelatnost u kojoj je zaposlena jedna ili više osoba. Dijelovi poslovnog subjekta mogu imati sjedište na istoj ili različitoj adresi i obavljati istu ili različitu djelatnost u odnosu na subjekt u čijem su sastavu.

Fizičke osobe - obrtnici i osobe koje obavljaju srodnu i ostale djelatnost su osobe koje samostalno i trajno obavljaju registriranu djelatnost u svoje ime i za svoj račun, a pri tom se mogu koristiti i radom drugih osoba.

Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih i registriranih privrednih/gospodarskih djelatnosti u osnovnom, dopunskom ili dodatnom zanimanju od strane fizičkih osoba sa ciljem postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Srodne djelatnosti su sve registrirane privredne i druge djelatnosti koje obavljaju fizičke osobe prema pravilima obavljanja obrta, a koja se ne smatraju obrtom.

REGISTRIRANI POSLOVNI SUBJEKTI PREMA DJELATNOSTI, stanje 31.12.

	2011			2012		
	Pravne osobe	Jedinice u sastavu	Obrt	Pravne osobe	Jedinice u sastavu	Obrt
UKUPNO	13.225	6.241	12.746	13.952	6.376	12.405
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	84	19	520	86	19	547
B Ribarstvo	-	1	4	1	2	3
C Vađenje ruda i kamena	11	3	2	13	4	2
D Prerađivačka industrija	1.124	268	1.839	1.147	271	1.784
E Proiz.snabdijevanje/opskrba elekt. energijom, plinom/gasom i vodom	37	28	-	46	29	-
F Građevinarstvo	646	58	568	658	56	540
G Trgovina:popravak motornih vozila, motocikla,te predmeta za vlastitu upotrebu/uporabu i dom./kuć.	3.855	3.267	3.192	3.978	3.335	2.986
H Ugostiteljstvo	316	499	2.072	351	523	2.014
I Prijevoz, skladištenje i veze	490	279	1.816	521	278	1.751
J Finansijsko/Financijsko posredovanje	167	250	2	172	251	17
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne djelatnosti	2.307	226	1.446	2.441	238	1.470
L Državna uprava i odbrana/obrana; obavezno/obvezno socijalno osig.	315	130	-	315	130	-
M Obrazovanje	233	86	52	240	90	48
N Zdravstveni i socijalni rad	251	115	286	258	116	286
O Ostalne javne, komunalne, društvene i vlastite uslužne djelatnosti	3.357	1.012	946	3.693	1.034	956
P Privatna domaćinstva/kućanstva sa zaposlenim osobljem	-	-	1	-	-	1
Q Eksteritorijalne organizacije i tijela	32	-	-	32	-	-

REGISTRIRANI POSLOVNI SUBJEKTI PO DJELATNOSTIMA I OPĆINAMA, stanje 31.12.2012.

Općina	Ukupno	Područja djelatnosti																
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
Pravne osobe																		
Ukupno	13952	86	1	13	1147	46	658	3978	351	521	172	2441	315	240	258	3693	-	32
Centar	4,187	17	1	4	227	18	126	902	112	106	75	940	130	67	92	1359	-	11
Hadžići	348	16	-	-	59	2	25	88	4	18	1	24	20	7	9	75	-	-
Ilidža	2045	18	-	4	248	4	140	811	46	100	4	263	23	24	24	336	-	-
Ilijaš	271	10	-	-	50	1	9	58	3	18	-	16	20	8	6	72	-	-
Novi Grad	2333	9	-	1	196	4	138	843	36	138	19	302	36	32	32	545	-	2
N.Sarajevo	2883	6	-	1	193	10	156	822	65	71	54	634	42	61	55	703	-	10
Stari Grad	1388	4	-	2	109	4	44	297	74	52	18	219	28	28	30	470	-	9
Trnovo	38	3	-	-	-	1	-	1	2	2	-	-	6	1	3	19	-	-
Vogošća	459	3	-	1	65	2	20	156	9	16	1	43	10	12	7	114	-	-
Jedinice u sastavu																		
Ukupno	6376	19	2	4	271	29	56	3335	523	278	251	238	130	90	116	1034	-	-
Centar	1412	4	-	-	42	6	16	650	161	55	59	61	34	21	25	278	-	-
Hadžići	259	4	2	1	15	-	-	117	20	7	14	4	13	8	7	47	-	-
Ilidža	1094	2	-	1	47	7	18	648	65	51	35	40	19	10	11	140	-	-
Ilijaš	167	1	-	1	13	-	1	68	12	8	8	5	9	8	5	28	-	-
Novi Grad	1335	4	-	1	59	2	10	777	84	72	43	51	14	7	24	187	-	-
N.Sarajevo	1165	2	-	-	46	6	9	623	86	39	53	50	20	12	19	200	-	-
Stari Grad	606	-	-	-	27	6	1	293	67	31	23	16	8	22	13	99	-	-
Trnovo	30	1	-	-	-	-	-	5	7	-	-	1	1	-	5	10	-	-
Vogošća	308	1	-	-	22	2	1	154	21	15	16	10	12	2	7	45	-	-
Obrt																		
Ukupno	12405	547	3	2	1784	-	540	2986	2014	1751	17	1470	-	48	286	956	1	-
Centar	2371	26	-	-	283	-	76	479	416	296	5	500	-	9	86	194	1	-
Hadžići	548	67	1	-	61	-	38	175	103	48	1	22	-	2	1	29	-	-
Ilidža	1888	79	-	-	210	-	104	621	352	241	2	109	-	9	39	122	-	-
Ilijaš	484	102	-	-	44	-	24	144	88	34	-	20	-	2	4	22	-	-
Novi Grad	2714	79	-	2	361	-	158	744	342	452	4	303	-	11	39	219	-	-
N. Sarajevo	1930	13	-	-	214	-	57	424	356	240	4	321	-	9	76	216	-	-
Stari Grad	1851	26	-	-	546	-	52	290	265	355	1	156	-	5	35	120	-	-
Trnovo	135	105	1	-	-	-	1	1	8	16	-	3	-	-	-	-	-	-
Vogošća	484	50	1	-	65	-	30	108	84	69	-	36	-	1	6	34	-	-

STANOVNIŠTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o stanovništvu i domaćinstvima/kućanstvima prikupljaju se popisima svakih deset godina prema jedinstvenoj metodologiji na cjelokupnom području Bosne i Hercegovine.

Procjena broja stalnih stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine sredinom godine uključuje prisutno stanovništvo i izbjeglice Federacije Bosne i Hercegovine u inozemstvu.

Procjene broja prisutnih stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine sredinom godine kao i stope prirodnog kretanja stanovništva temelje se na rezultatima Popisa 1991., podacima o prirodnom priraštaju i podacima o broju raseljenih osoba i izbjeglica i broju povrataka u prijeratno mjesto stanovanja, podacima o migracijama stanovništva i o registraciji prebivališta (boravišta) stanovnika FBiH.

Izvori podataka za rođene, umrle i vjenčane su matične knjige, a za razvedene brakove dokumentacija nadležnih sudova. Podaci o rođenim i umrlim osobama te sklopljenim i razvedenim brakovima odnose se na Federaciju BiH i predstavljaju konačne rezultate obrade podataka.

Definicije

Podaci iz popisa odnose se na stalno stanovništvo na području Bosne i Hercegovine. Stalno stanovništvo jednog mjesta čine sve osobe koje u tom mjestu stalno stanuju, tj. imaju prebivalište, bez obzira na to da li su se u trenutku popisa nalazile u mjestu prebivališta ili su bile privremeno odsutne, bilo u zemlji ili inozemstvu. Osobe na privremenom radu kod inozemnih poslodavaca ili na samostalnom radu, kao i članovi obitelji koji s njima borave u inozemstvu popisani su kao stalni stanovnici odgovarajućih naselja u zemlji u kojima je njihovo prebivalište.

Domaćinstvom/kućanstvom se smatra obiteljska ili druga zajednica osoba koje su izjavile da zajednički stanuju i troše prihode za podmirenje osnovnih životnih potreba, kao i svaka osoba koja živi sama (samačko domaćinstvo/kućanstvo) ili stanuje sa drugim osobama s kojima ne troši svoje prihode. U popisima 1961. i 1971. kao stalni stanovnici popisane su sve osobe koje su se zatekle u mjestu rada ukoliko se nisu svakodnevno vraćale u mjesto stanovanja obitelji, dok su 1981. i 1991. te osobe popisane kao stalni stanovnici mjesta u kojima su nastanjene njihove obitelji, čime je smanjen broj samačkih domaćinstava/kućanstava.

Podaci o **etničkim grupama** rezultat su slobodno izražene **etničke** pripadnosti stanovnika preko deset, odnosno petnaest godina starosti, odnosno roditelja (staratelja) kada su u pitanju djeca mlađa od 10, odnosno 15 godina u popisima 1971, 1981. i 1991.

U popisima prije 1981. godine Muslimani su iskazivani pod različitim nazivima. U popisu 1953 godine osobe koje su izjavile da su Muslimani svrstane su u grupu "Jugosloveni - neopredjeljeni" zajedno sa ostalim osobama jugoslovenskog porijekla/podrijetla koje su izjavile da su Jugosloveni, dok su u popisu 1961. godine iskazani pod nazivom "Muslimani u etničkom smislu", a 1971. godine kao "Muslimani u smislu narodnosti".

Podaci prema starosti iskazuju se prema navršenim godinama života. Svaka grupa starosti obuhvaća osobe koje su navršile godine života unutar granica intervala. Tako su npr. u skupini 10-14 godina obuhvaćene osobe koje imaju 10 i više godina, ali još nisu navršile 15 godina života.

Pismenost Podaci o pismenosti stanovništva odnose se samo na stanovništvo staro 10 i više godina. Pismenim se smatra ona osoba koja zna pročitati i napisati sastav (tekst) u vezi sa svakidašnjim životom, bez obzira na kojem jeziku čita i piše. Sve ostale osobe, uključujući i one koje samo čitaju smatrane su nepismenim.

Školska sprema je najviši stepen/stupanj obrazovanja koji je osoba stekla po okončanju redovnog/redovitog školovanja ili škole koja zamjenjuje redovne/redovite, polaganjem privatnih ispita u nekoj redovnoj/redovitoj školi, ili pohađanjem kursa za skraćeno završavanje neke škole kojim se po postojećim propisima stječe određena školska sprema.

Prema aktivnostima stanovništvo je razvrstano na aktivno, stanovništvo sa osobnim prihodom i izdržavane/uzdržavane osobe. Aktivno je ono stanovništvo koje obavlja neko zanimanje i tako osigurava sredstva za život. Aktivnim se smatraju i osobe koje traže zaposlenje, služe vojni rok, kao i osobe na izdržavanju kazne. Osobama sa osobnim prihodom smatraju se penzioneri/umirovljenici svih kategorija, osobe koje primaju socijalnu pomoć ili imaju prihode od davanja u zakup zemlje, kuće, radnje i druge imovine.

Izdržavanim/Uzdržavanim osobama (djeca, učenici, studenti, domaćice/kućanice i dr.) smatraju se osobe koje nemaju vlastitih prihoda ni po kojem osnovu, nego ih izdržavaju/uzdržavaju roditelji, rođaci ili druge osobe, kao i osobe s prihodima koji im ne obezbjeđuju ekonomsku samostalnost.

Poljoprivredno stanovništvo u popisima 1981. i 1991. godine čine sve osobe čija se zanimanja nalaze u skupini "poljoprivrednici" i "ribari i lovci", kao i sve osobe koje oni izdržavaju/uzdržavaju.

Stalnim mjestom stanovanja smatra se ono mjesto u kojem je osoba stalno nastanjena, tj. u kojem ima prebivalište. Stalnim mjestom stanovanja raseljenih osoba i izbjeglica za 1999. godinu smatralo se ono mjesto u kojem je osoba bila nastanjena prije rata. Navedeno treba uzeti u obzir prilikom korišćenja podataka iz dijela "Pregled po kantonima i općinama".

Ako je osoba 2000 - 2011. godine bila prisutna u jednom mjestu stanovanja duže od jedne godine, onda se to mjesto smatralo njenim prebivalištem. Ako je iz navedenog prebivališta bila odsutna duže/dulje od godinu dana u inozemstvu, onda takvi događaji nisu obuhvaćeni podacima za datu godinu.

Podaci o živorođenim i mrtvorodenim osobama svrstavaju se prema mjestu stalnog stanovanja majke, o umrlim prema mjestu stalnog stanovanja umrle osobe, za sklopljene brakove prema mjestu stalnog stanovanja mladoženje, a razvedeni brakovi se svrstavaju prema zadnjem prebivalištu bračnog para.

Podaci o umrlim osobama prema uzroku smrti dati su prema X Reviziji Međunarodne statističke klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti.

Živorodenim djetetom smatra se svako dijete koje pri rođenju diše i pokazuje druge znakove života kao što su kucanje srca, pulsiranje pupčane vrpce i jasne pokrete voljnih mišića. Ako dijete ubrzo nakon poroda umre, prvo se registruje kao živorođeno, a zatim kao umrlo dojenče.

Mrtvorodenim djetetom smatra se dijete rođeno, odnosno izvađeno iz tijela majke bez ikakvih znakova života, tj. ako nije disalo niti pokazivalo neki drugi znak života, nošeno je duže od 22 sedmice trudnoće i ima 500 grama ili više porođajne težine.

Izbacivanje mrtvog ploda koji je nošen manje od 22 sedmice, smatra se pobačajem (abortusom), bez obzira na to da li je riječ o prirodnom ili namjernom prekidu trudnoće, i ne registruje se u matičnim knjigama, niti su ti podaci iskazani u ukupnom broju mrtvorodenih.

Stručnom pomoći kod rođenja smatra se pomoć doktora medicine ili diplomirane primalje. Da bi se dobio ukupan broj rođenih sa stručnom pomoći, treba zbrojiti rođene u «zdravstvenoj ustanovi» i rođene «na drugom mjestu sa stručnom pomoći».

Prirodni prirast, odnosno prirodni pad stanovništva razlika je između broja živorođene djece i broja umrlih osoba.

Stopa nataliteta predstavlja odnos između broja živorođenih i procijenjenog broja stanovnika na 1000 stanovnika prisutnih sredinom godine.

Stopa prirodnog priraštaja predstavlja razliku stope nataliteta i stope mortaliteta.

Smrt je stalni prestanak svih znakova života u bilo koje vrijeme nakon što se desilo rođenje (prestanak vitalnih funkcija bez mogućnosti oživljavanja). Ova definicija isključuje mrtvorodenja koja se posebno definiraju.

Umrlo dojenčadi smatraju se djeca koja su umrla prije navršene prve godine života.

Uzrok smrti je ona bolest, bolesno stanje ili ozljeda koja za posljedicu ima smrt ili je pridonijela smrti, kao i okolnosti nesretnog slučaja ili nasilja koje su takve ozljede prouzrokovale. Uzroci smrti razvrstani su prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, povreda i uzroka smrti - X revizija.

Stopa mortaliteta predstavlja odnos između broja umrlih i procijenjenog broja stanovnika na 1000 stanovnika prisutnih sredinom godine.

Stopa smrtnosti dojenčadi predstavlja odnos između broja umrle dojenčadi i broja živorođenih računato na 1000 živorođenih.

Brak je čin, ceremonija ili proces kojim se stvara zakonska veza muža i žene. Zakonitost unije uspostavlja se građanskim, vjerskim ili drugim sredstvima zavisno od toga kako ih definira zakon svake zemlje.

Razvod braka je krajnji zakonski raspad braka tj. ono odvajanje muža i žene koje stranama daje pravo da ponovo stupe u brak po građanskim, vjerskim i/ili drugim odredbama, sukladno sa zakonima svake zemlje.

STAROSNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA , procjena

Općina	Ukupno	0-14	15-64	65 i više
Stanje 30.06. 2010. godine				
Ukupno	436.572	72.941	292.544	71.087
Centar	69.889	10.333	46.574	12.982
Hadžići	22.727	4.589	15.258	2.880
Ilidža	59.271	11.632	39.030	8.609
Ilijaš	18.436	4.374	11.375	2.687
Novi Grad	124.742	20.208	86.154	18.380
Novo Sarajevo	73.394	10.140	48.611	14.643
Stari Grad	42.580	6.727	28.727	7.126
Trnovo	2.495	215	1.570	710
Vogošća	23.038	4.723	15.245	3.070
stanje 30.06. 2011. godine				
Ukupno	438.757	73.192	294.151	71.414
Centar	69.673	10.301	46.430	12.942
Hadžići	22.705	4.570	15.258	2.877
Ilidža	60.060	11.787	39.549	8.724
Ilijaš	18.928	4.400	11.765	2.763
Novi Grad	125.395	20.314	86.605	18.476
Novo Sarajevo	73.584	10.166	48.737	14.681
Stari Grad	42.509	6.716	28.679	7.114
Trnovo	2.433	198	1.531	704
Vogošća	23.470	4.740	15.597	3.133
stanje 30.06. 2012. godine				
Ukupno	440.744	69.650	298.702	72.392
Centar	69.156	9.710	46.488	12.958
Hadžići	22.731	4.250	15.549	2.932
Ilidža	60.417	10.658	40.766	8.993
Ilijaš	19.102	4.173	12.090	2.839
Novi Grad	125.447	19.198	87.567	18.682
Novo Sarajevo	73.748	10.252	48.797	14.699
Stari Grad	42.220	6.527	28.598	7.095
Trnovo	2.473	171	1.577	725
Vogošća	25.450	4.711	17.270	3.469

PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA PO MJESTU PREBIVALIŠTA-prethodni podaci

Općina	Ukupno rođeni	Živo rođeni			Mrtvo-rođeni	Mjesto porođaja		
		ukupno	po spolu			u zdravstvenoj ustanovi	na drugom mjestu	
			muški	ženski			sa stručnom pomoći	bez stručne pomoći
2007	4.311	4.283	2.200	2.083	28	4.279	1	3
2008	4.652	4.621	2.373	2.248	31	4.617	1	3
2009	4.914	4.898	2.548	2.350	16	4.896	2	-
2010	4.720	4.704	2.423	2.281	16	4.704	-	-
2011	4.741	4.721	2.411	2.310	20	4.736	5	-
2012	4.701	4.682	2.465	2.217	19	4.675	6	1
Centar	631	630	336	294	1	629	1	-
Hadžići	290	289	149	140	1	287	2	-
Ilidža	736	734	370	364	2	734	-	-
Ilijaš	277	277	157	120	-	277	-	-
Novi Grad	1.407	1.398	736	662	9	1.397	1	-
Novo Sarajevo	688	685	365	320	3	682	2	1
Stari Grad	359	358	194	164	1	358	-	-
Trnovo	10	10	5	5	-	10	-	-
Vogošća	303	301	153	148	2	301	-	-

PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA PO MJESTU PREBIVALIŠTA-prethodni podaci

	U m r l i			O d t o g a		Broj sklop-ljenih brakova	Broj razvedenih brakova
	ukupno	po spolu		umrla dojenčad	nasilne smrti		
		muški	ženski				
2007	3.825	1.922	1.903	41	110	2.938	225
2008	3.839	1.964	1.875	40	98	2.993	115
2009	4.013	1.964	2.049	35	92	2.804	135
2010	4.137	2.073	2.064	31	115	2.782	101
2011	3.933	1.994	1.939	19	92	2.776	78
2012	4.267	2.101	2.166	31	97	2.497	88
Centar	801	360	441	13	15	351	19
Hadžići	209	118	91	-	8	160	3
Ilidža	523	283	240	4	11	464	10
Ilijaš	165	78	87	3	7	136	-
Novi Grad	1.055	538	517	7	25	627	27
Novo Sarajevo	738	345	393	1	10	375	19
Stari Grad	514	249	265	2	12	220	7
Trnovo	36	21	15	-	1	8	-
Vogošća	226	109	117	1	8	156	3

INVESTICIJE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Federalni zavod za statistiku u ovom "Statističkom godišnjaku/ljetopisu" publikuje konačne podatke o investicijama u stalna sredstva za 2012. godinu prema Klasifikaciji djelatnosti BiH 2010, koja je usklađena sa evropskom klasifikacijom NACE Rev. 2. Također, radi uporedivosti podataka objavljuje se i preračunata serija podataka prema KD BiH 2010 za period 2007-2011. godina za Federaciju BiH.

Podaci o investicijama su prikupljeni putem sljedećih istraživanja:

- Godišnji izvještaj o investicijama u stalna sredstva (obrazac INV-01) za sve pravne osobe;
- za oblast poljoprivrede individualnog sektora (poljoprivredna gazdinstva) podaci su prikupljeni putem općina, a bazirani/temeljeni su na procjenama općinskih komisija.

Nisu obuhvaćena investiciona ulaganja samostalnih poduzetnika i domaćinstava/kućanstava.

Podaci o investicijama prikazuju ukupne isplate za investicije po osnovnim oblicima finansiranja/financiranja, ostvarene investicije (nova i polovna/rabljena stalna sredstva) po tehničkoj strukturi i ostvarene investicije u nova stalna sredstva (nova i polovna/rabljena uvozna stalna sredstva) po tehničkoj strukturi.

Obrada podataka urađena je po dva osnovna principa:

- prema sjedištu i pretežnoj djelatnosti investitora (organizacioni princip) i
- prema lokaciji i djelatnostima kojima su investicije stvarno namijenjene, bez obzira na to u koju je djelatnost razvrstan investitor i gdje mu se nalazi sjedište (princip čistih djelatnosti).

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva koje nije moguće rasporediti po kantonima (putevi, pruge i sl.) se prikazuju kao neraspoređene investicije.

Definicije

Investicijama u stalna sredstva smatraju se nabavke/nabave preduzeća/poduzeća i drugih pravnih osoba radi dobivanja novih stalnih sredstava, povećanja vrijednosti ili zamjene postojećih stalnih sredstava (stambene zgrade, ostale zgrade i građevine, oprema i uređaji trajnijeg karaktera, osnovno stado, pošumljavanje i podizanje dugogodišnjih zasada, softver itd). Nabavljena investicijska dobra mogu biti nova ili polovna/rabljena, kupljena od drugih u zemlji i inozemstvu. Stalna sredstva mogu, također, biti stečena trampom, primljena kao kapitalni transfer u naturi ili proizvedena u vlastitoj režiji.

Obuhvataju se sve vrste ulaganja u nove kapacitete, kao i ulaganja za proširenje, rekonstrukciju i modernizaciju postojećih ili zamjenu zastarjelih, istrošenih ili slučajnom štetom unštenih kapaciteta. Ne obuhvata se redovno i tekuće održavanje stalnih sredstava, ulaganja u obrtna sredstva i vojno oružje za razaranje i oprema koja je potrebna za njegovo odašiljanje, usavršavanje osoblja, ispitivanje tržišta i kupovina zemljišta.

Isplatama za investicije smatraju se novčana ulaganja u toku/tijeku godine u nova i polovna/rabljena stalna sredstva, bez obzira na momenat njihove izgradnje ili nabavke/nabave.

Ostvarene investicije predstavljaju vrijednost fizički realizovane izgradnje, izrade ili nabavke/nabave novih i polovnih/rabljenih stalnih sredstava tokom/tijekom godine, bez obzira na to jesu li završene, je li i kada izvršena njihova isplata.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva odnose se na onaj dio stalnih sredstava koji je nabavljen neposredno od izvođača građevinskih radova, proizvođača opreme ili proizveden u vlastitoj režiji, odnosno ona investicijska dobra koja još nisu bila predmet kupoprodaje između neposrednih korisnika tih dobara. Ovdje se uključuje i polovna/rabljena oprema nabavljena u inozemstvu, budući da izravno utiče na porast nacionalnog bogatstva u zemlji. Ostala polovna stalna sredstva nisu uključena u ostvarene investicije u nova stalna sredstva. U nabavku/nabavu novih stalnih sredstava svrstavaju se i investicije u veća poboljšanja postojećih stalnih sredstava.

U skladu sa SNA-93 metodologijom stalna sredstva se grupišu na:

- **materijalna (opipljiva) stalna sredstva** (građevinski radovi kojima su obuhvaćena i značajnija poboljšanja zemljišta; strojevi, oprema i transportna sredstva; ostala materijalna stalna sredstva koja obuhvataju osnovno stado, pošumljavanje i dugogodišnje zasade);

- **nematerijalna (neopipljiva) stalna sredstva** (rudarska i mineralna istraživanja; softveri; originali na području književnosti, filma, muzike i slično; studije i projekti) i

- **troškove prijenosa vlasništva zemljišta** (svi troškovi radi naknada stručnjacima koji su nastali kod jedinice koja povećava aktivu: naknade pravnicima, arhitektima, inženjerima, procjeniteljima; provizije koje se plaćaju posrednicima u prodaji nekretnina i svi porezi na prijenos vlasništva nad zemljištem koje plaća kupac).

**OSTVARENE INVESTICIJE U NOVA STALNA SREDSTVA PO NAMJENI ULAGANJA I
TEHNICKOJ STRUKTURI U 2011.GODINI (PRINCIP CISTIH DJELATNOSTI)**

000 KM

Namjena ulaganja	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
		građevinski radovi	strojevi, oprema i transportna sredstva	ostala materijalna stalna sredstva		
UKUPNO	909.214	308.233	542.410	3.667	54.365	538
Pravne osobe-ukupno	903.794	306.866	541.667	357	54.365	538
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3.117	2.168	657	286	4	-
B Ribarstvo	-	-	-	-	-	-
C Vađenje ruda i kamena	2.956	130	2.827	-	-	-
D Prerađivačka industrija	86.712	34.798	45.772	-	6.101	40
E Proiz.snabdijevanje/opskrba električ. energijom, plinom/gasom i vodom	39.045	17.731	20.464	-	818	32
F Građevinarstvo	30.031	20.284	9.211	1	381	154
G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla, predmeta za vlastitu upotrebu i domaćinstvo	142.559	64.595	70.494	9	7.166	294
H Ugostiteljstvo	53.825	44.216	9.508	-	101	-
I Prijevoz, skladištenje i veze	276.525	30.177	240.621	-	5.713	15
J Finansijsko/Financijsko posredovanje	38.298	2.774	30.145	-	5.379	-
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	70.668	45.334	20.295	-	5.035	4
L Državan uprava i odbrana/obrana; obavezno/obvezno socijalno osiguranje	55.812	12.815	28.130	61	14.806	-
M Obrazovanje	18.190	12.982	5.063	-	146	-
N Zdravstveni i socijalni rad	36.286	5.970	30.149	-	167	-
O Ostale javne, društvene, socijalne i vlastite uslužne djelatnosti	49.769	12.891	28.331	-	8.547	-
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	5.420	1.367	743	3.310	-	-

**ISPLATE ZA INVESTICIJE PO OSNOVNIM IZVORIMA FINANSIRANJA/FINANCIRANJ
ORGANIZACIONI PRINCIP**

000 KM

Kanton	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski/financijski krediti	Finansijski/Financijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta/proračuna	Iz ostalih izvora
2007	1.451.890	785.352	42.660	465.992	45.887	59.869	52.131
2008	1.784.793	990.484	62.104	481.000	89.753	73.194	88.259
2009	1.453.369	897.719	67.888	306.778	54.093	47.420	79.471
2010	1.392.754	857.347	29.512	348.464	34.512	46.828	76.091
2011	1.332.635	811.060	21.519	331.025	39.976	36.586	92.469
2012	1.142.177	679.394	29.683	268.668	39.076	49.668	75.687

**ISPLATE ZA INVESTICIJE PO OSNOVNIM IZVORIMA FINANSIRANJA/FINANCIRANJA
U 2011. GODINI - ORGANIZACIONI PRINCIP**

000 KM

Djelatnost investitora	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finans./financ. krediti	Finans./financ. lizing	Iz sredstava fondova i budžeta/proračuna	Iz ostalih izvora
UKUPNO	1.332.635	811.060	21.519	331.025	39.976	36.586	92.469
Pravne osobe-ukupno	1.327.215	808.495	21.519	328.200	39.976	36.586	92.439
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	2.860	1.696	-	832	79	150	103
B Ribarstvo	-	-	-	-	-	-	-
C Vađenje ruda i kamena	3.457	3.365	-	-	92	-	-
D Prerađivačka industrija	99.334	66.399	5.474	17.754	9.573	11	123
E Proiz.snabdijev./opskrba električ. energijom, plinom/gasom i vodom	224.361	168.486	809	30.289	53	1.036	23.688
F Građevinarstvo	20.986	16.500	170	2.451	1.748	77	40
G Trgov. na veliko i malo; popr.ak motor.vozila i motocikla, predm. za vlastitu upotrebu i domaćin.	196.663	112.591	1.030	48.793	20.637	127	13.485
H Ugostiteljstvo	55.790	44.448	-	10.917	423	-	3
I Prijevoz, skladištenje i komun.	379.728	183.178	371	167.649	3.008	-	25.522
J Finansijsko/Financ. posredovanje	51.868	47.509	-	3.967	326	-	66
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	111.683	62.208	10.097	25.524	3.108	6.926	3.819
L Državna uprava i odbrana/obrana; obavezno/obvezno soc. osiguranje	75.073	48.992	40	6.292	-	1.361	18.389
M Obrazovanje	12.130	7.037	19	3.197	32	187	1.659
N Zdravstveni i socijalni rad	35.783	7.743	-	4.764	78	19.967	3.231
O Ostale javne, društvene, socijalne i vlastite uslužne djelatnosti	57.498	38.345	3.508	5.771	817	6.744	2.312
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	5.420	2.565	-	2.825	-	-	30

**OSTVARENE INVESTICIJE U NOVA STALNA SREDSTVA PO NAMJENI ULAGANJA I TEHNIČKOJ STRUKTURI
PRINCIP ČISTIH DJELATNOSTI**

000 KM

Kanton	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva
		građevinski radovi	strojevi, oprema i transportna sredstva	ostala materijalna stalna sredstva		
2007	1.170.736	553.690	521.778	2.883	90.764	1.621
2008	1.499.931	797.119	641.627	3.460	54.713	3.013
2009	1.084.593	552.750	439.741	5.513	85.940	650
2010	1.049.402	582.891	417.821	4.498	42.979	1.214
2011	909.214	308.233	542.410	3.667	54.365	538
2012	791.908	327.905	391.977	3.070	67.386	1.570

INDUSTRIJA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Pokazatelji o industrijskoj proizvodnji prikazani u ovom poglavlju rezultat su Mjesečnog istraživanja industrije IND-1 i Godišnjeg istraživanja industrije IND-21/PRODCOM koje provodi Federalni zavod za statistiku na temelju Zakona o statistici u FBiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 63/03 i 9/09). Prikupljanje podataka na obrascu IND-1 vrši se na osnovu Metodologije za popunjavanje izvještaja i Nomenklature industrijskih proizvoda - NIP BiH 2010. (objavljena u „Službenom glasniku BiH“ br. 12/11) Hijerarhijski nivoi proizvoda iz Nomenklature industrijskih proizvoda sadrže nivoe KD BiH 2010 (nivo razreda) usklađene sa EU klasifikacijom NACE Rev. 2. Koncepti i definicije koji se koriste za istraživanje IND-1 također su usklađeni s konceptima i definicijama iz Uredbe o kratkoročnim statistikama EU-e (STS R., EU Direktiva No.1165/98) i njenim izmjenama i dopunama.

Metod računanja i bazna godina

Indeksi industrijske proizvodnje izračunavaju se korištenjem Laspeyres-ove formule. Nova bazna godina za koju je utvrđen sistem pondera u FBiH je 2010. i primjenjuje se u obračunu FBiH indeksa od januara 2013. EU Uredbom (EC) No 472/2008 propisana je primjena bazne 2010 godine od januara 2013. u zemljama EU. Koncepti, definicije i metodologija koji se koriste za izračunavanje indeksa industrijske proizvodnje su usklađeni sa EU propisima u domenu kratkoročnih statistika (EU STS - Short Term Statistics).

Standardi i klasifikacije

Za prikupljanje podataka, izračunavanje indeksa i objavljivanje rezultata industrijske proizvodnje od januara 2013. koriste se novi standardi: BiH Klasifikacija djelatnosti KD BiH 2010 (bazirana na EU NACE Rev.2.) i FBiH Nomenklatura industrijskih proizvoda NIP BiH 2010. (bazirana na EU PRODCOM listi 2010 i EU PRODCOM listi 2012).

Obuhvat mjesečnog istraživanja po ekonomskim djelatnostima

Mjesečnim izvještajem industrije i Godišnjim izvještajem industrije obuhvaćena su sva pravna lica koja zapošljavaju deset i više zaposlenih (preduzeća/poduzeća i lokalne jedinice), razvrstana u Registru poslovnih subjekata Federalnog zavoda za statistiku.

Ovim istraživanjima obuhvataju se djelatnosti koje su svrstane u sljedeća područja KD BiH 2010:

B -Vađenje ruda i kamena

C -Prerađivačka industrija

D-Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom

Saglasno EU STS propisu br. 1165/98 i 1893/2006 sljedeće djelatnosti ne ulaze u obračun indeksa industrijske proizvodnje:

Oblast 36 - Sakupljanje, prečišćavanje i snabdjevanje vodom

Grana 35.3 - Proizvodnja i snabdijevanje parom i klimatizacija

Agregati glavnih industrijskih grupa (GIG)

Indeksi za GIG agregate izračunavaju se istom metodom kao indeksi po djelatnostima, samo se proizvodi grupišu prema i pretežnoj upotrebi proizvoda unutar oblasti i grane djelatnosti iz klasifikacije KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2). Za izračunavanje indeksa za GIG agregate (EU MIGs) primjenjuju se nove definicije radi usklađivanja sa statističkim standardima EU.

AI Intermedijarni proizvodi: oblasti i grane KD BiH 2010: 07 – 09, 10.6, 10.9, 13.1 – 13.3, 16, 17, 20.1 – 20.3, 20.5, 20.6, 22 – 24, 25.5 – 25.7, 25.9, 26.1, 26.8, 27.1 – 27.4 i 27.9

AE Energija: oblasti KD BiH 2010: 05, 06, 19 i 35 (isključujući 35.3)

BB Kapitalni proizvodi: oblasti i grane KD BiH 2010: 25.1 – 25.4, 26.2, 26.3, 26.5, 26.6, 28, 29, 30.1 – 30.4, 32.5 i 33

CD Trajni proizvodi za široku potrošnju: oblasti i grane KD BiH 2010: 26.4, 26.7, 27.5, 30.9, 31, 32.1 i 32.2

CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju: oblasti i grane KD BiH 2010: 10.1 – 10.5, 10.7, 10.8, 11, 12, 13.9, 14, 15, 18, 20.4, 21, 32.3, 32.4 i 32.9.

Prikazivanje serija indeksa

U skladu sa preporukama Eurostata, desezoniranje i kalendarsko prilagođavanje se vrši metodom TRAMO-SEATS u DEMETRA okruženju na mjesečnoj seriji izvornih indeksa industrijske proizvodnje. Produžavanje serije indeksa dodavanjem novih mjesečnih zapažanja za svaki idući mjesec može, zbog karakteristika primijenjene metode, prouzrokovati ispravke već objavljenih desezoniranih i kalendarski prilagođenih indeksa za nekoliko mjeseci unazad.

Desezonirani indeksi

Pojam desezonirani indeksi podrazumijeva da su podaci prilagođeni za sezonu i kalendarske dane. U skladu s preporukama Eurostata podaci koji se upoređuju s podacima od prethodnog mjeseca (mjesečno poređenje prema terminologiji i praksi Eurostata) prezentiraju se u desezoniranom obliku indeksa industrijske proizvodnje ili iz njih izračunatih stopa rasta.

Kalendarski prilagođeni indeksi

Preporukama Eurostata podaci koji se upoređuju s podacima od istog perioda prethodne godine (godišnje poređenje prema terminologiji i praksi Eurostata) prezentiraju se u kalendarski prilagođenom obliku indeksa industrijske proizvodnje ili iz njih izračunatih stopa rasta.

INDEKSI INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>
	2008	2009	2010	2011
INDUSTRIJA - UKUPNO	94.5	98.2	94.8	93.5
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA				
Energija	92.8	107.7	100.9	91.0
Intermedijarni proizvodi, osim energije	80.0	85.2	93.2	98.2
Kapitalni proizvodi	15.1	93.3	101.6	92.2
Trajni proizvodi za široku potrošnju	36.9	304.3	94.2	89.3
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	107.5	99.6	106.9	104.5
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a				
C VAĐENJE RUDA I KAMENA	90.8	103.3	104.3	76.9
14 Vađenje ostalih ruda i kamena	90.8	103.3	104.3	76.9
D PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	94.6	96.6	93.5	93.9
15 Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	93.4	98.6	90.6	94.5
16 Proizvodnja duhanskih proizvoda	117.5	82.5	92.0	81.0
17 Proizvodnja tekstila	85.0	105.1	109.7	62.6
18 Proizvodnja odjeće; dorada i bojenje krzna	52.4	173.5	105.4	73.4
19 Prerada kože, izrada galanterije, obuće	96.2	84.0	98.7	89.6
20 Prerada drveta/drva i proizvodnja proizvoda od drveta/drva, osim namještaja	107.2	102.1	126.8	84.1
21 Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira	73.8	53.6	51.2	-
22 Izdavačka, štamparska/tiskarska djelatnost	92.3	82.1	91.2	90.7
23 Proizvodnja koksa, derivata nafte i nukl.goriva	59.1	107.0	48.5	64.1
24 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizv.	121.3	106.8	119.7	115.5
25 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	79.4	95.6	131.7	128.2
26 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proiz.	94.8	62.1	85.8	86.4
27 Proizvodnja baznih metala	37.4	81.5	99.2	68.1
28 Proizvodnja proizvoda od metala, osim mašina/strojeva i opreme	60.7	87.6	126.3	94.4
29 Proizvodnja mašina/strojeva i uređaja d.n.	63.8	32.2	80.0	36.8
30 Proizvodnja kanc mašina/strojeva i računara aparata i opreme	95.8	80.4	65.8	27.7
31 Proizvodnja električnih mašina/strojeva i aparata	70.3	130.3	143.8	66.6
33 Proizvodnja medicin.preciznih i potičkih insti satova	90.9	71.2	75.5	111.5
34 Proizvodnja mot.vozila, prikolica, poluprik.	-	-	-	106.2
36 Proizvodnja namještaja, prerađivačka industrija d.n.	36.9	302.7	94.1	89.4
37 Reciklaža	124.8	123.7	102.4	89.1
E PROIZ.SNABDIJEVANJE/OPSKRBA ELEKTIČ. ENERGIJOM GASOM/PLINOM I VODOM	94.6	107.7	102.5	91.4
40 Proiz.snabdijevanje/opskrba elekt. energijom gasom/plinom parom i toplom vodom	94.6	107.7	102.5	91.4

POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

BILJNA PROIZVODNJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o poljoprivrednom zemljištu i prinosima ratarskih i povrtnih kultura, te o broju stabala, čokota/trsova (ukupan broj i broj rodni stabala, čokota/trsova) i prinosima voća, prikupljaju se redovnim / redovitim statističkim istraživanjem, a za gazdinstva / gospodarstva individualnih poljoprivrednih proizvođača podaci se dobivaju procjenom. Procjenu rade stručne osobe za poljoprivredu u općinama.

Definicije

Poljoprivredno zemljište je zemljišna površina koja se koristi za poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivredno zemljište uključuje obradivo zemljište, pašnjake, ribnjake, trstike i bare.

Obradivo zemljište je zemljišna površina na kojoj se uzgajaju ratarski i povrtni usjevi, višegodišnji zasadi i trave i vrši obrada, kosidba i drugi poljoprivredni radovi i, po pravilu, ubiru prinosi svake godine. Obradivo zemljište čine oranice i bašte/vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade.

Oranica (njiva) je zemljišna površina na kojoj se obavlja ratarska proizvodnja. Na njoj se po utvrđenom redu (plodoredu) siju ratarski usjevi: žita, industrijsko bilje, povrtno bilje i stočno-krmno bilje. U oranično zemljište uključuju se i površine koje su "radi odmora" ostale neobrađene: zeleni ili crni ugar, zaležaji, parlozi i prelozi. Osim toga, oranicama se smatraju i površine pod loznim i voćnim rasadima, površine pod cvijećem i ukrasnim biljem.

Rodna stabla voća i rodni čokoti/trsovi vinove loze su stabla, odnosno čokoti/trsovi koja su prema svojoj fiziološkoj zrelosti sposobna da pod normalnim uslovima/uvjetima za vegetaciju zametnu plod, bez obzira da li su u toj godini rodila ili ne.

Požnjevena površina je površina sa koje je požnjeven usjev i ubran prinos. Požnjevene površine mogu biti manje od zasijanih površina u slučaju kada su usjevi usljed elementarnih i drugih nepogoda potpuno uništeni, tako da na tim površinama nije obavljena žetva niti ubran prinos.

Prinos/prirod usjeva je iskazan kao hambarski prinos/prirod normalne vlažnosti po odbitku svih gubitaka prilikom žetve (berbe), transporta i vršidbe.

Prinos/prirod po jedinice površine (po ha) obračunat je na požnjevenu površinu.

Prinosi/prirodi po stablu-čokotu/trsu obračunati su po rodnom stablu, odnosno čokotu/trsu vinove loze.

STOČARSTVO

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci se odnose na statistička istraživanja iz područja stočarstva i ribarstva.

Statistika stočarstva prati posebno podatke za pravne osobe i dijelove pravnih osoba, a posebno za porodična/ obiteljska poljoprivredna gazdinstva/gospodarstva.

Podaci o broju stoke za pravne osobe i dijelove pravnih osoba prikupljaju se redovnim/redovitim godišnjim izvještajima.

Svi elementi za obračun stočne proizvodnje dobijaju se direktno iz istraživanja, a sadrže podatke o broju i težini stoke i peradi te o proizvodnji mlijeka, jaja, vune i meda.

Podaci o broju i bilansima/bilancama stoke i stočnoj proizvodnji kod porodičnih/obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava/gospodarstava su procijenjeni od strane ovlaštene stručne osobe za poljoprivredu u općinama.

Podaci o broju grla zaklane stoke i peradi, bruto težini žive stoke i peradi i neto težini zaklane stoke i peradi su agregirani na temelju kvartalnog istraživanja o klanju stoke i peradi, a izvještajne jedinice su pravne osobe, dijelovi pravnih osoba kao i obrtnici registrirani prema KD BiH 2010, u djelatnosti prerada i konzerviranje mesa.

Podaci iz ribolova i akvakulture prikupljaju se redovnim/redovitim godišnjim istraživanjem za pravne osobe i dijelove pravnih osoba registrirane prema KD BiH 2010 u djelatnosti ribolova i uzgoja slatkovodne ribe i morske ribe. Podaci se odnose na stanje 31 decembra/prosinca prethodne godine.

Bilans/bilanca stoke predstavlja obrt stada u toku/ tijekom godine, u kojem se registriraju promjene u brojnom stanju stoke.

Prirast stoke predstavlja proizvodnju žive mjere stoke u toku/tijeku godine kao rezultat priploda, porasta i tova stoke. Ukupan prirast pojedinih vrsta stoke uključuje živu težinu zaklane stoke, razliku težine izvezene (prodane) stoke i uvezene (kupljene) stoke i razliku težine stoke na kraju i početku godine.

Bruto težina stoke predstavlja težinu stoke i peradi neposredno pred klanje.

Neto težina zaklane stoke je težina zaklanih životinja poslije otklanjanja određenih dijelova u zavisnosti od vrste i kategorije stoke, tj. težinu očišćene zaklane životinje.

Proizvodnja mlijeka odnosi se na neto-količine, tj. namuženo mlijeko, ne računajući količine koje posišu telad i janjad.

OTKUP I PRODAJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o otkupu i prodaji poljoprivrednih proizvoda dobiveni su iz mjesečnih statističkih izvještaja TRG-31 i TRG-33 koje dostavljaju poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata razvrstani u područje A (poljoprivreda, lov i šumarstvo), tj. poslovni subjekti (poljoprivredne zadruge, trgovačke, industrijske i druge organizacije) koji vrše otkup poljoprivrednih proizvoda od individualnih poljoprivrednih proizvođača, kao i poslovni subjekti koji vrše prodaju poljoprivrednih proizvoda iz vlastite poljoprivredne proizvodnje ili ostvarene interne realizacije poljoprivrednih proizvoda u vlastitim pogonima u svrhu proizvodnje.

Podaci o prometu poljoprivrednih proizvoda na pijacama/ tržnicama dobiveni su iz mjesečnih statističkih izvještaja TRG-13 koje dostavljaju poslovni subjekti koji pružaju usluge korišćenja prodajnog prostora pijace. Obuhvaćaju se količine proizvoda koje na pijacu iznose individualni poljoprivredni proizvođači (bez poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga).

Definicije

Otkup poljoprivrednih proizvoda je kupovina odnosno preuzimanje poljoprivrednih proizvoda neposredno od individualnih proizvođača koje vrše poslovni subjekti radi dalje prodaje ili prerade.

Prodaja poljoprivrednih proizvoda je prodaja, odnosno isporuka poljoprivrednih proizvoda iz vlastite proizvodnje poslovnih subjekata i njihovih dijelova.

ŠUMARSTVO

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o posječnoj drvnjoj masi, podizanju i obnovi šuma, šumskim požarima i štetama u šumama odnose se na državne i privatne šume, a podaci o proizvodnji i prodaji šumskih sortimenata te prijevoznim sredstvima i mehanizaciji u šumarstvu odnose se samo na državne šume. Podaci statistike šumarstva prikupljaju se mjesečnim i godišnjim istraživanjima.

Za državne šume podaci se prikupljaju od poslovnih subjekata koji se bave šumarstvom, a za privatne šume od nadležnog organa uprave.

Podaci o šumskim površinama kao i opći podaci o državnim šumama su preuzeti od Federalnog ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Proizvodnja i prodaja šumskih sortimenata obuhvaća podatke samo onih poslovnih subjekata koji se bave stalnom proizvodnjom šumskih sortimenata. Ovim podacima nije obuhvaćena proizvodnja i prodaja zadružnih i drugih poslovnih subjekata koji se povremeno bave tom djelatnošću.

Statistika lovstva svoje istraživanje zasniva na evidencijama koje se formiraju u izvještajnoj jedinici.

Definicije

Pod šumom se smatra svaka površina veća od 500 m², obrasla šumskim drvećem, sa svrhom da služi za proizvodnju šumskih sortimenata ili da ima zaštitnu funkciju ili posebnu namjenu bez obzira na obrast i visinu stabala.

Raznodobne šume su visoke šume koje su nastale uglavnom iz sjemena. U njima se sječa i obnova vrši neprestano na cijeloj površini, pa su im stabla različite starosti i visine izmješana pojedinačno ili u grupama/skupinama.

Jednodobne šume su visoke šume visokog oblika gajenja koje su nastale uglavnom iz sjemena, kao i vještački podignute šume i kulture u kojima su stabla približno jednake visine i starosti.

Izdanačke (niske) šume su šume nastale uglavnom od izdanaka iz panja.

Posječena bruto drvna masa obuhvaća posječene trupce (lišćara/listača i četinar/četinjača), jamsko drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača), ostalo dugo drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača), prostorno drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača), ogrijevno drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) te ostalo grubo obrađeno drvo. U bruto drvnu masu ulazi otpadak (gubitak koji nastaje pri sječi).

Dugo drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) obuhvaća: trupce, jamsko drvo i ostalo dugo drvo.

Trupci (lišćara/listača i četinar/četinjača) su dijelovi debla koji su namijenjeni daljem prerađivanju piljenjem, ponekad rezanjem ili ljuštenjem jer imaju povoljna fizička i kemijska svojstva te su namijenjena za industrijsku preradu. To su trupci za rezanje te trupci za furnir i ljuštenje.

Jamsko drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) namijenjeno je za razne tehničke svrhe jer ima vrlo povoljna fizička i kemijska svojstva. To je drvo koje se upotrebljava za izgradnju i održavanje jamskih rovova i okna, dakle za gradnju u zemlji i pod zemljom.

Ostalo dugo drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) obuhvaća sve vrste drva pogodne za mehaničku preradu, stupove za elektrovodove i TT vodove te ostalo oblo drvo.

Prostorno drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) obuhvaća drvo za drvene ploče (pogodno za mehaničku preradu), a celulozno i taninsko drvo, zbog svog povoljnog kemijskog svojstva, pogodno je za kemijsku preradu. Taninsko drvo je sirovina iz koje se preradom dobivaju taninski ekstrakti.

Industrijsko drvo ima povoljna fizička i kemijska svojstva, a namijenjeno je za industrijsku preradu.

Tehničko drvo je ono drvo koje je zbog povoljnih fizičkih i kemijskih svojstava namijenjeno za industrijsku upotrebu/uporabu i razne tehničke svrhe.

Ogrijevno drvo je namijenjeno neposredno za ogrijev ili za proizvodnju drvenog ugljena.

Ostalo grubo obrađeno drvo obuhvaća sitno tehničko drvo, pogodno za izradu drvenih motki i kolja, raznih letvi i stupova za ogradu, ručica za alat i sl.

OSTVARENI PRINOSI USJEVA I VOCA

Usjevi	2010			2011			2012		
	Požnje- vena površina u ha	Prinos, tona		Požnje- vena površina u ha	Prinos		Požnje- vena površina u ha	Prinos	
		ukupno	po ha		ukupno	po ha		ukupno	po ha
Pšenica	112	372	3,3	100	363	3,6	127	356	3,6
Raž	46	134	2,9	40	128	3,2	51	112	3,2
Ječam	172	370	2,2	160	410	2,6	174	309	2,7
Zob	103	226	2,2	96	238	2,5	110	184	2,6
Kukuruz - zrno	249	1.025	4,2	245	852	3,5	250	475	1,9
Krompir/Krumpir	1.202	11.557	9,6	1.182	11.902	10,1	1.164	7.494	6,4
Mrkva	98	923	9,4	103	906	8,8	93	630	6,8
Crni luk	326	1.925	5,9	331	2.034	6,1	320	1.401	4,4
Bijeli luk/Češnjak	65	302	4,6	51	260	5,1	52	184	3,5
Grah - zrno	177	476	2,7	196	516	2,6	172	370	2,2
Grašak - zrno	65	130	2,1	58	110	1,9	36	44	1,2
Kupus	251	2.589	10,3	240	2.262	9,4	226	1.589	7,0
Paradajz/Rajčica	111	844	7,6	114	798	7	117	649	5,6
Paprika zelena	55	486	7,9	55	429	7,8	57	348	6,1
Krastavac	63	486	7,8	72	461	6,4	58	332	5,9
Dietelina- sijeno	217	766	3,5	240	783,0	3,3	240	579	2,4
Lucerka/Lucerna	282	1.400	5,0	306	1300	4,2	310	952	3,1
Kukuruz zeleni	376	11.256	20,9	365	10740	29,4	356	5.630	15,8
Stočna repa	180	2.535	14,1	181	2910	16,1	178	1.655	9,3
Travno - diet. smjesa	565	1.823	3,2	813	2334	2,9	809	1.824	2,3

Voće	2010			2011			2012		
	Broj rodnih stabala	Prinos		Broj rodnih stabala	Prinos		Broj rodnih stabala	Prinos	
		ukupno tona	kg po stablu		ukupno tona	kg po stablu		ukupno tona	kg po stablu
Trešnje	42.845	414	10	43.950	563	13	44.290	407	9
Višnje	39.625	320	8	41.165	369	9	40.875	261	6
Kajsije	2.245	12	5	2.275	12	5	2.330	8	3
Jabuke	228.617	3.393	15	233.987	3.498	15	218.137	1.860	9
Kruške	174.091	1.841	11	222.360	2.071	9	168.920	989	6
Dunje	18.530	100	5	18.590	117	6	19.045	62	3
Šljive	302.679	1.603	5	295.869	1.686	6	288.979	975	3
Breskve	2.480	16	7	2.225	11	5	2.320	8	3
Orasi	19.761	196	10	20.290	200	10	20.715	74	4

BROJNO STANJE STOKE I STOČNA PROIZVODNJA

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Brojno stanje stoke na kraju godine						
Goveda	10.617	9.943	10.423	10.279	9.893	9.677
Krave i steone junice	8.104	7.816	8.130	8.394	7.814	6.899
Ovce	33.388	32.999	38.084	39.046	36.987	35.746
Ovce za priplod	25.584	25.945	27.672	27.699	27.941	26.797
Svinje	479	482	363	298	290	291
Krmače i suprasne nazimice	176	242	46	62	79	96
Konji	362	400	392	364	364	368
Kobile i ždrebnice	158	140	105	56	121	103
Perad (u hilj./tis. grla)	405	429	510	637	659	747
Koke nesilice (u hilj./tis. grla)	71	74	79	104	96	93
Koze	1.792	1.730	1.816	1.793	1.644	1.517
Kunići	385	403	330	320	280	325
Košnice pčela	10.766	10.226	11.359	13.195	13.063	11.708
Proizvodnja mlijeka, vune, jaja i meda						
Kravlje mlijeko (hilj./tis. litara)	21,099	20,693	21,853	21,569	21,095	20,078
Po muženoj kravi (litara)	3,012	3,013	3,078	3,081	3,172	3,138
Ovčije mlijeko (hilj./tis. litara)	317	290	293	293	307	325
Po muženoj ovci (litara)	33	34	34	33	32	31
Kozije mlijeko (hilj./tis. litara)	166	164	194	257	175	142
Po muženoj kozi (litara)	162	165	184	255	174	155
Vuna (tona)	44	46	43	45	43	46
Po ovci (kilograma)	2	2	2	2	2	2
Jaja (hilj./tis. komada)	12,291	12,453	12,551	17,288	14,309	16,442
Po kokoši (komada)	181	183	184	180	150	145
Med (tona)	107	83	119	84	96	101
Po košnici (kilograma)	10	8	11	6	7	9

OKOLIŠ

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

VODA I KANALIZACIJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o javnom vodovodu i javnoj kanalizaciji prikupljaju se redovnim/redovitim godišnjim izvještajima od javnih komunalnih poslovnih subjekata i od općinskih službi koje upravljaju javnim vodovodom, odnosno javnom kanalizacijom u promatranim naseljima. Izvještaji se djelimično zasnivaju na evidenciji i dokumentaciji, a djelimično i na procjeni. Podaci o korištenju voda i zaštiti voda od zagađivanja prikupljaju se redovnim/redovitim godišnjim izvještajima koje dostavljaju poslovni subjekti iz područja vađenja ruda i kamena, prerađivačke industrije i proizvodnje, snabdijevanja električnom energijom i plinom/gasom i vodom.

Podaci o korištenju vode i zaštiti voda od zagađivanja u industriji prikupljaju se kroz redovno/redovito godišnje istraživanje "Godišnji izvještaj o korištenju voda i zaštiti voda od zagađivanja u industriji (VOD-1)", a na temelju Zakona o statistici u Federaciji BiH "Službene novine Federacije BiH" br. 63/03 i 9/09.

Definicije

Javni vodovod je sistem/sustav za snabdijevanje naselja vodom i tu spadaju strogo kontrolirani izvori pitke vode, sabirnici, taložnici i ostala postrojenja za doradu i obradu pitke vode, kao i vodovodna mreža.

Pod **snabdijevanjem vodom** u javnom vodovodu smatra se ukupno zahvaćena količina vode iz podzemnih voda, izvora, vodotoka, akumulacija i jezera, te ukupno zahvaćenih količina vode iz drugih vodovodnih sistema/sustava.

Podzemne vode predstavljaju zalihe vode u podzemnim formacijama.

Površinske vode su sve protočne ili stajaće vode na površini Zemlje. Tu spadaju izvori, rijeke (vodotoci), jezera, akumulacije itd., kao i vještački/umjetno stvoreni vodotoci radi navodnjavanja, stvaranja plodnih kanala i sl.

Pod **isporučenom količinom vode** podrazumijeva se količina vode prodane potrošačima.

Pod **ukupnim gubicima vode** podrazumijevaju se stvarno ustanovljeni gubici u vodovodnoj mreži nastali zbog kvara ili neispravnosti instalacija na mreži.

Dužina/Duljina glavnog dovoda je dužina/duljina cijevi za dovod vode od kaptiranog izvorišta (vodozahvata) do rezervoara, odnosno do uređaja za prečišćavanje vode za piće ili, ukoliko rezervoar ne postoji, od izvorišta do prvog kraka razvodne mreže.

Dužina/Duljina razvodne mreže je dužina/duljina vodovodne mreže koja se pruža od rezervoara do mjesta potrošnje, bez dužine/duljine priključaka i mreže u zgradi.

Javna kanalizacija je sistem/sustav kanala, odnosno cijevi za odvođenje otpadnih i atmosferskih voda iz naselja.

Otpadne vode su one količine vode koje se poslije korištenja/upotrebe odvede do uređaja za prečišćavanje ili se ispuštaju u zemlju, podzemne ili površinske vode. U otpadne vode nisu uključene atmosferske i protočne vode (npr. vode koje pokreću hidroelektrane).

Prečišćene otpadne vode su one količine otpadnih voda koje se u toku/tijeku izvještajne godine pročišćavaju mehaničkim, hemijskim/kemijskim, biološkim ili kombinovanim/kombiniranim načinom.

Javna kanalizacijska mreža je mreža zatvorenih uličnih kanala i kolektora koja služi za odvođenje otpadnih i atmosferskih voda (opći sistem/sustav kanalizacije) ili kao posebna mreža za odvođenje otpadnih voda, a posebno za atmosferske vode (separacijski sistem/sustav kanalizacije).

Glavni kolektor je sabirni kanal koji odvodi vode iz jednog dijela ili cijelog grada do recipijenta ili uređaja za pročišćavanje.

Kanalizacijski priključak je spoj objekata s uličnom kanalizacijom.

Snabdijevanje vode podrazumijeva sve količine vode, i neposredno zahvaćene i osigurane vode, kojom se preduzeće/poduzeće u toku/tijeku izvještajne godine snabdijelo, bez obzira jesu li te količine korištene za vlastite potrebe ili su ustupljene, prodane drugim korisnicima.

Korištene vode obuhvataju sve količine vode koje je preduzeće/poduzeće u toku/tijeku izvještajne godine koristilo za svoje potrebe. Tu pripadaju količine voda korištene za tehnološki proces (proizvodnju i hlađenje te utrošene - vezane vode u procesu proizvodnje i utrošene - isparene vode u procesu hlađenja), za sanitarne potrebe i ostale namjene.

OTPAD

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o komunalnom otpadu prikupljaju se na osnovu redovnih/redovitih godišnjih izvještaja o prikupljenom i odloženom otpadu koje podnose komunalna preduzeća/poduzeća koja se bave prikupljanjem i odvozom otpada, kao i preduzeća/poduzeća koja upravljaju deponijama i odlagalištima otpada. Izvještaji se zasnivaju na dokumentaciji i evidenciji, a tamo gdje to nije moguće na procjeni.

Podaci o otpadu iz proizvodnih djelatnosti prikupljaju se kroz redovno/redovito godišnje istraživanje "Godišnji izvještaj o nastanku otpada u proizvodnim aktivnostima (OTP)", a na temelju Zakona o statistici u Federaciji BiH "Službene novine Federacije BiH" br. 63/03 i 9/09.

Definicije

Otpad je svaki predmet ili materija koju vlasnik odlaže, namjerava ili mora odložiti u skladu sa jednom od kategorija navedenih u Pravilniku o kategorijama otpada prema listama, ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/05).

Inertni otpad je otpad koji ne podliježe bitnim fizikalnim, hemijskim/kemijskim i/ili biološkim promjenama, a određen je propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

Komunalni otpad predstavlja otpad iz domaćinstva / kućanstava, kao i otpad koji je po svojoj prirodi ili sastavu sličan otpadu iz domaćinstva / kućanstava, a potiče iz poslovnih subjekata.

Neopasni otpad je otpad koji je po sastavu i svojstvima određen kao neopasni otpad propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

Opasni otpad je svaki otpad koji je po sastavu i svojstvima određen kao opasni otpad propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

Proizvodni otpad je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, a po sastavu i svojstvima razlikuje se od komunalnog otpada. Proizvodnim otpadom ne smatraju se ostaci iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača.

Proizvođač otpada je svaka osoba čijom aktivnošću nastaje otpad (izvorni proizvođač) i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom mijenja sastav ili svojstva otpada.

Prikupljanje otpada je djelatnost sistematskog prikupljanja i po mogućnosti sortiranja otpada u cilju olakšanja budućeg tretmana.

Odlaganje otpada je aktivnost koja ima za cilj konačno zbrinjavanje otpada koji se ne može ili ne namjerava ponovo upotrijebiti.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA PRIRODE

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o zaštićenim područjima prirode preuzeti su od Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

Definicije

Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim pejzažnim, vaspitno/odgojno - obrazovnim, kulturno - povijesnim i turističko - rekreacijskim vrijednostima.

Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode koja ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno - obrazovnu vrijednost. Spomenik prirode može biti geološki (paleontološki, mineraloški, hidrogeološki, strukturno - geološki, naftno - geološki, sedimentološki i dr.), geomorfološki (špilja, jama, soliterna stijena i dr.), hidrološki (vodotok, slap, jezero i dr.), botanički (rijedak ili zbog lokacije važan primjerak biljnog svijeta i dr.), prostorno mali botanički i zoološki lokalitet i drugo.

NEOPASNI I OPASNI OTPAD NASTAO U PROIZVODNIM AKTIVNOSTIMA, 2012

Područje klasifikacijske djelatnosti		Količina otpada u proizvodnim aktivnostima, tona	
		ukupno	od toga: količina opasnog otpada
2012		23.022,493	1.084,234
B	Vađenje ruda i kamena	402,600	2,400
	⁰⁸ Vađenje ostalih ruda i kamena	402,600	2,400
C	Prerađivačka industrija	22.422,638	985,301
	10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	3.647,662	0,830
	11 Proizvodnja pića	5.749,056	5,021
	12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	684,423	2,170
	14 Proizvodnja odjeće	2,000	
	15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	10,000	
	16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	3.052,040	
	18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	628,250	
	20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	20,100	9,000
	21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	154,584	5,193
	22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	837,750	18,000
	23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2.617,787	6,307
	24 Proizvodnja baznih metala	164,300	
	25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	1.059,150	551,150
	26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	2,500	
	27 Proizvodnja električne opreme	16,900	1,350
	28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	95,000	
	29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1.918,656	380,300
	31 Proizvodnja namještaja	1.761,480	5,980
	32 Ostala prerađivačka industrija	1,000	
	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	197,255	96,533
D	35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	197,255	96,533

NEOPASNI I OPASNI OTPAD NASTAO U PROIZVODNIM AKTIVNOSTIMA PO LISTI OTPADA, 2012.

Lista otpada	Količina nastalog otpada, tona	
	Ukupno	Od toga:količina opasnog otpada
UKUPNO	174.239,350	1.722,498
Otpad koji nastaje kod istraživanja i kopanja ruda, iskopavanja i drobljenja kamenja i fizičkog i hemijskog obrađivanja ruda	1.648,600	0,000
Otpad iz poljoprivrede, vrtlarstva, proizvodnje vodenih kultura, šumarstva, lova i ribarstva, pripremanja hrane i prerade	7.760,045	0,000
Otpad od prerade drveta i proizvodnje ploča i namještaja, celuloze, papira i kartona	4.774,040	0,000
Otpad iz kožarske, krznarske i tekstile industrije	5,200	0,000
Otpad iz anorganskih i hemijskih procesa	0,004	0,000
Otpad iz organskih i hemijskih procesa	3,679	3,580
Otpad od proizvodnje, formulacije, prodaje i primjene premaza (boje, lakovi i staklasti emajli), ljepila, sredstva za zaptivanje i štamparskih boja	47,260	15,210
Otpad iz termičkih procesa	1.053,200	0,000
Otpad koji potječe od hemijske površinske obrade i zaštite metala: hidrometalurgija obojenih metala	725,000	550,000
Otpad od mehaničkog oblikovanja i fizičke i mehaničke površinske obrade metala i plastike	179,556	0,026
Otpadna ulja i otpad od tekućih goriva	409,492	409,492
Otpad od organskih rastvarača, rashladnih materije i reaktivnih goriva	18,000	18,000
Otpadna ambalaža, apsorbensi, materijali za upijanje, filterski materijali i zaštitna odjeća koja nije specificirana na drugi način	9.941,532	4,408
Otpadna koji nije drugdje specificiran u katalogu	131.725,855	716,182
Građevinski otpad i otpad od rušenja objekata	5.372,968	0,013
Otpad koji nastaje kod zaštite ljudi i životinja ili srodnih istraživanja prečišćavanje gradskih otpadnih voda i pripremu vode za piće i industrijsku upotrebu	54,330	0,110
zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljanje sastojaka	1.568,865	0,005
	8.951,724	5,472

GRAĐEVINARSTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Izvor podataka u građevinarstvu su redovna statistička istraživanja:

Godišnji izvještaj za građevinske objekte

Polugodišnji izvještaj o cijenama stanova novogradnje

Tromjesečni izvještaj o građevinskim radovima u inozemstvu.

Obuhvat

Obuhvaćaju se sve djelatnosti opisane u KD-u u području F – Građevinarstvo, koje uključuje pripreme radove na gradilištu (uklanjanje postojećih građevina i zemljane radove), podizanje zgrada i izgradnju ostalih građevina (niskogradnja i dr.), instalacijske i završne radove, te iznajmljivanje građevinskih mašina i opreme s rukovateljem.

Obuhvaćaju se radovi na novim građevinama (novogradnja), rekonstrukcije, veliki popravci i redovno održavanje postojećih građevina.

Razvrstavanje građevina i radova izvršeno je prema Klasifikaciji vrsta građevinskih objekata.

Obje navedene klasifikacije u skladu su s odgovarajućim klasifikacijama koje propisuje Statistički ured EU (NACE Rev. 1, Classification of Types of Construction – CC, final version).

Podaci o vrijednosti izvršenih građevinskih radova, stambenoj izgradnji i završenim građevinama na području F BiH dati su na osnovu rezultata sljedećih istraživanja:

- Godišnjeg izvještaja o građevinskom objektu koji ispunjavaju izvještajne jedinice-pravne osobe koje su po KD-u u Registru poslovnih subjekata razvrstane u područje F – Građevinarstvo, kao i dijelovi pravnih osoba koji nisu razvrstani u to područje ali imaju dijelove koji obavljaju građevinske radove.

Podaci o građevinama koje grade pravne osobe temelje se na tehničkoj dokumentaciji građevina i na godišnjim obračunskim situacijama.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova obuhvaća vrijednost rada i utrošenog građevinskog materijala i proizvoda za ugrađivanje, goriva itd. Isključena je vrijednost zemljišta za gradnju, projektantskih usluga, poreza.

Prikupljaju se samo podaci o vrijednosti radova u zemlji i u inozemstvu koje je izvještajna jedinica ostvarila s vlastitim tj. neposredno angažiranim radnicima, bez obzira na to je li radove izvodila kao glavni izvođač radova ili podizvođač drugih poslovnih subjekata, a ne uključuju se radovi vlastitih podizvođača.

Podaci o broju i površini stanova obuhvaćaju: stanove u novim zgradama koje su podignute na gradilištima na kojima nije bilo nikakve građevine ili je postojala, ali je prethodno srušena, nove stanove u dograđenim dijelovima zgrada, te stanove nastale prenamjenom nestambenog prostora u stambeni.

Stanovi koji se obnavljaju zbog ratnih oštećenja prikazuju se kao novi stanovi samo u slučaju ako su građeni od temelja, bilo da su prethodno potpuno porušeni ili da su ostale djelimično sačuvane konstrukcije ili samo pročelja zgrada.

Da ne bi došlo do višestrukog iskazivanja podataka o broju i površini stanova, iskazuju se samo stanovi koje izvještajne jedinice grade kao glavni izvođači, tj. po neposrednom ugovoru sa investitorom ili za vlastite potrebe (prodaja za tržište).

Sa statističkim istraživanjem Polugodišnji izvještaj o cijenama novih stanova pratimo podatke o cijeni kvadratnog metra stambene površine završenih stanova i stanova u gradnji u višestambenim zgradama.

U prosječnu cijenu m² novoizgrađenog stana ulaze prosječne vrijednosti, ne uzimaju se u obzir promjene u gradnji u različitim vremenskim periodima tj. faktori koji utiču na lokaciju objekta, kvalitet gradnje i drugi parametri koji definiraju cijenu.

Podaci o građevinskim radovima u inozemstvu prikupljeni su od izvještajnih jedinica – pravnih osoba koje su po KD u Registru razvrstane u područje F-Građevinarstvo, kao i pravnih osoba koje nisu razvrstane u to područje, ali imaju dijelove koji izvode građevinske radove u inozemstvu.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova daje se na bazi obračuna koji se podnose inozemnim investitorima, te evidencije o radnicima na inozemnim gradilištima.

Definicije

Građevine su objekti povezani sa tlom (podzemna i nadzemna gradnja, vodogradnja) za koje se obavljaju građevinski radovi, napravljeni od građevinskih materijala i gotovih proizvoda za ugradnju.

Zgrade su stalne građevine koje imaju krovšte i vanjske zidove, izgrađene su kao samostalne cjeline koje pružaju zaštitu od vremenskih i drugih vanjskih uticaja, a namijenjene su za stanovanje, obavljanje neke djelatnosti ili za smještaj i čuvanje životinja, robe, opreme za različite proizvodne i uslužne djelatnosti.

Stambene zgrade su građevine u kojima je 50% ili više ukupne korisne podne površine zgrade namijenjeno u stambene svrhe.

Nestambene zgrade su građevine koje nemaju stambene površine ili je manje od 50% ukupne korisne podne površine zgrade namijenjeno u stambene svrhe.

Površina zgrade je zbir/zbroj površina svih etaža u zgradi koje su obuhvaćene vanjskim zidovima.

Korisna površina stana je podna površina stana mjerena unutar zidova stana.

Zapremina zgrade je zbir/zbroj zapremine svih natkrivenih dijelova zgrade uključujući vanjske zidove.

Ostale građevine su sve građevine koje nisu zgrade, npr. ceste, mostovi, tuneli, željezničke pruge, luke, brane, magistralni i gradski (lokalni) cjevovodi, električni i telekomunikacijski vodovi, složene građevine za industriju i proizvodnju električne energije, sportski tereni i dr.

Novogradnja je izgradnja nove građevine na mjestu gdje prije nije bilo nikakve građevine ili je postojala, ali je uklonjena.

Rekonstrukcija je izvođenje građevinskih radova na postojećoj građevini radi povećanja postojećeg prostora (dogradnja i nadogradnja) radi povećanja kapaciteta i poboljšanja uvjeta korištenja, radi prilagođavanja novoj namjeni i sl.

Dogradnja i nadogradnja prikazani su zajedno sa radovima novogradnje ukoliko se radi o kompletnoj novoj stambenoj ili poslovnoj jedinici. Dogradnja sobe ili neke druge prostorije, tj proširenje postojećeg stana ili nekog poslovnog prostora iskazuje se zajedno s ostalim rekonstrukcijama samo u vrijedonosnom izrazu.

Veliki popravci su građevinski radovi kojima se obnavljaju dotrajali bitni dijelovi građevina, bez promjene konstrukcijskog sastava, veličine, kapaciteta i namjene objekta ili rasporeda prostorija.

Radovi redovnog održavanja su građevinski radovi manjeg kapaciteta koji se povremeno obavljaju radi osiguranja normalne upotrebe/uporabe građevina.

Stan je građevinska cjelina namijenjena za stanovanje koja se sastoji od jedne ili više soba s pomoćnim prostorijama (kuhinja, kupaonica, ostava/smočnica itd.) ili bez pomoćnih prostorija, te može imati jedan ili više posebnih ulaza sa stubišta ili direktno/izravno s ulice ili dvorišta.

Prilikom razvrstavanja stanova prema broju soba uzete su u obzir prostorije namijenjene za stanovanje koje su od drugih prostorija stana odvojene stalnim zidovima, imaju direktnu/izravnu svjetlost i površina poda iznosi najmanje 4 m². Prostorije koje to nemaju, kao i kuhinje i druge pomoćne prostorije, nisu uračunate u broj soba, ali je njihova površina uračunata u ukupnu korisnu površinu stana.

Stan ima instalacije električne struje, vodovoda ili centralnog grijanja, ako najmanje u jednoj od prostorija stana postoje odgovarajuće instalacije, bez obzira na to jesu li vezane za javnu komunalnu mrežu ili neke druge objekte.

PROSJEČNA CIJENA ZAVRŠENIH STANOVA

	Broj stanova	Površina, m ²	Prosječna cijena 1 m ² , KM		
			ukupno <i>Total</i>	od ukupnog: troškovi gradnje	
				ukupno	udio u ukupnoj cijeni, %
2008	725	45.499	1.668	1.258	75
2009	759	44.469	1.707	1.272	74
2010	1.037	56.396	1.573	1.214	77
2011	1.043	57.114	1.499	1.154	77
2012	1.148	57.855	1.521	1.180	78

Po izabranim općinama

Sarajevo	772	36,488	1,574	1,205	77
Ostale općine	376	21,367	1,414	1,131	80

PROSJEČNA CIJENA STANOVA U GRADNJI

	Broj stanova	Površina, m ²	Prosječna cijena 1 m ² , KM		
			ukupno	od ukupnog: troškovi gradnje	
				ukupno	udio u ukupnoj cijeni, %
2008	888	57.380	1.504	1.063	71
2009	887	48.389	1.537	1.191	78
2010	1.084	56.743	1.504	1.155	77
2011	1.077	53.400	1.451	1.102	76
2012	1.372	67.111	1.452	1.158	80

Po izabranim općinama

Sarajevo	1.049	49.802	1.480	1.187	80
Ostale općine	323	17.309	1.362	1.062	78

PROMET I KOMUNIKACIJE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o prijevozu, pratećim djelatnostima u prijevozu te poštanskim i telekomunikacijskim uslugama dobiveni su obradom tromjesečnih i godišnjih statističkih izvještaja, prikupljenih od poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti registrirani u područje I i odnose se na željeznički prijevoz, ostali kopneni prijevoz (cestovni) i zračni prijevoz. Prikazani su i podaci o pratećim djelatnostima u prijevozu (rad aerodroma/zračnih luka) te poštanske i telekomunikacijske usluge.

Podaci o cestovnom prijevozu putnika i robe odnose se na rad poslovnih subjekata koji obavljaju cestovni prijevoz putnika autobusima i cestovni prijevoz robe cestovnim teretnim vozilima.

Podaci o gradskom prijevozu odnose se na rad poslovnih subjekata koji obavljaju gradski prijevoz (tramvajima, autobusima i trolejbusima) u gradskim i prigradskim naseljima.

Podaci o željezničkom prijevozu putnika i robe prikupljeni su od JP Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine.

Podaci o poštanskim i telekomunikacijskim uslugama prikupljeni su od poslovnih subjekata razvrstanih u djelatnost poštanske aktivnosti i djelatnost telekomunikacija.

Godišnji izvještaj o telekomunikacijskoj opremi, mreži i uslugama usklađen je sa zahtjevom Statistics on Communication and Information Services (COINS), odnosno preporukama EUROSTAT-a Methodological Manual for Statistics on Telecommunication Services.

Podaci o pratećim djelatnostima u zračnom prijevozu obuhvaćaju rad aerodroma/zračnih luka: prihvat aviona/zrakoplova, putnika i robe. Obuhvaćeni su domaći i strani avioni/zrakoplovi.

Podaci o prometnim nezgodama, poginulim i povrijeđenim osobama, preuzeti su od Kantonalnih ministarstava unutrašnjih/unutarnjih poslova.

Podaci o dužini magistralnih cesta te podaci o broju mostova i tunela na magistralnim cestama prikupljeni su od Direkcije cesta Federacije BiH, a podaci o dužini regionalnih cesta te podaci o broju mostova na regionalnim cestama prikupljeni su od Direkcija cesta pri Kantonalnim ministarstvima.

Federalni zavod za statistiku preuzima od Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH originalnu bazu podataka o registriranim cestovnim motornim vozilima u obliku slogova na magnetnom mediju koju statistički obrađuje i objavljuje.

Definicije

Pod pojmom prijevoz podrazumijeva se kretanje putnika ili robe od jednog mjesta (mjesto ukrcaja/utovara) do drugog mjesta (mjesto iskrcaja/istovara) i predstavlja rad prijevoznih preduzeća/poduzeća.

Putnik je svaka osoba koja putuje u željezničkom, cestovnom i zračnom prijevoznom sredstvu, isključujući uslužno osoblje voza, autobusa, tramvaja, aviona/zrakoplova i teretnih prijevoznih sredstava.

Pod robom se podrazumijeva svaka roba koja se prevozi željezničkim, cestovnim i zračnim prijevoznim sredstvima.

Prijevoz putnika i/ili robe dijeli se na unutrašnji/unutarnji i međunarodni (s obzirom na prijelaz državne granice).

Unutrašnji/Unutarnji prijevoz obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe obavljen između mjesta ukrcaja i/ili utovara i mjesta iskrcaja i/ili istovara unutar granica naše zemlje.

Međunarodni prijevoz obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe između mjesta ukrcaja i/ili utovara u našoj zemlji i mjesta iskrcaja i/ili istovara u inozemstvu i obrnuto.

Putnički i/ili tonski kilometar je jedinica mjere koja predstavlja prijevoz jednog putnika i/ili jedne tone robe na udaljenosti od jednog kilometra.

Tranzit obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe obavljen između mjesta ukrcaja i/ili utovara i mjesta iskrcaja i/ili istovara izvan granica naše zemlje.

Željeznički prijevoz

Željeznički prijevoz je oblik prijevoza koji se odvija željezničkim šinama isključivo uz upotrebu/uporabu željezničkih vozila.

Željeznička pruga je dio prostora opremljen za obavljanje prijevoza.

Kolosijek je par šina po kojima mogu voziti željeznička vozila.

Pruga je jedan ili više susjednih kolosijeka koji čine put između dvije tačke. Gdje se dio mreže sastoji od dvije ili više glavnih pruga koje vode jedna uz drugu, tu ima onoliko pruga koliko i puteva kojima kolosijeci isključivo pripadaju.

Eksploataciona dužina pruge je ukupna dužina pruge za putnički prijevoz, prijevoz robe ili oboje.

Elektrificirana pruga je pruga s jednim ili više elektrificiranih voznih kolosijeka.

Dijelovi pruga koji se nalaze uz stanice/postaje koje su elektrificirane samo kako bi se omogućilo manevrisanje i koji nisu elektrificirani do sljedećih stanica/postaja, računaju se kao neelektrificirane pruge.

Željeznička vozila su pokretna vozna sredstva isključivo šinska, koja se kreću ili svojom vlastitom snagom (vučna vozila) ili koja vuče drugo prijevozno sredstvo (putnički vagoni, priključni vagoni, službeni vagoni, teretni vagoni).

Vučno vozilo je prijevozno sredstvo opremljeno sa pogonskim uređajem i motorom, ili samo motorom, namijenjeno jedino za vuču drugih vozila ("lokomotiva") ili i za vuču drugih vozila i za prijevoz putnika i robe ("motorna vozila").

Lokomotiva je vučno željezničko vozilo sa snagom od 110 kW i više na vučnoj kuki opremljeno s pogonskim uređajem i motorom ili samo motorom, isključivo korišteno za vuču željezničkih vozila.

Električna lokomotiva je lokomotiva s jednim električnim motorom ili s više njih koja dobiva struju primarno od nadzemnog kontaktnog voda ili šina za napajanje strujom ili od akumulatora koje nosi lokomotiva.

Dizelska lokomotiva je lokomotiva čiji je glavni izvor snage dizelski motor, bez obzira na vrstu prijenosa.

Motorni vagon (motorna garnitura) je željezničko vozilo (vagon) s motorom namijenjeno za prijevoz putnika ili robe željeznicom.

Putnički vagon je željezničko vozilo za prijevoz putnika koje nije motorno vozilo ili priključno vozilo.

Broj sjedala i ležaja je broj sjedala i ležajeva raspoloživih u putničkom vozilu, kad obavlja uslugu za koju je namijenjeno.

Teretni vagon je željezničko prijevozno sredstvo namijenjeno za prijevoz tereta.

Vagoni koji ne pripadaju željezničkom preduzeću/poduzeću, ali su mu na raspolaganju za vožnju pod određenim uslovima/uvjetima, zajedno s vagonima koje je željezničko preduzeće/poduzeće iznajmilo trećim osobama su vagoni u privatnom vlasništvu.

Voz/Vlak-kilometar je jedinica mjere koja predstavlja kretanje voza/vlaka na udaljenosti od jednog kilometra. Posmatra se udaljenost koja je stvarno prijeđena.

Vučni vozni kilometar je jedinica mjere koja predstavlja svako kretanje vučnog vozila na udaljenosti od jednog kilometra. Uključeno je kretanje samoga vučnog vozila. Manevarska su kretanja isključena.

Vučeni bruto-tonski kilometar je jedinica mjere koja predstavlja kretanje na udaljenosti od jednog kilometra jedne tone vučenog vozila (i motornog vozila) i sadržaja. Uključena je masa motornog vozila, dok je masa lokomotive isključena. Isključeni su manevriranje i druga slična kretanja.

Cestovni prijevoz

Cesta je saobraćajnica/prometnica namijenjena kretanju cestovnih vozila na čvrstoj podlozi, osim šina ili pista za avione/zrakoplove, otvorena za javni promet, u prvom redu namijenjena za kretanje cestovnih motornih vozila na točkovima.

Autocesta je posebno projektovana i izgrađena cestovna saobraćajnica/prometnica sa zaštitnim pojasom u sredini, namijenjena za promet motornih vozila koja:

- ima posebne kolovozne trake za oba smjera kretanja odvojene uskim i dugim razdjelnim pojasom
- ne ukršta se u istom nivou sa drugom cestom, željezničkom ili tramvajskom prugom
- posebno je označena kao autocesta i rezervisana/ rezervirana je za promet određenih kategorija cestovnih motornih vozila.

Od 2009. godine u ukupnu dužinu cesta uključene su i autoceste.

Magistralna cesta je javna cesta koja povezuje cjelokupan ili veći dio prostora države Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i integrira ga u evropsku/europsku mrežu cesta, a čine međusobno zavisnu/ovisnu prometnu mrežu.

Regionalna cesta je javna cesta koja povezuje naselje i lokalitete unutar jednog ili više kantona, integrira cjelokupni prostor kantona i čine međusobno zavisnu/ovisnu prometnu mrežu jednog ili više kantona priključenih na mrežu magistralnih cesta.

E-cesta je međunarodna mreža E-cesta uspostavljena Evropskim/Europskim sporazumom o glavnim cestama za međunarodni prijevoz u Ženevi 15. novembra/studenog 1975. godine i njegovim amandmanima.

Gradski cestovni prijevoz je prijevoz koji se obavlja po gradskim cestama i tramvajskim prugama.

Broj sjedala u autobusima, trolejbusima i tramvajima uključujući vozačevo je broj sjedala koja su na raspolaganju u prijevoznom sredstvu kada ono obavlja prijevoz za koji je u prvom redu namijenjeno.

Cestovno motorno prijevozno sredstvo je cestovno prijevozno sredstvo opremljeno pogonskim motorom koji je njegovo jedino sredstvo pokretanja, obično se koristi za prijevoz osoba ili robe ili za vuču vozila koja se koriste za prijevoz osoba ili roba.

Putničko cestovno motorno prijevozno sredstvo je prijevozno sredstvo namijenjeno u prvom redu za prijevoz jedne ili više osoba.

Putničko vozilo je putničko prijevozno sredstvo, namijenjeno za prijevoz putnika i nema više od devet sjedećih mjesta (uključujući vozačevo).

Autobus je cestovno motorno prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo sjedalo). Statistika također uključuje minibus namijenjene prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo sjedalo).

Trolejbus je cestovno prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo) povezano s električnim vodičima.

Tramvaj je prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo) koje se kreće po tračnicama, povezano s električnim vodičima ili koje pokreće dizelski motor.

Motocikl je prijevozno sredstvo na dva točka s bočnom prikolicom ili bez nje, uključujući motorni skuter ili cestovno prijevozno sredstvo kojemu masa vozila ne prelazi 400 kg. Uključena su i sva vozila sa zapreminom od 50 ccm i više, kao i vozila ispod 50 ccm koja ne odgovaraju definiciji mopeda.

Teretno cestovno motorno prijevozno sredstvo je prijevozno sredstvo namijenjeno za prijevoz robe (kamion) ili bilo koja kombinacija cestovnih vozila namijenjenih za prijevoz robe (tj. kamion s prikolicom ili prikolicama, i cestovni tegljač s poluprikolicom i s prikolicom ili bez nje).

Kamion je cestovno motorno prijevozno sredstvo namijenjeno, u prvom redu, za prijevoz robe.

Cestovni tegljač je cestovno prijevozno sredstvo namijenjeno, u prvom redu, za vuču drugih cestovnih vozila koja nemaju vlastiti pogon (uglavnom poluprikolice).

Broj registriranih cestovnih motornih vozila podrazumijeva ukupan broj motornih vozila sa dozvolom za prometovanje u referentnom periodu. Ukupan broj registriranih cestovnih motornih vozila uključuje: prvu registraciju, nove registracije, pre-registracije i produženje registracije.

Prva registracija uključuje sva vozila prvi put registrirana u zemlji (nova vozila, također i uvezena polovna vozila koja se prvi put registriraju u zemlji).

Nove registracije uključuju prvi put registrirana nova vozila u referentnom periodu. Uvezena polovna vozila nisu uključena.

Prometna nezgoda sa nastradalom osobom je svaka saobraćajna/prometna nesreća/nezgoda koja uključuje najmanje jedno vozilo koje se kreće po javnoj ili privatnoj cesti na kojoj je dozvoljen javni pristup, a čija je posljedica najmanje jedna ozljeđena ili poginula osoba.

Poginula osoba - Svaka osoba poginula odmah ili umrla unutar 30 dana zbog povrede zadobivene u prometnoj nezgodi.

Ozljeđena osoba - Svaka osoba koja je preživjela ali koja je zadobila ozljedu zbog nesreće/nezgode i kojoj je potrebno medicinsko liječenje.

Mostovi su građevine za prelaz preko prirodnih (rijeka, jezero, more, doline) ili umjetnih (cesta, željeznica, kanal i sl.) zapreka, tako da prolaz ispod njih bude slobodan.

Zračni prijevoz

Promet aviona/zrakoplova na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata broj operacija slijetanja i polijetanja na posmatranim aerodromima/zračnim lukama domaćih i stranih aviona/zrakoplova. Odnosi se samo na usluge komercijalnih letova.

Promet putnika na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata broj putnika prispjelih na posmatrane aerodrome/zračne luke i otpremljene domaćim i stranim avionima/zrakoplovima. Obuhvaćeni su putnici i teret čija zračna putovanja počinju ili završavaju na aerodromu/u zračnoj luci koja izvještava. Isključeni su putnici u tranzitu.

Promet tereta na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata količinu tereta prispjelu na posmatrane aerodrome/ zračne luke i otpremljenu domaćim i stranim avionima/zrakoplovima. Odnosi se samo na robne i poštanske pošiljke, a isključuje prtljag putnika.

Pošta i telekomunikacije

Pismonosne i paketne pošiljke obuhvaćaju broj pismonosnih pošiljaka prispjelih u unutrašnjem/unutarnjem prometu i prispjelih i otpremljenih u međunarodnom prometu.

Pismonosna pošiljka jest vrsta pošiljke u poštanskom prometu u koju ubrajamo obična pisma, dopisnice, tiskovine, preporučene pismonosne pošiljke i pisma s označenom vrijednošću.

Pošiljka ubrzane pošte (EMS) je posebna poštanska usluga koja korisnicima omogućuje najbrži prijenos pismonosnih i paketnih pošiljaka.

Telekomunikacijska usluga jest usluga prijenosa, slanje ili primanje znakova, signala, pisanog teksta, slika, govora i zvukova ili priopćenja bilo koje prirode koja se pruža žičanim, svjetlosnim, bežičnim ili drugim elektromagnetskim sistemom/sustavom uključujući omogućavanje upotrebe/uporabe tih sistema/sustava kao cjeline ili djelomično davanjem u najam, prodajom ili na drugi način.

Nepokretna mreža jest telekomunikacijska mreža kod koje je međusobna povezanost svih elemenata ostvarena žičano.

Pokretna mreža jest telekomunikacijska mreža kod koje je međusobna povezanost nekih elemenata ostvarena bežično te se time omogućuje uspostavljanje veza i u uvjetima fizičkoga kretanja korisnika usluga te mreže.

SMS poruke (Short Message Service) jesu kratke tekstualne poruke.

PRIJEVOZ PUTNIKA I ROBE, 2012.

	2008	2009	2010	2011	2012
CESTOVNI PRIJEVOZ ROBE					
Pređeni kilometri vozila, u hilj./tis.	5.174	4.911	6.306	5.832	6.462
Prevezeno tona robe, u hilj./tis.	319	163	84	63	81
Tonski kilometri, u hilj./tis.	38.992	33.230	42.167	25.036	41.489
CESTOVNI PRIJEVOZ PUTNIKA					
Pređeni kilometri vozila, u hilj./tis.	13.533	11.986	10.343	9.063	11.363
Prevezeni putnici, u hilj./tis.	2.601	2.418	2.568	2.192	2.491
Putnički kilometri, u hilj./tis.	374.188	334.221	316.872	330.275	266.561
GRADSKO - PRIGRADSKI PRIJEVOZ					
Pređeni kilometri ukupno, u hilj./tis.	16.926	16.265	16.040	14.910	12.726
Tramvaji	2.827	2.735	2.789	2.782	2.376
Autobusi	11.967	11.463	11.048	9.973	8.469
Trolejbusi	2.132	2.067	2.203	2.155	1.881
Prevezeni putnici, u hilj./tis.	112.047	112.524	117.058	112.966	108.090
Tramvaji	44.442	46.339	48.497	48.136	47.193
Autobusi	49.268	47.694	49.184	45.865	42.507
Trolejbusi	18.337	18.491	19.377	18.965	18.390

REGISTRIRANA CESTOVNA MOTORNA I PRIKLJUČNA VOZILA PREMA GODINAMA STAROSTI

Starost vozila	Ukupno	Putnička vozila	Autobusi	Teretna vozila	Motocikli	Kombinirana	Ostala vozila
-----------------------	---------------	------------------------	-----------------	-----------------------	------------------	--------------------	----------------------

2011

Ukupno	118.938	105.606	405	11.293	1.159	301	174
do 1 godine	3.337	2.801	8	406	98	10	14
1-2	3.624	3.056	4	483	59	18	4
3-5	15.274	12.395	59	2.335	409	37	39
6-10	27.673	24.340	82	2.920	262	53	16
11-15	28.991	25.975	107	2.658	172	63	16
15+	40.039	37.039	145	2.491	159	120	85

2012

Ukupno	122.392	109.333	420	11.040	1.152	330	117
do 1 godine	2.597	2.203	22	297	61	9	5
1-2	3.928	3.407	10	445	50	7	9
3-5	13.640	11.263	45	1.902	353	63	14
6-10	28.874	25.188	90	3.195	326	63	12
11-15	32.940	29.983	107	2.609	184	44	13
15+	40.413	37.289	146	2.592	178	144	64

UNUTRAŠNJA/UNUTARNJA TRGOVINA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o broju prodavnica/prodavaonica i servisa, broju zaposlenih, ostvarenom prometu i zalihama u distributivnoj trgovini dobijeni su iz istraživanja Tromjesečni izvještaj distributivne trgovine za pravne osobe (obrazac TRG-2). Istraživanje se provodi na osnovu Zakona o statistici u Federaciji BiH (Sl. Novine FBiH br. 63/03 i 9/09). Jedinice posmatranja su poslovni subjekti-pravne osobe-koji su prema pretežnoj djelatnosti registrirani u području G Klasifikacije djelatnosti BiH (KD BiH 2010). Također, obuhvaćene su izabrane pravne osobe koje su prema pretežnoj djelatnosti registrirane u nekoj od ostalih djelatnosti (industrija, građevinarstvo, ugostiteljstvo itd.), ali obavljaju neku od trgovačkih djelatnosti. Obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

Podaci o ostvarenom ukupnom prometu poslovnih subjekata i prometu u trgovini na malo dobiveni su iz istraživanja Mjesečni izvještaj trgovine na malo (obrazac TRG-1), koji podnose poslovni subjekti – pravne osobe registrirani prema pretežnoj djelatnosti u trgovini na malo, tj. u području G i oblasti 47 Klasifikacije djelatnosti. Također su obuhvaćene izabrane pravne osobe iz ostalih djelatnosti ako obavljaju navedene djelatnosti. Obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

Od januara/siječnja 2011. iz istraživanja Distributivne trgovine isključena je djelatnost Popravak predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo (13.3; 95.1; 95.2 KD BiH 2010). Podaci distributivne trgovine uključuju ukupan promet poslovnih subjekata registriranih u FBiH bez obzira da li je promet njihovih lokalnih jedinica ostvaren na teritoriji Republike Srpske ili Brčko Distrikta.

Od januara 2011. godine iz istraživanja Trgovine na malo isključena je djelatnost Trgovina na malo motornim vozilima, motociklima i njihovim dijelovima i priborom (45.1-45.4 KD BiH 2010). Podaci za trgovinu na malo uključuju ukupan promet poslovnih subjekata registriranih u FBiH bez obzira da li je promet njihovih lokalnih jedinica ostvaren na teritoriji Republike Srpske ili Brčko Distrikta.

Podaci o prometu od trgovine na malo iskazani su na dva načina: prema pretežnoj djelatnosti u koju su razvrstani poslovni subjekti (tabela 17.4) i prema trgovačkim strukama (tabela 17.6).

Podaci o sajmovima dati su na bazi godišnjeg izvještaja organizatora sajma (obrazac TRG-23)

Definicije

Distributivna trgovina uključuje trgovinu na veliko i na malo (prodaju bez prerade) bilo kojom vrstom robe i pružanje usluga u vezi s prodajom robe. Trgovina na veliko i na malo posljednje su faze u distribuciji robe. U ovo područje, također, uključena je prodaja i popravak motornih vozila i motocikala.

Trgovina na veliko je aktivnost kupovine i preprodaje robe industrijskim, trgovačkim, profesionalnim korisnicima i ustanovama i drugim poslovnim subjektima koji se bave trgovinom na veliko ili na malo. Također, uključuje se i tranzitni promet robe (prodaja robe koja se po nalogu prodavača direktno isporučuje kupcu bez prethodnog uskladištenja te robe kod prodavača) i izvoz.

Trgovina na malo obuhvaća vrijednost prodatih roba krajnjim potrošačima odnosno stanovništvu za ličnu potrošnju ili za upotrebu u domaćinstvu i obavljenih usluga u posmatranom periodu bez obzira da li su naplaćene ili ne.

Broj zaposlenih uključuje sve osobe koje stvarno rade u poslovnom subjektu, a to su svi zaposleni: vlasnici, suvlasnici i neplaćeni članovi porodice koji redovno rade u poslovnom subjektu; osobe koje rade izvan prostorija matičnog poslovnog subjekta (npr. trgovački predstavnici, dostavljači, ekipe za popravke i održavanje); osobe odsutne na kraće vrijeme (npr. zbog bolesti, porodijskog bolovanja, plaćenog odmora i sl.); osobe u štrajku; radnici koji rade skraćeno vrijeme; radnici koji obavljaju posao kod kuće; sezonski radnici, pripravnici.

Zalihe se iskazuju sa stanjem na kraju tromjesečja po knjigovodstvenoj vrijednosti. Zalihe robe koje se nalaze u skladištima iskazuju se kao zalihe u trgovini na veliko, a zalihe koje se nalaze u prodavnicama iskazuju se kao zalihe trgovine na malo.

Promet od ostalih djelatnosti uključuje promet trgovine koji su ostvarila preduzeća čija je glavna djelatnost izvan trgovine.

Ukupan promet (isključujući PDV) obuhvata vrijednost svih prodatih proizvoda i usluga na tržištu (trgovina na veliko, posredovanje u trgovini na veliko, popravci, ugostiteljstvo i ostale djelatnosti). Ovdje se uključuje promet samo onih poslovnih subjekata čija je glavna djelatnost trgovina.

PDV je indirektni porez na potrošnju, koji se naplaćuje pri svakoj određenoj fazi u proizvodnom i distribucijskom lancu. Obuhvaća porez na dodanu vrijednost koji je obračunat kupcu. Primijenjuje se od 01.01.2006. na osnovu Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Službeni glasnik BiH, br. 9/05; 35/05 i 100/08).

Trgovačke struke predstavljaju pretežni robni asortiman prodaje u trgovini na malo. Grupe proizvoda koji se pretežno prodaju razvrstane su na osnovi KD – a.

Pod **sajmovima** se smatraju sajmovi koji se organiziraju u komercijalne svrhe, a imaju međunarodni, nacionalni ili lokalni karakter. Ne obuhvaćaju se vašari, koji se po narodnoj tradiciji održavaju u pojedinim mjestima.

**PRODAVNICE/PRODAVAONICE, ZAPOSLENI, PROMET I ZALIHE U DISTRIBUTIVNOJ TRGOVINI
PREMA PRETEŽNOJ DJELATNOSTI, 2012**

	Zaposleni 31.12.2012.	Prodavnice/prodav aonice i Servisi 31.12.2012.	Zalihe, 000 KM 31.12.2012	Promet bez PDV-a, 000 KM	Promet sa PDV-om, 000 KM
Ukupno	19.746	2.152	726.188	7.092.007	8.104.774
Posredovanje u trgovini motornim vozilima i motoci	3	0	121	706	846
Trgovina na veliko motornim vozilima i motociklima	429	0	43.479	353.765	402.453
Trgovina na malo motornim vozilima i motociklima	157	39	8.659	75.692	86.367
Trgovina na malo motornim gorivima i mazivima	1.144	174	25.389	607.859	695.962
Popravci i održavanje motornih vozila i motocikla	136	11	660	11.336	12.913
Posredovanje u trgovini na veliko	217	0	8	614.825	703.691
Trgovina na veliko na domaćem tržištu	4.711	0	259.253	3.023.992	3.460.209
Izvoz	33	0	29	39.858	40.005
Trgovina na malo	11.952	1.928	388.590	2.275.935	2.602.473
Ostale djelatnosti	964	0	0	88.039	99.855
50. Trgovina motornim vozilima i motociklima, njihovo održavanje i popravak; trgovina na malo motornim gorivima i mazivima	1.525	125	57.849	735.448	838.231
51.1 Posredovanje u trgovini na veliko	464	42	16.601	141.069	160.522
51.2-51.7 Trgovina na veliko	6.934	492	299.309	3.674.661	4.204.938
52.1-52.6 Trgovina na malo	4.990	1.014	193.961	1.008.280	1.149.422
52.7 Popravak predmeta za vlastitu upotrebu	50	7	4.400	29.860	34.191
Ostale djelatnosti	5.783	472	154.068	1.502.689	1.717.470

DOMAĆI SAJMOVI, 2012

Vrsta sajma	Broj sajmova				Izložbeni prostor u m ²	Izlagači na sajmu			Strane zemlje izlagači	Broj posjetitelja
	ukupno	prema značaju				ukupno	domaći	strani		
		međunarodni	nacionalni	lokalni						
UKUPNO	12	8	4	1	29.343	636	562	74	51	274.929
specijalizirani	9	8	1	-	28.743	486	412	74	51	244.929
opći	3	-	3	-	600	150	150	-	-	30.000

Promet u trgovini na malo prema trgovačkim strukama

	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM
	2008		2009		2010		2011		2012	
Motorna vozila	173.297.280	200.112.897	124.433.282	144.250.112						
Dijelovi i pribor za motorna vozila	15.771.997	18.407.052	11.593.521	13.509.732	4.317.963	5.003.485				
Motorna goriva i maziva	657.657.666	766.148.340	462.198.680	539.708.604	658.401.078	769.061.554	786.624.446	918.999.849	756.994.105	884.504.194
Nespecijalizovane prodavnice živežnim namirnicama	839.379.423	982.022.738	891.353.445	1.042.786.565	1.023.586.203	1.197.696.806	1.088.416.918	1.273.566.613	1.094.001.164	1.279.930.013
Ostale nespecijalizovane prodavnice	69.147.326	80.893.891	73.807.961	87.762.590	83.568.744	97.763.480	114.415.037	134.019.506	270.564.342	316.531.717
Voće i povrće	5.173.374	6.052.846	5.472.897	6.403.288	3.758.557	4.397.504	5.689.636	6.656.870	5.642.034	6.601.175
Meso i mesni proizvodi	11.622.433	13.598.243	11.000.636	12.870.165	9.632.224	11.269.154	15.992.042	18.710.655	14.139.322	16.542.990
Ribe školjke i rakovi	1.287.364	1.506.207	1.131.695	1.324.081	1.054.085	1.233.280	859.790	1.005.952	582.614	681.659
Hljeb, pecivo, kolači, tjestenina, bomboni i slatkiši	38.210.575	44.705.488	36.814.246	43.072.663	30.378.596	35.555.601	24.314.113	28.447.496	18.003.927	21.064.593
Alkohol i druga pića	31.785.879	37.189.394	32.985.396	38.592.906	43.702.650	51.132.072	26.663.422	31.207.776	24.051.989	28.140.818
Duhanski proizvodi	94.280.309	105.115.545	95.764.640	107.295.408	134.368.744	151.265.294	146.939.834	165.722.806	154.183.758	174.505.025
Ostale živežne namirnice u specijalizovanim prodavnicama	15.840.140	18.532.773	12.160.990	14.205.779	11.214.269	13.120.248	7.777.585	9.099.531	6.516.779	7.624.632
Apoteke	89.951.936	105.243.833	87.376.783	102.225.282	76.015.941	88.935.135	85.491.128	100.022.418	79.991.310	93.590.479
Medicinski preparati i ortopedska pomagala	4.425.366	5.177.669	5.239.607	6.130.312	3.990.700	4.668.706	5.105.794	5.973.749	5.716.488	6.688.045
Kozmetički i toaletni proizvodi	65.197.405	76.281.563	66.875.721	78.243.651	82.148.336	96.109.457	92.014.272	107.656.914	100.160.932	117.156.391
Tekstil	25.408.321	29.727.367	27.861.686	32.598.090	34.188.923	40.000.988	39.297.699	45.978.779	43.816.566	51.263.070
Odjevni predmati	50.936.539	59.575.757	36.169.627	42.312.653	46.767.830	54.705.745	59.954.111	70.120.929	68.818.295	80.501.860
Obuća i kožni proizvodi	49.835.738	58.290.324	48.361.477	56.573.826	55.554.551	64.997.961	71.902.892	84.130.919	77.960.255	91.176.444
Namještaj, oprema za rasvjetu i predmeti za domaćinstvo	41.401.790	48.440.081	31.601.475	36.973.236	30.173.040	35.302.895	28.039.850	32.795.666	23.714.128	27.744.287
Električni aparati za domaćinstvo, radio uređaji i TV uređaji	186.816.462	218.537.990	169.077.253	197.813.472	196.587.917	229.991.557	183.755.905	214.989.898	16.322.315	19.093.961
Željezna roba, boje, staklo i ostali građevinski materijal	148.613.360	173.788.083	110.008.415	128.665.782	101.850.878	119.168.445	121.136.930	141.686.165	109.146.209	127.689.591
Knjige, novine, časopisi, papirna roba i pisajući pribor	19.717.906	22.945.001	16.592.026	19.388.772	16.855.931	19.679.522	14.190.372	16.587.497	14.484.929	16.883.375
Ostala trgovina na malo u specijalizovanim prodavnicama	65.961.511	77.150.608	73.150.289	85.337.144	71.953.538	84.155.239	41.677.940	48.761.600	45.127.444	52.791.394
Polovna roba	136.556	159.769	436.895	511.168	96.798	113.255	77.529	90.706	67.189	78.610
Trgovina poštom, preko kataloga, interneta i televizije	6.977.093	8.163.200	4.145.185	4.848.327	3.120.705	3.651.210	1.775.196	2.076.979	1.558.392	1.823.069
Ostala trgovina na malo izvan prodavnica	27.859.709	32.486.561	22.699.887	26.461.271	19.274.592	22.495.083	19.075.500	22.271.774	17.170.374	20.021.283
Ukupno za Kanton	2.736.693.458	3.190.253.220	2.458.313.715	2.869.864.879	2.742.562.793	3.201.473.676	2.981.187.941	3.480.581.047	2.948.734.860	3.442.628.675

VRIJEDNOST PRODAJE I OTKUPA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA u KM

OTKUP	2008	2009	2010	2011	2012
KROMPIR-KRUMPIR MERKANTILNI		1.210	1.595	11.500	3.500
KROMIR-KRUMPIR SJEMENSKI					7.500
CRNI LUK(ZRELE GLAVICE)			307		
KUPUS(GLAVICE)	865	1.471	2.044	540	
MRKVA	978	1.367	533	1.100	
ZELENA SALATA		1.318	1.107	1.159	
ŠPINAT I BLITVA		242			
OSTALO SVJEŽE POVRČE(peršun, celer i dr.)	1.866	117	67	35	
ARPADŽIK(LUK ZA SJETVU)		232		277	
SJENO LIVADSKO			882		
OSTALA GOVEDA ZA KLANJE			3.630		
GOVEDA(starosti od 1 do 2 godine) muška					179.666
STOKA ZA KLANJE-TOVLJENA JUNAD	417.465	491.162	65.669	195.286	19.100
OSTALA JUNAD ZA KLANJE			141.045		
STOKA ZA KLANJE-TOVLJENA TELAD	335.707	228.503	307.039	527.126	307.542
TELAD(starosti do 1 godine) za UZGOJ, muška					48.674
OVCE I ŠILJEŽAD ZA KLANJE		1.150		9.289	
TOVLJENJA JAGNJAD-JANJAD	67.269	23.776	26.370	26.363	33.465
OSTALA JAGNJAD-JANJAD	3.091		5.792	8.576	
OVCE ZA UZGOJ					1.500
TOVLJENI PILIČI(brojleri)	7.258.270	6.400.138	7.303.063	8.214.269	9.858.742
TOVLJENI ČURIČI-PURIČI	461.258	106.386	127.460	158.008	200.022
OSTALA PERAD(kokoške-kokoši,patke,čurke)					
JAJA(konzumna)					
SVJEŽE MLIJEKO KRAVLJE	12.539.220	9.627.462	6.935.449	6.708.998	7.513.773
TVRDI SIREVI(kačkavalj,trapist i dr.)		280			
MED			3.674	2.744	
OGRIJEVNO DRVO			657		
ŠUMSKI PLODOVI(gljive,šišarike,kupine)	189.538	298.224	917.536	695.779	
OSTALO(sjeme cvijeća,trska,sirće i dr.)			9.044		
SADNICE BOBIČASTOG VOĆA (KUPINE, MALINE,					3.538
Ukupno za Kanton	21.275.527	17.183.038	15.852.963	16.561.049	18.177.022

PRODAJA	2008	2009	2010	2011	2012
JECAM(BEZ PIVARSKOG)			537		
OSTALA ŽITA(HELJDA,KRUPNIK,SURAZICA I dr)			100		
KROMPIR-KRUMPIR MERKANTILNI			23.667	13.748	11.166
CRNI LUK(ZRELE GLAVICE)			1.000		
PARADAJZ-RAJČICA			3.342		
KRASTAVCI			285		
OSTALO SVJEŽE POVRČE(peršun, celer i dr.)	854				
JAGODE			520		
SIJENO LIVADA					1.068
TELAD(starosti do 1 godine) za KLANJE					75.668
GOVEDA(starosti od 1 do 2 godine) junice za klanje					1.271
KRAVE, BIKOVI I JUNAD(starosti od 2 godine)					80.756
KRAVE OSTALE					
KRAVE, BIKOVI I JUNAD(starosti od 2 godine)					63.030
JUNICE ZA UZGOJ					
OSTALA GOVEDA ZA KLANJE	73.571	61.626	76.036	58.992	
STOKA ZA KLANJE-TOVLJENA JUNAD	75.728	52.138	87.215	62.521	
OSTALA JUNAD ZA KLANJE	11.675	8.230	1.949		
JUNAD ZA PRIPLD	29.915	10.588	29.920	42.009	
TOVLJENA JUNAD ZA TOV I DOTOVLJAVANJE		248.890	43.853		
STOKA ZA KLANJE-TOVLJENA TELAD	21.562	33.839		44.500	
OSTALA TELAD ZA KLANJE	1.852				
TOVLJENA TELAD ZA TOV I DOTOVLJAVANJE		73.065			
TOVLJENJA JAGNJAD-JANJAD		8.615			
TOVLJENI PILIČI(brojleri)			221.540	164.624	85.817
JAJA(konzumna)			19.901		
JEDNODNEVNI PILIČI			209.917	231.897	257.264
SVJEŽE MLIJEKO KRAVLJE	2.461.622	2.593.703	2.387.651	2.414.345	2.173.662
CVIJEĆE	556.170	512.033	438.667	352.291	
Ukupno za Kanton	3.232.949	3.602.727	3.546.100	3.384.927	2.749.702

Prodaja poljoprivrednih proizvoda na pijacama za 2012.

	2012		
	količina	vrijednost u KM	prosječna cijena
PŠENICA(MERKANTILNA)	250	350	1,4
RAŽ	100	175	1,75
JEČAM	150	250	1,67
OVAS-ZOB	80	120	1,5
KUKURUZ U ZRNU(MERKANTILNI)	600	700	1,17
OSTALA ŽITA(HELJDA,PROSO,SURAŽNICA,KRUPNIK)	100	400	4
KROMPIR-KRUMPIR	349.900	348.100	0,99
GRAH	42.700	190.945	4,47
BORANIJA	16.250	67.500	4,15
GRAŠAK(MAHUNA)	8.730	27.290	3,13
GRAŠAK, ZRNO	7.250	25.350	3,5
CRNI LUK(GLAVICE)	217.250	303.045	1,39
BIJELI LUK-ČEŠNJAK(GLAVICE)	21.190	112.860	5,33
KUPUS(SVJEŽ)	219.500	198.160	0,9
KELJ	30.670	58.465	1,91
KARFIOL	42.390	115.365	2,72
MRKVA	127.990	223.785	1,75
PARADAJZ-RAJČICE	293.650	691.525	2,35
PAPRIKA-SVJEŽA(BEZ FEFERONA)	215.820	467.635	2,17
SPANAC/ŠPINAT	114.790	339.370	2,96
ZELENA SALATA	57.780	157.800	2,73
KRASTAVCI	146.500	264.375	1,8
TIKVICE	45.480	97.605	2,15
CVEKLA	21.750	40.150	1,85
LUBENICE I DINJE	213.950	231.550	1,08
OSTALO SVJEŽE POVRČE(KELERABA,ŠPARGLA,ZEL.LUK,FEFERONI,ROTKVICE I DR.)	2.950	6.050	2,05
SVJEŽE ŠLJIVE	69.600	114.500	1,65
JABUKE ZA JELO	323.130	479.270	1,48
KRUŠKE	80.200	211.925	2,64
DUNJE	300	700	2,33
TREŠNJE	37.300	139.600	3,74
VIŠNJE	8.300	29.800	3,59
KAJSIJE	13.080	35.580	2,72
BRESKVE	65.400	160.500	2,45
ORASI U LJUSCI	6.130	39.010	6,36
JAGODE	54.000	206.300	3,82
MALINE	25.150	117.650	4,68
KUPINE	11.430	58.500	5,12
BOROVNICE, BRUSNICE I OSTALO VOĆE IZ RODA VACCINI	16.070	138.100	8,59
MANDARINE/MANDARINKE	147.800	313.450	2,12
LIMUNI	113.800	342.430	3,01
SVJEŽE SMOKVE	21.850	87.250	3,99
SUHE SMOKVE	3.980	25.730	6,46
GROŽĐE(SVJEŽE)	110.040	385.180	3,5
ZAKLANA I OČIŠĆENA KOKOŠ	34.500	174.250	5,05
JAJA(KONZUMNA)	3.791.250	923.945	0,24
MLIJEKO, SVJEŽE KRAVLJE	21.700	30.450	1,4
MLIJEKO, SVJEŽE OVČJE	200	300	1,5
MLIJEKO, SVJEŽE KOZJE	200	300	1,5
MED	13.755	199.275	14,49
VOSAK	15	300	20
MORSKA RIBA	3.110	45.650	14,68
RIJEČNA I JEZERSKA RIBA	6.450	61.210	9,49
RUŽE	4.200	8.400	2
KRIZANTEME	120	240	2
GLADIJOLE	2.100	4.200	2
SJEME CVIJEČA	10.000	5.000	0,5
Ukupno za Kanton		8.307.915	

VANJSKA TRGOVINA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Prema konceptima, definicijama i preporukama UN1) kao izvor podataka za statistiku vanjske trgovine mogu se koristiti: carinske deklaracije, anketiranje preduzeća, registri Porezne uprave, administrativni registri, registri deviznog tržišta i sl..

Osnovni izvor podataka za statistiku vanjske trgovine Federacije BiH je Jedinstvena carinska isprava (JCI) koju deklarant (poslovni subjekt ili druga ovlaštena osoba, npr špediter) podnosi carinarnici prilikom carinjenja robe. Za prikupljanje i kontrolu ispravnosti carinskih deklaracija odgovorna je Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje BiH, koja propisuje oblik, sadržaj, način ispunjavanja i podnošenja isprava u carinskom postupku.

Federalni zavod za statistiku preuzima od Agencije za statistiku BiH, originalnu carinsku bazu podataka Uprave za indirektno / neizravno oporezivanje BiH u obliku slogova na magnetnom mediju i dalje ih statistički obrađuje i publicira.

Obuhvat podataka

U praćenju tokova međunarodne trgovine robama postoje dva pristupa, koji su blisko povezani sa konceptima ekonomske i statističke teritorije i korišćenja carinskih procedura. Kako se prikupljanje podataka temelji na carinskim procedurama, u mnogim zemljama usvojen je princip da se statistička granica podudara sa carinskom granicom, odnosno da statistička teritorija koincidira sa carinskom teritorijom.

Postoje dva trgovinska sistema i to: Sistem opće trgovine (General Trade System) i Sistem specijalne trgovine (Special Trade System). Glavna razlika između dva koncepta leži u tretiranju roba koje prolaze kroz carinska skladišta i komercijalne slobodne zone.

U statistici vanjske trgovine Federacije BiH koristi se proširena definicija Specijalnog sistema trgovine što je u punom skladu sa preporukama Eurostata.2) Prema ovom sistemu u statistiku vanjske trgovine uključuju se: redovan izvoz i uvoz, unutarnja i vanjska obrada, te robe koje ulaze ili napuštaju slobodne industrijske zone.

Prema sistemu specijalne trgovine robe koje iz inozemstva ulaze u carinska skladišta, slobodne komercijalne zone ili na druge prostore pod carinskom kontrolom i nadzorom neće biti registrirane kao uvoz, niti će biti registrirane kao izvoz ukoliko odatle budu ponovo izvezene. Robe iz carinskih skladišta, slobodnih komercijalnih zona i ostalih prostora pod carinskom kontrolom, prema sistemu specijalne trgovine, bit će registrirane kao redovan uvoz tek onda kada uđu na slobodno unutarnje tržište.

U statistiku vanjske trgovine ne uključuju se robe u tranzitu, niti privremeni izvoz i uvoz bez promjene vrijednosti.

Prema tome, u podatke o izvozu i uvozu robe uključeni su:

- redovan izvoz
- izvoz na vanjsku obradu
- izvoz nakon unutarnje obrade
- redovan uvoz
- uvoz nakon vanjske obrade
- uvoz na unutarnju obradu

Nomenklature i klasifikacije

- **Harmonizirani sistem - HS**

Prikupljanje statističkih podataka o vanjskotrgovinskom prometu zasniva se na međunarodnoj nomenklaturi robe: Harmonizirani sistem—HS, koju je razradila Svjetska carinska organizacija WCO.3) Tarifna oznaka HS ima šest cifara. Prva i druga cifra su redni broj glave, treća i četvrta su redni broj tarifnog broja unutar glave, a peta i šesta su konkretnija oznaka vrste robe. Svaki pet godina radi se revizija HS.

• **Kombinirana nomenklatura CN**

Države Evropske unije proširile su HS 6 uvođenjem sedme i osme cifre tako da je CN kodirana osmociifarskim arapskim brojevima i primjenjuje se od 1991. godine. Za razliku od HS, CN se mijenja svake kalendarske godine.

• **Carinska tarifa BiH**

Zakonom o carinskoj tarifi BiH, član 2 (Službeni glasnik BiH, broj 1/98) BiH je prihvatila nomenklaturu HS 6. Odlukom o primjeni člana 2 Zakona o carinskoj tarifi BiH (Službeni glasnik BiH, broj 6/98) tarifna oznaka carinske tarife BiH ima deset cifara.

Istom je odlukom prihvaćena i usklađenost sedme i osme cifre sa nomenklaturom EU, dok deveta i deseta cifra služe za potrebe daljnijeg raščlanjivanja u okviru specifičnih potreba BiH. HS, odnosno CN integrisane su u strukturi carinske baze podataka i vezane su sa: Standardnom međunarodnom trgovinskom klasifikacijom – SMTK Rev. 4,4) Klasifikacijom djelatnosti KD BiH 2010 koja je usklađena sa statističkom klasifikacijom ekonomskih aktivnosti EU - NACE Rev. 25) i sa Međunarodnom klasifikacijom ekonomske namjene proizvoda - BEC Rev. 4. CT BiH podliježe godišnjoj reviziji u cilju usklađivanja sa izmjenama CN-a.

• **Geonomenklatura EU**

U skladu sa međunarodnim standardima kao nomenklatura država koristi se Geonomenklatura EU, ISO (alfa kod) 3166.

Podaci o izvozu iskazani su prema zemlji namjene / odredišta robe, a u uvozu prema zemlji porijekla robe. To znači da se kod izvoza registrira zemlja posljednjeg odredišta (destinacije) u kojoj se roba troši ili dalje potpuno prerađuje, a kod uvoza ona zemlja u kojoj je roba proizvodnjom ili doradom dovedena u stanje u kom se uvozi.

Obrada podataka o vanjskotrgovinskoj razmjeni Federacije BiH radi se prema Klasifikaciji djelatnosti, SMTK, BEC i ISO 3166.

Način transporta na granici

U BiH se koristi zvanična lista transportnih šifara koja je u skladu sa transportnim šiframa EU prema Regulativi Evropskoga povjerenstva (EC) br, 1917/2000 od 07.09.2000., član 10, paragrafi 1 do 4.

Transportne šifre se odnose na način transporta na granici, odnosno na aktivno sredstvo transporta kojim:

- robe napuštaju statističku teritoriju BiH u slučaju izvoza,
- ulaze na statističku teritoriju BiH u slučaju uvoza.

Konverzija valute

Podaci o izvozu i uvozu izraženi su vrijednosno u konvertibilnim markama i u EUR-ima. Vrijednosti izražene u drugim valutama preračunavaju se u konvertibilne marke i EUR-e primjenom tekućih dnevnih kurseva/tečajeva koji vrijede na dan carinjenja, a utvrđuje ih Centralna banka BiH. Sve su vrijednosti obračunate na osnovi pariteta franko BiH granica: FOB cijene za izvoz i CIF cijene za uvoz.

1) UN, International Merchandise Trade Statistics: Concepts and Definitions, United Nations Statistical Papers, Series M, No. 52, Rev 2, New York, 1998.

2) Statistics on the Trading of Goods: User guide, EC, Eurostat, November 2002.

3) World Customs Organization (WCO)

4) Standard International Trade Classification (SITC), Rev. 4

5) Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE), Rev. 2

IZVOZ I UVOZ, 000 KM

Izvoz		Uvoz		Saldo trgovinskog bilansa		Pokrivenost uvoza izvozom %	
2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
787.345	722.965	3.548.671	3.508.104	-2.761.326	-2.785.139	22,19	20,61

IZVOZ I UVOZ PO PODRUČJIMA KD -PROIZVODNI PRINCIP

	Izvoz, 000 KM		Uvoz, 000 KM	
	2011	2012	2011	2012
UKUPNO	787.345	722.965	3.548.671	3.508.104
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4.990	4.442	87.625	75.570
Vađenje ruda i kamena	636	557	190.227	222.990
Prerađivačka industrija	467.734	489.646	3.219.002	3.162.336
Proiz.snabdijevanje/opskrba električ. energijom, plinom, parom i klimat.	161.356	89.680	4.750	11.978
Ostalo	152.630	138.640	47.065	35.230
Nerazvrstato po kategorijama	-	-	3	1

IZVOZ I UVOZ PO SEKTORIMA SMTK - Rev 3

	Izvoz, 000 KM		Uvoz, 000 KM	
	2011	2012	2011	2012
UKUPNO	787.345	722.965	3.548.671	3.508.104
Hrana i žive životinje	71.996	71.141	407.944	372.800
Pića i duhan	15.866	14.478	134.884	125.810
Sirove materije nejestive, osim goriva	178.134	160.549	18.616	17.990
Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi	162.674	91.600	757.203	934.989
Masti i ulja život. i biljnog porijekla	166	39	28.544	28.843
Kemijski proizvodi	79.350	90.679	440.506	456.697
Proizvodi razvrstani prema materijalu	64.985	71.220	443.027	383.554
Mašine/Strojevi i transportna sredstva	73.301	82.360	947.227	816.430
Razni gotovi proizvodi	139.175	138.851	370.676	370.935
Proizvodi i transakcije d.n.	1.698	2.048	44	56

IZVOZ I UVOZ PO ZEMLJAMA NAMJENE, PORIJEKLA/PODRIJETLA - TOP 10

	Izvoz, 000 KM			Uvoz, 000 KM	
	2011	2012		2011	2012
UKUPNO	787.345	722.965	UKUPNO	3.548.671	3.508.104
Njemačka	166.930	159.056	Hrvatska	797.097	828.074
Hrvatska	120.200	93.515	Njemačka	380.890	375.105
Srbija	102.423	83.203	Italija	275.843	299.178
Crna Gora	55.640	38.060	Kina	243.107	262.749
Slovenija	60.047	54.263	Slovenija	219.813	202.979
Rusija	41.787	46.410	Srbija	219.670	194.555
Kosovo	23.552	20.981	Rusija	190.292	224.241
Italija	16.713	16.708	Španija	135.884	66.766
Češka	15.502	4.479	Turska	120.916	125.022
Austrija	14.988	12.764	Češka	115.790	79.963
Ostale zemlje	169.563	193.526	Ostale zemlje	849.369	849.472

Izvor podataka: Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje BiH posredstvom Agencije za statistiku

Napomena: Prethodni podaci

CIJENE

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Za indeks potrošačkih cijena cijene se prikupljaju na pet lokacija (gradova) u Federaciji Bosne i Hercegovine (Bihać, Mostar, Sarajevo, Tuzla i Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Sve cijene prikupljaju uposlenici Federalnog zavoda za statistiku prema utvrđenom vremenskom rasporedu i unaprijed odabranom uzorku prodavnica/prodavaonica, tržnica i ustanova koje pružaju različite usluge stanovništvu. Snimatelji cijena dobivaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre i jedinice mjere i na osnovu/temelju tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu, u skladu/sukladno sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, u upitnik se unose karakteristike proizvoda, kao što su marka, vrsta i količina proizvoda koji se snima, te informacije o eventualnim zamjenama ovih karakteristika ukoliko ih bude.

Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, tj. praćenje dinamike kretanja cijena.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici/tjednu u mjesecu;

- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu/sukladno sa važećim Evropskim/Europskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Indeks potrošačkih cijena u Federaciji Bosne i Hercegovine izračunava se na osnovu/temelju reprezentativne liste proizvoda koju u 2012. godini čine 599 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 10.000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta i geografskih lokacija.

Za obračun indeksa potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija proizvoda i usluga za ličnu/osobnu potrošnju razvrstanih prema namjeni potrošnje (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) na dvanaest osnovnih odjeljaka za koje se izračunavaju indeksi.

Za indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda cijene se prikupljaju od industrijskih preduzeća/poduzeća, mjesečno putem obrasca C-41/DOM.

Obuhvat proizvoda - Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje se proizvode i prodaju na domaćem tržištu.

Obuhvat izvještajnih jedinica - U 2012. godini cijene su se prikupljale od oko 230 proizvodnih subjekata, za oko 240 proizvoda. Svakog mjeseca se, od izabranih preduzeća/poduzeća, prikuplja oko 1100 pojedinačnih cijena za izabrane proizvode.

Za obračun indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda upotrebljava se Klasifikacija djelatnosti KD **2010** prema kojoj se poslovni subjekti razvrstavaju u područja B, C, D i E i Nomenklatura industrijskih proizvoda (NIP).

Definicije

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje rezidentna domaćinstva/kućanstava kupuju radi zadovoljenja svojih vlastitih potreba.

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda koje industrijska preduzeća/poduzeća proizvode i prodaju na domaćem tržištu.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje **indeksa potrošačkih cijena** su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava/kućanstva na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani/ponderirani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava/kućanstva i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava/kućanstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2012. godini primjenjuju se ponderi koji se baziraju/temelje na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava/kućanstava iz 2007. godine. Ponderi se svake godine korigiraju indeksom kretanja cijena u prethodnoj godini.

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje **indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda** su koeficijenti koji odražavaju relativno učešće vrijednosti prodaje pojedinog proizvoda u ukupnoj vrijednosti prodaje svih proizvoda na domaćem tržištu. Osnovni izvor podataka za izradu pondera je Godišnji izvještaj industrije - IND-21 za 2010. godinu.

Pregled kretanja cijena izabranih proizvoda na području Kantona Sarajevo za 2013. godinu

PROIZVOD	Mjesec											
	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar
Riža	3,47	3,46	3,46	3,46	3,76	3,71	3,50	3,38	3,40	3,50	3,52	3,44
Pšenično brašno bijelo, svi tipovi	1,14	1,14	1,14	1,13	1,12	1,14	1,14	1,11	1,07	1,07	0,94	0,95
Hljeb polubijeli od pšeničnog brašna ili crni, svi tipovi	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Mlijeko- tetra pakovanje	1,48	1,48	1,48	1,48	1,48	1,48	1,47	1,47	1,48	1,48	1,48	1,47
Maslac	15,94	15,58	15,94	15,94	15,94	16,40	16,38	16,91	16,38	17,05	17,48	17,76
Jestivo ulje	3,17	3,05	3,00	2,85	2,72	2,68	2,66	2,69	2,58	2,55	2,42	2,39
Šećer	1,78	1,78	1,73	1,70	1,62	1,58	1,57	1,56	1,53	1,50	1,46	1,44
Kuhinjska so	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,85	0,85	1,03	1,03	1,02	1,03
Deterđent za mašinsko pranje rublja	3,44	3,55	3,55	3,54	3,44	3,56	3,51	3,51	3,21	3,27	3,39	3,32

Prethodni podaci

UGOSTITELJSTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o prometu u ugostiteljstvu prikupljeni su iz redovnog istraživanja Tromjesečni izvještaj ugostiteljstva (obrazac UG-11).

Izvještajne jedinice su poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti registrirani u području I KDBIH 2010 - Hotelijerstvo i ugostiteljstvo, te također poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti registrirani u drugim djelatnostima ali obavljaju spomenutu djelatnost.

Obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

Definicije

Ugostiteljska djelatnost je djelatnost pripremanja hrane i pružanja usluga prehrane, pripremanja i usluživanja pića i napitaka i pružanja usluga smještaja. Ugostiteljska djelatnost je i pripremanje hrane za potrošnju na drugom mjestu (u prijevoznim sredstvima, na priredbama i sl.) i opskrba tom hranom (catering).

Ugostiteljskim objektom smatra se ugostiteljska poslovna jedinica koja u poslovnom, građevinskom i funkcionalnom pogledu čini cjelinu ili koja, u okviru šire građevinske cjeline, ima izdvojeni prostor i potrebnu funkcionalnost. Prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti (Službene novine Federacije BiH, broj 32/09) s obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga koje se u njima pružaju, ugostiteljski objekti dijele se na :

1. smještajne objekte (hoteli, kampovi i druge vrste objekata za smještaj);
2. ugostiteljske objekte za prehranu, (restorani, barovi);
3. catering objekte (kantine i pripremnice obroka)

Promet u ugostiteljstvu obuhvaća vrijednost izvršenih ugostiteljskih usluga (hrana, piće, smještaj) i drugih usluga uobičajenih u ugostiteljstvu (prodaja suvenira, razglednica, novina, duhanskih proizvoda i dr.) bez obzira na to jesu li naplaćene. U vrijednost tih usluga uključen je i PDV.

PROMET U UGOSTITELJSTVU

	2008	2009	2010	2011	2012
--	------	------	------	------	------

KANTON SARAJEVO
Prema vrstama ugostiteljskih objekata

UKUPNO	68.779	62.758	65.396	60.456	71.985
Hoteli	43.757	47.928	51.912	48.789	54.778
Restorani	15.555	6.981	6.663	5.662	11.832
Kafane/Kavane	2.321	2.261	1.352	924	913
Bifei	5.288	3.214	2.883	2.777	2.384
Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj	756	1.021	1.181	787	682
Kantine i pripremnice obroka	1.102	1.353	1.405	1.517	1.396

Prema vrstama usluga

Pivo	3.255	2.129	1.963	1.979	1.605
Vino	2.201	1.296	1.576	1.200	1.141
Rakija	212	293	386	247	335
Ostala žestoka pića	2.078	1.256	980	832	704
Voćni sokovi	1.372	1.536	1.563	1.335	1.313
Ostala bezalkoholna pića	2.211	1.820	1.392	1.367	3.082
Mineralana voda i soda - voda	1.440	788	851	724	829
Hrana	21.336	13.579	14.041	13.273	18.715
Napici	3.229	3.847	3.340	3.261	3.458
Duhan i šibice	136	147	122	158	149
Ostali robni promet	85	95	57	156	141
Ostali nerobni promet	3.685	1.821	2.102	1.993	2.221
Noćenja	27.539	34.151	37.023	33.931	38.292

TURIZAM

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o turizmu dobiveni su iz istraživanja Mjesečni izvještaj o dolascima i noćenjima turista (obrazac TU-11).

Izvještajne jedinice su poslovni subjekti (preduzeća, obrtnici, zadruge, ustanove, udruženja itd.) i njihove jedinice u sastavu koji se bave pružanjem smještajnih usluga turistima ili samo posreduju u pružanju tih usluga. Izvještaji se sastavljaju na osnovu evidencija u knjigama gostiju.

Definicije

Turist je svaka osoba koja u mjestu izvan svog uobičajnog okruženja (prebivališta) provede najmanje jednu noć ali ne više od godinu dana u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju, radi odmora ili rekreacije, zdravlja, studija, sporta, religije, porodice/obitelji, poslova, javnih misija i skupova s izuzetkom svrhe zapošljavanja kod poslovnog subjekta - rezidenta u zemlji ili mjestu posjete.

Domaći turist je svaka osoba sa prebivalištem u Bosni i Hercegovini koja izvan mjesta svog prebivališta provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju u Federaciji BiH.

Stranim turistima smatraju se sve osobe koje u Bosni i Hercegovini nemaju stalno prebivalište, a provedu najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju.

Vrsta mjesta. Turističkim mjestom u ovom istraživanju smatra se ono mjesto koje ispunjava sljedeće osnovne uvjete: atraktivne (prirodne ljepote, ljekoviti izvori, kulturno-historijski/povijesni spomenici, razne kulturne, zabavne i sportske priredbe), komunikativne (mogućnost pristupa, prometne veze) i receptivne (objekti za smještaj i uz njih potrebni prateći objekti za pružanje raznih usluga - trgovinskih, zanatskih/obrtničkih, poštanskih i sl., zatim parkovi, kupališta, šetališta itd.).

Turistička se mjesta razvrstavaju u sljedeće vrste:

Sarajevo je mjesto koje posjetitelje privlači prvenstveno kao administrativno-politički centar, a zatim i svojim historijskim/povjesnim, etničkim, ekonomskim, urbanističko-administrativnim i drugim svojstvima.

Banjska mjesta su mjesta kod kojih je ljekovitost termalnih ili mineralnih voda i ostalih geološko-mineraloških sastojaka naučno/znanstveno-medicinski ili empirijski utvrđena i koja imaju odgovarajuće objekte s uređajima za liječenje i oporavak posjetitelja.

Primorska mjesta su mjesta duž morske obale.

Ostala mjesta uključuju ostala turistička i neturistička mjesta koja nisu razvrstana ni u jednu od prethodnih vrsta, a raspolazu ugostiteljskim objektima za smještaj.

Dolaci i noćenja turista po vrstama objekata ukupno za 2012.g.

Vrsta objekta 2012	Dolasci			Noćenja		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
Hotel I kat. 5 zvj.	54.041	5.627	48.414	101.822	8.620	93.202
Hotel II kat. 4 zvj.	129.846	27.857	101.989	231.606	46.856	184.750
Hotel III kat. 3 zvj.	67.301	19.012	48.289	144.214	39.188	105.026
Hotel IV kat. 2 zvj.	5.090	1.598	3.492	12.498	4.012	8.486
Hotel V kat. 1 zvj.	742	289	453	1.213	451	762
Pansion II kat. 2 zvj.	24	4	20	64	10	54
Pansion III kat. 1 zvj.	234	131	103	344	192	152
Motel II kat. 2 zvj.	828	276	552	2.274	682	1.592
Prenoćište	1.984	265	1.719	3.455	436	3.019
Hotelsko naselje I kat. 3 zvj.	6.445	604	5.841	9.811	722	9.089
Hotelsko naselje II kat. 2 zvj.	58	54	4	93	89	4
Omladinski hotel	1.575	1.147	428	3.619	2.651	968
Sobe za iznajmljivanje II kat. 2 zvj.	332	14	318	744	22	722
Ukupno	268.500	56.878	211.622	511.757	103.931	407.826
Broj ležaja	5.408					

Dolasci i noćenja turista prema zemljama prebivališta u 2012.

NAZIV	Turisti	
	Dolasci	Nocenje
ALBANIJA	1.347	2.975
AUSTRALIJA	2.925	4.463
AUSTRIJA	7.474	11.826
BELGIJA	1.176	2.574
BUGARSKA	1.302	2.547
KANADA	1.306	2.723
NARODNA REPUBLIKA KINA	1.963	2.911
HRVATSKA	35.971	60.650
ČEŠKA	1.513	2.883
DANSKA	919	2.179
FINSKA	632	1.248
FRANCUSKA	4.682	8.427
NJEMAČKA	9.276	17.880
GRČKA	837	1.866
MAĐARSKA	2.872	4.695
ISLAND	64	256
IRAN	125	408
IRSKA	590	1.719
IZRAEL	1.306	2.396
ITALIJA	8.359	17.199
JAPAN	2.813	4.129
LUKSEMBURG	170	498
CRNA GORA	2.995	6.012
HOLANDIJA	2.987	6.516
NOVI ZELAND	486	681
NORVEŠKA	1.165	2.937
POLJSKA	4.684	6.286
PORTUGAL	392	1.218
RUMUNIJA	1.862	6.138
RUSIJA	743	1.692
SAUDIJSKA ARABIJA	1.097	3.479
SRBIJA	12.460	22.618
SLOVAČKA	817	1.688
SLOVENIJA	19.182	29.808
ŠPANIJA	3.147	4.722
ŠVEDSKA	2.545	6.425
ŠVAJCARSKA	1.717	3.989
TURSKA	29.185	52.513
MAKEDONIJA B.J.R.	2.318	5.142
EGIPAT	247	736
UJEDINJENO KRALJEVSTVO	3.893	8.144
SAD	6.549	14.810
OSTALE EVROPSKE ZEMLJE	2.644	6.240
OSTALE VANEVROPSKE ZEMLJE	22.885	59.580
UKUPNO	211.622	407.826

ZAPOSLENOST, NEZAPOSLENOST I PLAĆE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o broju zaposlenih prikupljaju se provođenjem redovnog/redovitog Mjesečnog istraživanja o zaposlenima i plaći (Rad-1) u pravnim osobama, i istraživanja o fizičkim osobama - vlasnicima koji samostalno obavljaju djelatnost - profesiju i osobama koje su kod njih zaposlene (Rad-15).

Broj zaposlenih u pravnim osobama rezultat je obrade podataka iz redovnog/redovitog Mjesečnog istraživanja (Rad-1), koji pravne osobe popunjavaju na osnovu propisanih evidencija. Istraživanjem su obuhvaćene pravne osobe svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti svih nivoa/razine, ustanove i druge organizacije.

Podaci o broju zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija rezultat su obrade istraživanja (Rad-15), i preuzimaju se od Porezne uprave Federacije BiH.

U podatke o zaposlenima uključeni su zaposlenici u pravnim osobama (uključujući zaposlenike u odbrani/obrani i policiji), zaposlenici u obrtu i slobodnim profesijama, kao i vlasnici kojima je obrt osnovno zanimanje.

Podaci o zaposlenima prema stepenu/stupnju stručnog obrazovanja, starosnim grupama kao i podaci o zaposlenima prema visini plaća dobiveni su na osnovu Godišnjeg istraživanja o zaposlenima i plaći u pravnim osobama (Rad-1G), sa stanjem 31. mart/ožujak. Ovim istraživanjem ne obuhvaćaju se zaposleni u odbrani/obrani, kao ni zaposleni u obrtu.

Podaci o nezaposlenima preuzimaju se od Federalnog Zavoda za zapošljavanje.

Podaci o prosječnoj neto-plaći po zaposlenom obračunavaju se na osnovu podataka redovnog/redovitog Mjesečnog istraživanja o zaposlenima i plaći (Rad-1), koje se provodi na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. Istraživanjem su obuhvaćene pravne osobe svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti svih nivoa/razina, ustanove i druge organizacije, po organizaciono teritorijalnom principu na nivou/razini općine.

Ovim istraživanjem obuhvaćene su neto-plaće zaposlenih u pravnim osobama koji imaju zasnovan radni odnos, bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena.

Nisu obuhvaćene plaće zaposlenih u odbrani/obrani kao ni plaće zaposlenih u obrtu.

Podaci su prezentirani po područjima i odjeljcima Klasifikacije djelatnosti (KDBiH 2010)

Definicije

Pod pojmom zaposleni obuhvataju se zaposlenici i vlasnici.

Zaposlenik je fizička osoba koja ima zasnovan radni odnos s poslodavcem na neodređeno ili određeno vrijeme, a poslove obavlja u punom, nepunom ili skraćenom radnom vremenu.

Vlasnici su osobe koje imaju vlastiti obrt ili samostalno obavljaju profesionalnu aktivnost sa ili bez zaposlenika.

Godišnji prosjek broja zaposlenih izračunat je kao aritmetička sredina mjesečnih stanja.

Nezaposlene osobe predstavljaju ukupan broj osoba koje traže zaposlenje prijavljenih Zavodu za zapošljavanje.

Osobe koje prvi put traže zaposlenje čine prosječan broj nezaposlenih osoba tokom/tijekom godine koje ranije nisu bile u radnom odnosu.

Korisnici novčane naknade predstavljaju prosječan mjesečni broj korisnika novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti u toku/tijeku godine.

Korisnici zdravstvenog osiguranja predstavljaju prosječan mjesečni broj korisnika zdravstvenog osiguranja za vrijeme nezaposlenosti u toku/tijeku godine.

Prosječna mjesečna neto-plaća je prosječan iznos koji zaposlenici primaju kao plaću za izvršene poslove po osnovi radnog odnosa i naknade za: godišnji odmor, državne praznike, plaćeni dopust, čekanje i zastoj bez krivnje zaposlenog, bolovanje na teret poslodavca i sl.

Ne obuhvaća primanja koja terete materijalne troškove, naknade za bolovanje koje ne snosi poslodavac i primanja po osnovu ugovora o djelu.

Nominalni indeksi neto plaća izračunati su iz apsolutnih podataka o prosječnim neto plaćama.

Realni indeksi neto plaća izračunati su dijeljenjem nominalnih indeksa neto plaća sa indeksom potrošačkih cijena.

ZAPOSLENOST I PLAĆE PO PODRUČJIMA KD

	Prosječan broj zaposlenih				Prosječna neto plaća u KM			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
UKUPNO	119.532	126.546	126.068	126.265	972,85	979,84	1.000,60	1.012,69
A Poljopriv. lov i šumar.	1.339	1.231	1.251	1.367	779	841	855	892
C Vađenje ruda i kam.	133	201	204	87	752	631	596	716
D Prerađivačka industrija	14.247	15.233	14.498	13.827	752	743	744	757
E Proiz.snbd./opskrba el.energ.gas./plinom i vodom	3.138	3.105	3.113	3.084	1.273	1.308	1.305	1.301
F Građevinarstvo	8.074	8.387	7.857	6.839	584	596	656	630
G Trgov.popr.motor.vozila,	22.395	24.856	25.051	24.314	681	716	725	739
H Ugostiteljstvo	5.306	5.673	5.649	5.685	637	591	583	593
I Prijevoz, skladištenje i veze	10.064	10.684	10.238	10.648	1.086	1.093	1.084	1.122
J Finans./Financ.posred.	5.131	5.673	5.628	5.654	1.425	1.480	1.513	1.501
K Poslovanje nekretn. iznajmlj.i poslovne djelatnosti	7.649	8.962	9.388	10.429	909	904	892	913
L Državna uprava i odbrana obavezno/obvezno soc. osiguranje	13.633	14.086	14.340	14.846	1.306	1.298	1.357	1.315
M Obrazovanje	9.180	9.183	9.637	9.832	951	970	965	966
N Zdravs.i socijalni rad	9.029	9.049	9.132	9.256	1.028	1.007	1.000	1.071
O Ostale javne,komun i vlastite uslužne djelatnosti	7.470	7.692	7.803	8.198	921	926	917	947
P Privatna domaćinstva	-	-	-	-	-	-	-	-
Q Eksterit. organizacije	889	768	683	653	-	-	-	-
0 Neraspoređ. po KD	1.855	1.763	1.596	1.546	-	-	-	-

ZAPOSLENOST I PLAĆE PO OPĆINAMA

	Prosječan broj zaposlenih				Prosječna neto plaća u KM			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
UKUPNO	119.532	126.546	126.068	126.265	973	980	1.001	1.013
Centar Sarajevo	41.191	40.967	40.414	40.367	1.109	1.136	1.167	1.195
Hadžići	3.724	3.900	3.862	3.694	772	782	805	837
Ilidža	15.538	17.986	18.406	17.813	791	758	770	776
Ilijaš	2.048	2.204	2.286	2.306	626	657	670	690
Novi Grad Sarajevo	20.259	22.108	21.855	22.294	834	856	875	889
Novo Sarajevo	22.980	24.697	24.749	25.400	1.029	1.025	1.053	1.038
Stari Grad Sarajevo	9.977	10.372	9.868	9.894	933	932	943	961
Trnovo	294	314	377	432	777	780	797	797
Vogošća	3.521	3.998	4.251	4.065	757	736	729	749

NEZAPOSLENE OSOBE PREMA STRUČNOJ SPREMI, stanje decembar/prosinac

Općine	Ukupno	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
2009	66.299	4.712	941	18.451	461	462	18.467	481	22.324
2010	68.907	5.753	929	19.691	447	452	18.956	467	22.212
2011	69.842	6.689	884	20.024	413	441	19.199	458	21.734
2012	73.018	7.956	883	21.261	419	445	19.979	445	21.630
Centar Sarajevo	8.023	1.441	137	2.643	51	55	1.771	43	1.882
Hadžići	5.705	205	22	1.346	3	17	1.813	17	2.282
Ilidža	11.662	922	128	3.298	81	88	3.332	126	3.687
Ilijaš	5.437	250	17	1.093	22	16	1.644	42	2.353
Novi Grad Sarajevo	20.257	2.144	242	5.960	127	109	5.796	98	5.781
Novo Sarajevo	9.144	1.703	191	3.151	69	72	2.103	53	1.802
Stari Grad Sarajevo	6.801	835	93	2.201	44	48	1.852	38	1.690
Trnovo	531	35	3	98	1	5	133	-	256
Vogošća	5.458	421	50	1.471	21	35	1.535	28	1.897

OBRAZOVANJE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o dječijim vrtićima, djeci i odgojiteljima prikupljaju se godišnjim izvještajima sa stanjem 30. septembar/rujan tekuće godine.

Podaci o školama, učenicima i nastavnicima u osnovnim i srednjim školama prikupljaju se godišnjim izvještajima na početku i na kraju svake školske godine.

Podaci o upisanim studentima na visokoškolskim ustanovama prikupljaju se na osnovu/temelju obrazaca koje popunjavaju studenti prilikom upisa u zimski semestar svake školske godine.

Podaci o studentima koji su diplomirali, te o broju kandidata koji su stekli naslov magistra ili doktora nauka/znanosti tokom/tijekom kalendarske godine prikupljaju se također na osnovu/temelju obrazaca koje popunjavaju studenti, odnosno kandidati, prilikom diplomiranja odnosno odbrane/obrane magistarskog rada ili doktorske disertacije.

Podaci za doktore nauka/znanosti odnose se na kalendarsku godinu u kojoj je kandidat odbranio/obranio doktorsku disertaciju, a ne na godinu u kojoj je uveden u registar doktora nauka/znanosti.

Podaci o nastavnicima visokoškolskih ustanova prikupljaju se izvještajima o nastavnom osoblju sa stanjem 31. oktobra/listopada tekuće školske godine.

Podaci o učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim i srednjim školama, o učenicima u osnovnim muzičkim/glazbenim i baletskim/baletnim školama prikupljaju se na posebnim obrascima na početku i na kraju svake školske godine.

Definicije

Obrazovni sistem/sustav Federacije Bosne i Hercegovine uključuje predškolsko (ISCED 0), osnovno (ISCED 1& 2), srednje (ISCED 3) i visoko (ISCED 5A, 5B&6) obrazovanje. Osnovno i srednje obrazovanje organizirano je kao redovno/redovito obrazovanje i posebno obrazovanje koje uključuje obrazovanje djece i omladine/mladeži s teškoćama u razvoju i osnovno umjetničko obrazovanje koje priprema djecu za nastavak školovanja u srednjim umjetničkim školama.

Dječiji vrtići su ustanove koje pružaju usluge njege, odgoja i zaštite djece predškolske dobi.

U statistici obrazovanja školom se smatra skupina učenika koja pohađa nastavu određene vrste i stepena/stupnja po istovrsnom nastavnom planu i programu, bez obzira na to nalazi li se ta skupina učenika pod posrednim ili neposrednim rukovodstvom jedne uprave ili ima zajedničku upravu s drugim školskim jedinicama različite vrste i stepena/stupnja obrazovanja. Svaka teritorijalno odvojena jedinica (razredni odjel) iste vrste smatra se također školom (školskom jedinicom).

Obzirom da se u osnovnim školama izvodi istovremeno nastava po osmogodišnjem i devetogodišnjem programu obrazovanja, a u nekim kantonima isključivo se obavlja nastava po devetogodišnjem programu, nije izvršena podjela škola na osnovu programa rada. Iz tih razloga prikazuje se broj škola po programu osmogodišnjeg obrazovanja.

Kod redovnih/redovitih srednjih škola broj škola prikazan je u ukupnom zbiru redovnih/redovitih srednjih škola. Broj škola po vrstama (gimnazije, tehničke i srodne, stručne/strukovne i umjetničke škole) nismo u mogućnosti iskazati, jer jedna mješovita škola, kao pravni subjekt, može u svom sastavu imati više vrsta škola.

Visokoškolske ustanove su univerziteti /sveučilišta, /fakultet i umjetnička akademija kao jedinice u njenom sastavu/ i visoke škole. Univerzitet/Sveučilište je ustanova koja osniva i provodi univerzitetske/sveučilišne studije u najmanje dva naučna/znanstvena ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarnе studije kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem jedinica u sastavu /fakulteta, umjetničkih akademija, instituta/. Univerzitetski/Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u nauci/znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu naučnih/znanstvenih i stručnih dostignuća.

Univerzitetsko/Sveučilišno obrazovanje obuhvaća dodiplomski, diplomski i poslijediplomski studij. U skladu/sukladno s europskim sistemom prijenosa bodova (ECTS) jednom godinom studija se u pravilu stječe 60 ECTS bodova.

Dodiplomski univerzitetski/sveučilišni studij, koji u pravilu traje tri do četiri godine i kojim se stječe od 180 do 240 ECTS bodova, osposobljava studente za diplomski studij, te im daje mogućnost zapošljavanja na određenim stručnim poslovima.

Diplomski univerzitetski/sveučilišni studij traje u pravilu jednu do dvije godine. Njime se stječe 60 do 120 ECTS bodova, te ukupan broj bodova koji se stječu na dodiplomskom i diplomskom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova.

ISCED 97 – International Standard Classification of Education – Međunarodna standardizirana klasifikacija obrazovanja koristi se prema preporuci UNESCO-a, OECD-a, EUROSTAT-a i drugih međunarodnih organizacija za prikazivanje svih podataka o obrazovanju i omogućuje usporedivost podataka o obrazovanju na međunarodnom nivou/razini.

ISCED ima dvije glavne ukrštene varijable: stepen/stupanj obrazovanja i područje obrazovanja.

Stepeni/Stupnjevi obrazovanja, koji odgovaraju u školskom sistemu/sustavu Federacije Bosne i Hercegovine jesu:

ISCED 0 – predškolsko obrazovanje djece od treće godine do polaska u osnovnu školu;

ISCED 1 – niže osnovno obrazovanje od I-IV razreda prema osmogodišnjem programu, odnosno od I-V prema devetogodišnjem programu obrazovanja.

ISCED 2 – više osnovno obrazovanje od V-VIII razreda prema osmogodišnjem programu, odnosno od VI-IX prema devetogodišnjem programu obrazovanja.

ISCED 3 - srednje obrazovanje;

ISCED 5 - tercijarno obrazovanje, odnosno više i visoko obrazovanje uključujući postdiplomski magistarski studij;

- ISCED 5A i 5B – visoko i više obrazovanje uključujući i postdiplomski magistarski studij;

ISCED 6 – školovanje za naučni/znanstveni stepen/stupanj – doktorat.

Redovno/Redovito obrazovanje

Predškolsko obrazovanje nije obavezno/obvezno i obuhvaća djecu od treće godine života do polaska u školu.

Osnovno obrazovanje traje devet (osam) godina i obavezno/obvezno je za svu djecu od šeste (ili sedme) do petnaeste godine života. Cilj osnovnog obrazovanja je stjecanje općeg znanja, a ostvaruje se prema jedinstvenom nastavnom programu.

Prelazak na devetogodišnje osnovno obrazovanje počeo je od školske 2004/2005 godine i povezan je sa promjenama u strukturi i organizaciji osnovnog odgoja i obrazovanja.

Srednje obrazovanje nakon završetka osnovnog školovanja omogućuje stjecanje znanja i sposobnosti za rad i nastavak školovanja. Srednje obrazovanje nije obavezno/obvezno. Vrste srednjih škola, ovisno o vrsti nastavnog plana i programa jesu:

- gimnazije – izvode nastavni plan i program u trajanju od četiri godine, a mogu biti opće i specijalizirane; pripremaju učenike za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama;

- stručne/strukovne škole – izvode nastavni plan i program u trajanju od tri (ili četiri) godine. Na kraju svog školovanja učenici ovih škola polažu završni ispit i osposobljavaju se za tržište rada ili da bi nastavili školovanje u visokoškolskom obrazovanju.

- tehničke i srodne škole – školovanje traje četiri godine. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama;

- umjetničke škole – školovanje traje četiri godine, a mogu biti muzičke/glazbene, baletne i likovne. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na umjetničkim akademijama;

- vjerske škole – školovanje traje četiri godine. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama.

Više i visoko obrazovanje provodi se na visokoškolskim ustanovama nakon završene srednje škole. Organizirano je kao:

- stručni studij, koji osposobljava studenta za visokostručni ili umjetnički rad, a traje dvije do tri godine

- sveučilišni studij, koji osposobljava studenta za visokostručni ili umjetnički rad i priprema ga za naučni/znanstveni rad, a traje najmanje četiri godine

- postdiplomski magistarski studij koji studenta, nakon završenog sveučilišnog studija, priprema za stjecanje akademskog naslova magistra.

Posebno obrazovanje

Osnovne muzičke/glazbene i baletne škole pripremaju učenike za nastavak školovanja u srednjim muzičkim/glazbenim i baletnim školama. Učenici tih škola obavezno/obvezno osnovno školovanje stječu paralelno u redovnim/redovitim osnovnim školama.

Osnovno obrazovanje djece i omladine/mladeži s teškoćama u razvoju provodi se u osnovnoj školi u posebnim odgojno-obrazovnim grupama i razrednim odjelima u okviru škole. Iznimno za djecu s većim teškoćama u razvoju osnovno školovanje obavlja se u posebnim ustanovama odgoja i obrazovanja.

Srednje obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju organizira se uz primjenu individualnih postupaka u redovnim/redovitim ili posebnim razrednim odjelima i obrazovnim grupama.

Napomena:

Podaci o dječijim vrtićima, djeci i odgojiteljima su korigirani.

REDOVNO/REDOVITO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE , kraj školske 2011/12 godine

	Škole	Učenici			Nastavno osoblje	
		Svega	Učenice	Završili školu	Svega	Žene
KANTON SARAJEVO						
Osmogodišnje obrazovanje	68	4,736	2,277	4,730	1,028	706
Devetogodišnje obrazovanje	18	30,679	14,926	-	1,472	1,185
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	5	257	88	24	95	71
Redovne srednje škole	35	19,453	9,650	3,569	1,621	1,081
Šk. za učenike sa posebnim potrebama	3	142	58	31	49	27
Vjerske škole	1	454	240	77	29	8
Osnovne muzičke škole	4	1,289	768	160	110	76
Osnovne baletske škole	...	75	73	5	8	7
Centar Sarajevo						
Osmogodišnje obrazovanje	11	638	291	636	169	131
Devetogodišnje obrazovanje	...	4,268	2,049	-	171	150
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	31	8	3	14	11
Redovne srednje škole	13	7,251	4,033	1,174	610	448
Šk. za učenike sa posebnim potrebama	1	23	13	6	6	4
Hadžići						
Osmogodišnje obrazovanje	3	314	140	313	39	25
Devetogodišnje obrazovanje	4	1,916	928	-	110	84
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	-	-	-	-	-	-
Redovne srednje škole	1	938	421	224	70	42
Ilidža						
Osmogodišnje obrazovanje	12	840	428	840	170	119
Devetogodišnje obrazovanje	...	5,319	2,592	-	245	192
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	6	5	1	1	1
Redovne srednje škole	4	1,909	1,010	379	153	81
Osnovne muzičke škole	1	353	192	56	33	20
Ilijaš						
Osmogodišnje obrazovanje	4	287	152	287	54	35
Devetogodišnje obrazovanje	8	1,792	895	-	132	92
Redovne srednje škole	2	636	322	144	71	36
Osnovne muzičke škole	1	75	50	2	6	2
Novi grad Sarajevo						
Osmogodišnje obrazovanje	15	1,327	605	1,326	214	143
Devetogodišnje obrazovanje	1	8,543	4,132	-	398	328
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	45	16	7	22	16
Redovne srednje škole	3	1,863	685	284	143	99
Šk. za učenike sa posebnim potrebama	1	34	15	6	22	13

	Škole	Učenici			Nastavno osoblje	
		Svega	Učenice	Završili školu	Svega	Žene

Novo Sarajevo

Osmogodišnje obrazovanje	10	662	340	661	186	125
Devetogodišnje obrazovanje	...	4,485	2,188	-	222	178
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	83	24	9	36	25
Redovne srednje škole	6	3,578	1,249	671	285	175
Šk. za učenike sa posebnim potrebama	1	85	30	19	21	10
Osnovne muzičke škole	1	488	292	61	39	33
Osnovne baletske škole	...	38	37	5	3	3

Stari grad Sarajevo

Osmogodišnje obrazovanje	6	315	153	315	101	71
Devetogodišnje obrazovanje	4	2,109	1,047	-	100	84
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	92	35	4	22	18
Redovne srednje škole	5	2,619	1,621	549	244	174
Vjerske škole	1	454	240	77	29	8
Osnovne muzičke škole	1	373	234	41	32	21
Osnovne baletske škole	...	37	36	-	5	4

Trnovo

Osmogodišnje obrazovanje	2	15	6	15	14	7
Devetogodišnje obrazovanje	...	61	29	-	4	4

Vogošća

Osmogodišnje obrazovanje	5	338	162	337	81	50
Devetogodišnje obrazovanje	1	2,186	1,066	-	90	73
Redovne srednje škole	1	659	309	144	45	26

VISOKO OBRAZOVANJE

		Broj visokoškolskih ustanova	Upisani studenti			
			Ukupno	Žene	Od toga redovni/redoviti studenti	
					Ukupno	Žene
SARAJEVO	2009/10	32	32.343	18.025	25.655	14.442
	2010/11	33	32.798	18.295	26.595	14.983
	2011/12	34	33.435	18.528	27.472	15.355
UNIVERZITET SARAJEVO	2009/10	26	30.328	17.049	23.767	13.546
	2010/11	26	30.484	17.198	24.455	13.994
	2011/12	26	30.669	17.279	24.840	14.162
FAKULTETI*	2009/10	20	28.974	16.625	22.860	13.185
	2010/11	20	29.088	16.730	23.485	13.576
	2011/12	20	29.216	16.791	23.860	13.743
Prirodno-matematički fakultet	2009/10	1	1.420	959	1.296	886
	2010/11	1	1.618	1.128	1.458	1.026
	2011/12	1	1.767	1.258	1.593	1.150
Arhitektonski fakultet	2009/10	1	574	318	572	317
	2010/11	1	621	339	620	338
	2011/12	1	660	377	659	376
Građevinski fakultet	2009/10	1	723	255	723	255
	2010/11	1	668	236	668	236
	2011/12	1	739	272	738	272
Mašinski fakultet	2009/10	1	749	163	749	163
	2010/11	1	834	193	834	193
	2011/12	1	988	253	988	253
Fakultet za saobraćaj i komunikacije	2009/10	1	663	220	663	220
	2010/11	1	757	259	757	259
	2011/12	1	803	302	803	302
Elektrotehnički	2009/10	1	1.073	379	1.072	379
	2010/11	1	1.151	427	1.150	427
	2011/12	1	1.225	452	1.225	452
Medicinski	2009/10	1	1.236	793	1.235	793
	2010/11	1	1.142	741	1.142	741
	2011/12	1	1.035	677	1.034	677
Stomatološki	2009/10	1	589	341	589	341
	2010/11	1	572	324	572	324
	2011/12	1	434	249	434	249
Farmaceutski	2009/10	1	983	817	981	815
	2010/11	1	967	798	967	798
	2011/12	1	945	781	945	781
Poljoprivredno-prehrambeni	2009/10	1	724	406	605	353
	2010/11	1	852	493	672	395
	2011/12	1	937	540	778	456
Šumarski	2009/10	1	478	155	478	155
	2010/11	1	536	167	532	166
	2011/12	1	563	188	563	188
Veterinarski	2009/10	1	512	164	511	164
	2010/11	1	494	166	494	166
	2011/12	1	537	208	537	208
Pravni	2009/10	1	3.704	2.328	1.899	1.254
	2010/11	1	3.414	2.183	1.849	1.246
	2011/12	1	3.058	2.017	1.554	1.077
Ekonomski	2009/10	1	4.034	2.467	3.962	2.426
	2010/11	1	4.094	2.461	3.958	2.400
	2011/12	1	4.150	2.524	3.999	2.448
Političkih nauka	2009/10	1	4.498	2.572	2.916	1.767
	2010/11	1	4.364	2.525	2.935	1.794
	2011/12	1	4.646	2.701	3.074	1.869

nastavak

		Broj visokoškolskih ustanova	Upisani studenti			
			Ukupno	Žene	Od toga redovni/redoviti studenti	
					Ukupno	Žene
Filozofski	2009/10	1	2.579	2.065	1.956	1.575
	2010/11	1	2.785	2.186	2.174	1.710
	2011/12	1	2.710	2.090	2.164	1.676
Fakultet sporta i tjeles.odgoja	2009/10	1	900	146	534	100
	2010/11	1	966	154	611	122
	2011/12	1	931	164	731	147
Fakultet za kriminalistiku kriminologiju i sigurnosne st.	2009/10	1	1.376	414	907	283
	2010/11	1	1.300	417	924	322
	2011/12	1	1.363	429	992	333
Fakultet zdravstvenih studija	2009/10	1	1.189	760	654	421
	2010/11	1	1.046	678	617	411
	2011/12	1	971	597	592	387
Pedagoški	2009/10	1	970	903	558	518
	2010/11	1	907	835	551	502
	2011/12	1	766	712	457	422
VJERSKI FAKULTETI	2009/10	3	895	178	450	115
	2010/11	3	855	165	432	115
	2011/12	3	873	166	406	118
Islamskih nauka	2009/10	1	750	149	305	86
	2010/11	1	702	137	279	87
	2011/12	1	726	135	259	86
Katolički Bogoslovni fakultet	2009/10	1	68	15	68	15
	2010/11	1	80	14	80	14
	2011/12	1	79	15	79	15
Franjevačka teologija	2009/10	1	77	14	77	14
	2010/11	1	73	14	73	14
	2011/12	1	68	16	68	16
AKADEMIJE	2009/10	3	459	246	457	246
	2010/11	3	541	303	538	303
	2011/12	3	580	322	574	322
Likovnih umjetnosti	2009/10	1	189	100	189	100
	2010/11	1	229	126	227	126
	2011/12	1	275	156	275	156
Muzička	2009/10	1	225	129	223	129
	2010/11	1	256	153	255	153
	2011/12	1	246	147	246	147
Scenskih umjetnosti	2009/10	1	45	17	45	17
	2010/11	1	56	24	56	24
	2011/12	1	59	19	53	19
PRIVATNE VISOKOŠKOLSKE ORGANIZACIJE						
UKUPNO	2009/10	6	2.015	976	1.888	896
	2010/11	7	2.314	1.097	2.140	989
	2011/12	8	2.766	1.249	2.632	1.172
INTERNACIONALNI STUDIJ	2009/10	4	1.725	794	1.714	789
	2010/11	5	2.009	908	1.965	885
	2011/12	5	2.373	1.020	2.370	1.017
Saraj.škola za nauku i tehnol.	2009/10	1	325	143	325	143
	2010/11	1	332	145	326	142
	2011/12	1	320	147	319	146
Internacionalni univerzitet	2009/10	1	1.018	452	1.018	452
	2010/11	1	995	437	965	424
	2011/12	1	1.219	494	1.217	492
INTERNACIONALNI BURCH UNIVERZITET	2009/10	1	301	156	301	156
	2010/11	1	575	270	575	270
	2011/12	3	834	379	834	379

nastavak

		Broj visoko-školskih ustanova	Upisani studenti			
			Ukupno	Žene	Od toga redovni/redoviti studenti	
					Ukupno	Žene
Ekonomski fakultet	2011/12	1	209	56	209	56
Fakultet za inženjering i informacijske studije	2011/12	1	240	75	240	75
Edukacijski fakultet	2011/12	1	385	248	385	248
PRIVATNI FAKULTETI	2009/10	2	290	182	174	107
	2010/11	2	305	189	175	104
	2011/12	3	393	229	262	155
Fakultet za javnu upravu	2009/10	1	261	162	145	87
	2010/11	1	246	142	116	57
	2011/12	1	296	171	165	97
Interdisciplinarne postdiplomske studije	2009/10	1	29	20	29	20
	2010/11	1	59	47	59	47
	2011/12	1	65	44	65	44
Fakultet međunarodnih finansija i bankarstva	2011/12	1	32	14	32	14

KULTURA, UMJETNOST I SPORT

METODOLOŠKA OBJASNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci iz područja kulture i umjetnosti pružaju informacije o broju, prostornoj mreži, djelovanju i radu pojedinih institucija. Podaci se prikupljaju periodično: godišnje i trogodišnje od izvještajnih jedinica. Na kalendarsku godinu odnose se podaci za filmsku djelatnost, radio i televiziju i biblioteke/knjižnice, a na sezonsku godinu podaci za pozorišta/kazališta.

Podaci iz oblasti sporta rezultat su obrade statističkih izvještaja koje popunjavaju sportske, šahovske, lovačke organizacije te centri za sport i rekreaciju na obrascima Statistički izvještaj sportskih organizacija (SPORT), Statistički izvještaj šahovskih organizacija (ŠAH), Statistički izvještaj lovačkih društava (LOV) i Statistički izvještaj centara za sport i rekreaciju (SPORT-4). Podaci se prikupljaju svake treće godine.

Statističkim istraživanjem obuhvaćene su sve sportske, šahovske, lovačke organizacije te centri za sport i rekreaciju koji su bili aktivni u 2008.

Definicije

Filmska djelatnost obuhvaća snimanje, distribuciju te prikazivanje filmova.

Kino je dvorana ili otvoreni prostor opremljen uređajima za javno prikazivanje filmova. Kina rade kao stalna u dvorani, pokretna (putujuća) i ljetna. Mogu biti samostalna, u sastavu preduzeća/poduzeća za prikazivanje filmova, u sastavu drugog preduzeća/ poduzeća, kulturno-obrazovne ustanove te privatna.

Radijska i televizijska djelatnost obuhvaća ustanove koje preko odašiljača stvaraju i emitiraju program namijenjen javnosti.

Pozorišta/kazališta obuhvaćaju rad profesionalnih, amaterskih, dječijih i eksperimentalnih pozorišta/kazališta.

Profesionalna pozorišta/kazališta su kulturno-umjetničke ustanove sa stalnim profesionalnim ansamblom i dvoranom u kojoj daju predstave.

Dječija pozorišta/kazališta su profesionalna pozorišta/kazališta koja redovno daju predstave za djecu.

Amaterska pozorišta/kazališta su kulturno-umjetničke ustanove u čijem ansamblu su pretežno amateri, a mogu biti samostalna ili u sastavu udruženja kulturno-umjetničkog amaterizma.

Kapacitet pozorišta/kazališta i kina je broj raspoloživih sjedala za posjetitelje u stalnoj dvorani pozorišta/kazališta, odnosno kina.

Profesionalni orkestri su muzički/glazbeni sastavi profesionalnih muzičara/glazbenika koji izvode simfonijsku i koncertnu muziku/glazbu.

Bibliotekom/knjižnicom se smatra svaka sređena zbirka štampanog ili drugim sredstvom umnoženog materijala (knjiga i periodike) i drugih dokumenata uključivši grafičke i audiovizuelne. Osoblje biblioteke/knjižnice korisnicima olakšava korišćenje knjižne građe radi informiranja, istraživanja i obrazovanja.

Prema namjeni biblioteke/knjižnice mogu biti nacionalna, visokoškolske, specijalne, javne i biblioteke osnovnih i srednjih škola koje su namijenjene prvenstveno učenicima i nastavnicima.

Sportske organizacije su dobrovoljne organizacije građana koje se osnivaju radi bavljenja sportom, sudjelovanja na sportskim natjecanjima, sportske rekreacije i obuke. Registrirane su kod zakonom određenog tijela državne uprave, odnosno lokalne samouprave navedenih sportskih grana i organizacija .

Šahovske organizacije su dobrovoljne organizacije građana koje su osnovane radi bavljenja šahom, sudjelovanja na šahovskim natjecanjima i afirmacije šaha, a registrirane su kod šahovskog saveza Bosne i Hercegovine .

Lovačka društva su dobrovoljne organizacije građana koje se bave lovom, uzgojem i zaštitom divljači te očuvanjem biološke ravnoteže u prirodnim staništima divljači. Registrirana su kod lovačkog saveza Federacije BiH.

Centri za sport i rekreaciju pružaju usluge građanima s područja sporta i rekreacije, upravljaju sportskim objektima i održavaju ih.

Sportski objekti su zatvoreni i otvoreni bazeni, dvorane, stadioni i drugi objekti te prirodne uređene površine koje udovoljavaju uvjetima za bavljenje određenom granom (ili granama) sporta.

Sportski objekti prve kategorije su objekti koji ispunjavaju uvjete određene propisima o sportskim natjecanjima, za održavanje međunarodnih natjecanja te Evropskih/Europskih i svjetskih prvenstava.

POZORIŠTA / KAZALIŠTA

	Pozorišta / kazališta	Predstave	Posjetitelji	Zaposleni
2008	4	369	71.646	336
2009	4	392	65.648	334
2010	4	351	65.359	288
2011	4	355	69.970	316
2012	4	299	61.996	333
Centar Sarajevo	4	299	61.996	333

KINA

	Kina	Predstave	Posjetitelji	Zaposleni
2008	5	2.068	108.080	28
2009	4	8.208	282.391	26
2010	4	7.277	317.728	37
2011	4	6.742	294.319	36
2012	3	6.038	263.552	44
Centar Sarajevo	3	6.038	263.552	44

RADIO STANICE/POSTAJE

	Radio stanice/postaje	Emitirani program, u satima	Govorni program, u satima	Muzički program, u satima	Zaposleni
2008	15	120.402	59.379	61.023	258
2009	13	106.202	54.310	51.892	263
2010	14	115.705	60.528	55.177	259
2011	14	105.890	56.083	49.807	245
2012	13	106.940	56.407	50.533	258
Centar Sarajevo	5	43.800	23.291	20.509	72
Hadžići	1	8.760	5.840	2.920	6
Ilidža	1	6.200	4.010	2.190	4
Ilijaš	1	4.380	2.644	1.736	7
Novi Grad Sarajevo	2	17.520	6.705	10.815	133
Novo Sarajevo	2	17.520	8.660	8.860	17
Vogošća	1	8.760	5.257	3.503	19

TV STANICE/POSTAJE

	Televiziske stanice/postaje	Emitirani program, u satima	Govorni program, u satima	Muzički program, u satima	Zaposleni
2008	10	62.440	58.096	4.344	970
2009	10	58.133	51.150	6.983	931
2010	10	71.723	61.424	10.299	976
2011	9	68.859	60.418	8.441	939
2012	10	71.597	63.686	7.911	1.130
Centar Sarajevo	2	13.746	11.496	2.250	196
Hadžići	1	5.092	4.362	730	6
Ilidža	1	5.477	4.108	1.369	12
Novi Grad Sarajevo	3	21.002	20.423	579	642
Novo Sarajevo	1	8.760	7.615	1.145	42
Vogošća	2	17.520	15.682	1.838	232

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

METODOLOŠKA OBJASNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Prikupljanje zdravstveno – statističkih podataka obaveza je Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH i kantonalnih zavoda za javno zdravstvo.

Evidencije se vode upisivanjem podataka u osnovnu medicinsku dokumentaciju (obavezni individualni i zbirni obrasci), a služe kao izvor podataka za statistička istraživanja u području zdravstva Federacije BiH za sva tri nivoa/razine: primarni, sekundarni i tercijarni.

Evidencije trebaju da vode zdravstvene ustanove bez obzira na vrstu vlasništva, zdravstveni radnici/djelatnici privatne prakse, apoteke/ljekarne i druge ovlaštene institucije. Podaci se dostavljaju kantonalnim zavodima za javno zdravstvo u pravilu jednom godišnje za proteklu godinu za zbirne izvještaje, a kontinuirano za individualne listiće.

Radi osiguravanja jedinstvenog sistema/sustava statističkih istraživanja pri vođenju evidencija primjenjuju se, na federalnom nivou, jedinstvena metodološka načela i statistički standardi (definicije, klasifikacije, nomenklature).

Podaci se prikupljaju u skladu sa preporukama i definicijama Svjetske zdravstvene organizacije i redovno/redovito objavljuju u međunarodnim zdravstvenim publikacijama.

Podaci o zdravstvenim i drugim radnicima zaposlenim u zdravstvu odnose se samo na one medicinske i nemedicinske radnike koji su zaposleni na neodređeno vrijeme u zdravstvenoj ustanovi koja podnosi izvještaj.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (Sl.novine FBiH 46/10, član 125) sve privatne stomatološke ordinacije sa područja FBiH obavezne su dostavljati izvještaje o svom radu nadležnoj zdravstvenoj ustanovi, u skladu sa propisima o evidencijama u oblasti zdravstva.

Podaci o zaraznim i parazitarnim oboljenjima u potpunosti su preuzeti od Službe za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo FBiH, a registrirani broj oboljelih se temelji na «Prijavi oboljelog – umrlog od zarazne bolesti».

Definicije

Zdravstvena djelatnost na primarnom nivou/razini obuhvaća djelatnost opće medicine, zdravstvenu zaštitu predškolske i školske djece, higijensko-epidemiološku zaštitu, zaštitu zdravlja usta i zuba, hitnu medicinsku pomoć, medicinu rada, zaštitu zdravlja žena, patronažnu i farmaceutsku djelatnost.

Obavlja se u zdravstvenim ustanovama bez obzira na vrstu vlasništva: domovima zdravlja, ustanovama za hitnu medicinsku pomoć, ustanovama za zdravstvenu njegu u kući, apotekama/ljekarnama te ordinacijama privatne prakse.

Zdravstvena djelatnost na sekundarnom nivou/razini obuhvaća specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu te bolničku zdravstvenu zaštitu koja se provodi u općim i specijalnim bolnicama i lječilištima.

Zdravstvena djelatnost na tercijarnom nivou/razini obuhvaća obavljanje najstroženijih oblika zdravstvene zaštite iz specijalističkih djelatnosti u kliničkim ustanovama i državnim zdravstvenim zavodima.

Zdravstveni radnici/djelatnici su osobe koje imaju obrazovanje stečeno na medicinskom, stomatološkom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te na višim i srednjim školama zdravstvenog usmjerenja.

Bolnica je zdravstvena ustanova opremljena za 24-časovnu ljekarsku i sestrinsku njegu bolesnika, uspostavljanje dijagnoze, tretman i rehabilitaciju oboljelih i povrijeđenih osoba, obično oba, i medicinske i hirurške slučajeve; opremljena sa profesionalno obučanim medicinskim osobljem u čijem sastavu se obično nalazi bar jedan ljekar. Bolnice mogu, mada nije neophodno, pružati usluge i vanbolničkim pacijentima.

Broj bolnica uključuje opće bolnice, specijalne bolnice, akutne i hronične bolnice.

Prema kriterijima OECD akutna bolnica je bolnica sa prosječnim brojem dana ležanja 30 ili manje (Indikator Svjetske zdravstvene organizacije br: 992760).

Pod bolničkom posteljom smatra se postelja opremljena za potpuni cjelodnevni smještaj pacijenata, smještena u dijelovima bolnice u kojima je obezbjeđena kontinuirana zdravstvena njega pacijenata. Broj bolničkih postelja predstavlja mjerilo kapaciteta bolnice.

RADNICI ZAPOSLENI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA PREMA STEPENU STRUČNE SPREME I PROFILU

	2008	2009	2010	2011	2012
--	------	------	------	------	------

KANTON SARAJEVO

Ukupno zaposleni	7.388	7.551	7.486	7.744	7.858
Dr medicine	1.380	1.416	1.384	1.384	1.392
od toga specijalisti	1.076	1.103	1.103	1.133	1.128
Dr stomatologije	177	195	191	272	272
Mr farmacije	194	181	169	186	186
Zdravstveni radnici sa VSS¹⁾	-	13	42	25	41
Zdravstveni tehničari	3.485	3.581	3.596	3.678	3.745
Zdravstveni suradnici	156	142	143	143	132
Administrativno osoblje	965	992	976	1.097	1.185
Niža sprema	1.031	1.031	985	959	905

1) Odnosi se na zdravstvene radnike sa završenim fakultetom zdravstvenih studija.

ZDRAVSTVENI RADNICI/DJELATNICI U BOLNICAMA, ISPISANI BOLESNICI I BOLESNIČKI DANI ISPISANIH BOLESNIKA

	2008	2009	2010	2011	2012
BROJ ZAPOSLENIH DOKTORA MEDICINE U BOLNICAMA Kanton Sarajevo	728	692	800	795	818
BROJ ZAPOSLENIH ZDRAVSTVENIH RADNIKA SA VISOKOM, VIŠOM I SREDNJOM STRUČNOM SPREMOM U BOLNICAMA¹⁾	1.768	1.645	2.015	1.999	2.079
BROJ ISPISANIH BOLESNIKA	58.572	59.648	59.256	58.832	60.176
BROJ BOLESNIČKIH DANA ISPISANIH BOLESNIKA U HILJ./TIS.	637.188	625.926	614.635	578.060	574.339

1) Od 2010 godine uključeni zdravstveni radnici sa visokom stručnom spremom

DJELATNOST OPĆE MEDICINE, 2012.

	Zdravstveni radnici/djelatnici				Posjete-pregledi		
	Ljekari	Ljekari specijalisti	sa višom stručnom spremom	sa srednjom stručnom spremom	Prva posjeta	Ponovna posjeta	Kućne posjete ljekara

Kanton Sarajevo

- - - - -

³⁾ Koncept obiteljske medicine, kadar pokriva sve službe.

DJELATNOST ZAŠTITE PREDŠKOLSKE DJECE, 2012.

	Zdravstveni radnici/djelatnici				Posjete-pregledi			
	ljekari	ljekari specijalisti	sa višom stručnom spremom	sa srednjom stručnom spremom	prva posjeta	ponovna posjeta	sistematski pregledi	kontrolni pregled

Kanton Sarajevo

36 35 11 68 104.417 118.552 42.180 8.107

DJELATNOST ZAŠTITE ŠKOLSKE DJECE, 2012

	Zdravstveni radnici/djelatnici				Posjete-pregledi			
	ljekari	ljekari specijalisti	sa višom stručnom spremom	sa srednjom stručnom spremom	prva posjeta	ponovna posjeta	sistematski pregledi	kontrolni pregled
Kanton Sarajevo	24	16	8	41	89.072	81.736	14.314	218

BROJ BOLNIČKIH I STACIONARNIH POSTELJA

	2008		2009		2010		2011		2012	
	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari
Kanton Sarajevo	2.395	-	2.439	-	2.465	-	2.384	-	2.354	-

SOCIJALNI RAD

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o korisnicima, pravima, uslugama i mjerama socijalne zaštite/skrbi rezultat su obrade godišnjih izvještaja centara za socijalni rad, odnosno službi socijalne zaštite/skrbi.

Podaci o ustanovama za socijalnu zaštitu/skrb sa smještajem rezultat su obrade statističkih izvještaja ustanova za socijalnu zaštitu/skrb o djeci, omladini/mladeži i odraslima, a prikupljaju se svake godine.

Podaci o socijalnoj pomoći preuzeti su od Ministarstva rada i socijalne politike.

Definicije

Centri za socijalni rad, odnosno službe za socijalnu zaštitu/skrb ustanove su koje pružaju stručnu i socijalnu pomoć u raznim oblicima osobama kojima je pomoć potrebna. Pomoć može biti materijalna (jednokratna ili pomoć za uzdržavanje), pomoć u osposobljavanju za rad i rehabilitaciju, pomoć u smještaju u razne ustanove socijalne zaštite/skrbi itd. Rad centara odnosno službi odvija se timski, tj. u radu sudjeluju socijalni radnici, psiholozi, pedagozi, defektolozi, liječnici, pravnici i drugi stručni radnici.

Domovi za socijalnu zaštitu/skrb o djeci i omladini/mladeži su domovi koji pružaju smještaj, prehranu, zbrinjavanje, odgoj, zdravstvenu zaštitu, školovanje, osposobljavanje za rad, te odgovarajuće oblike stručne pomoći djeci i omladini/mladeži bez roditeljske zaštite, mentalno i tjelesno invalidnoj djeci, te djeci i omladini/mladeži društveno neprihvatljivog ponašanja.

Ustanove za socijalnu zaštitu/skrb o odraslim i starijim osobama su ustanove koje pružaju organizirano stanovanje, prehranu, pomoć i njegu, zdravstvenu zaštitu, odmor i rekreaciju i druge razne aktivnosti stručnog tretmana bolesnim osobama, ovisnicima o alkoholu, te starim i nemoćnim osobama.

Korisnik socijalne pomoći je osoba kojoj je zbog određenih životnih uvjeta ili zbog posebnog duševnog ili tjelesnog stanja dodijeljen neki oblik socijalne pomoći. Korisnici socijalne pomoći utvrđuju se zakonom.

Usluge socijalne pomoći su oblici i aktivnosti koje se poduzimaju u svrhu sprečavanja, uklanjanja ili ublažavanja stanja socijalno-zaštitne potrebe, kao što su: osposobljavanje za rad i privređivanje, pomoć pri rješavanju sukoba u porodici/obitelji ili na radnom mjestu, pomoć pri rješavanju stambenog pitanja, smještaj u druge porodice/obitelji ili ustanove socijalne skrbi te različiti oblici materijalne pomoći u novcu ili naturi.

SOCIJALNI RAD

	2008	2009	2010	2011	2012
Broj centara za socijalni rad	9	9	9	9	9
Obrađeni slučajevi u centrima					
Ukupno	33.076	51.027	44.310	33.948	32.639
žene	16.567	24.569	20.664	16.339	16.188
Djeca i omladina/mladež	3.127	3.914	3.695	3.430	3.743
žene	1.167	1.539	1.492	1.510	1.671
Odrasli	29.949	47.113	40.615	30.518	28.896
žene	15.400	23.030	19.172	14.829	14.517
Broj intervencija socijalne zaštite/skrbi					
Ukupno	152.336	188.504	164.918	137.012	155.065
žene	55.665	90.725	76.539	65.503	65.092
Djeca i omladina/mladež	10.206	14.834	14.156	13.515	35.081
žene	4.078	5.765	5.674	5.987	13.264
Odrasli	142.130	173.670	150.762	123.497	119.984
žene	51.587	84.960	70.865	59.516	51.828
Zaposleni u centrima - ukupno	132	131	132	131	131
Socijalni radnici	67	67	67	67	66
Defektolozi	-	-	-	-	-
Pedagozi	10	9	9	9	9
Psiholozi	8	8	8	8	8
Pravnici	22	22	22	22	22
Administrativno osoblje	17	16	18	17	18
Ostali	8	9	8	8	8

PRAVOSUĐE

25-0 METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o učiniteljima kaznenih/krivičnih djela, učiniteljima privrednih/gospodarskih prijestupa i privrednih/gospodarskih sporova rezultat su redovnih/redovitih statističkih istraživanja iz oblasti pravosuđa. Podaci o sudovima i sudijama, tužiteljstvima, tužiteljima, advokatima/odvjetnicima i advokatskim pripravnicima/odvjetničkim vježbenicima dobijeni su od Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, Ustavnog suda Federacije BiH i Advokatske komore FBiH.

Obuhvatnost podataka je potpuna, jer se statističkim istraživanjima obuhvaćaju svi punoljetni i maloljetni učinitelji kaznenih djela, učinitelji privrednih/gospodarskih prijestupa i privrednih/gospodarskih sporova uključujući kaznena djela učinjena od nepoznatih učinitelja protiv kojih je podnijeta prijava nadležnom tužiteljstvu/tužilaštvu.

Definicije

Punoljetni učinitelji kaznenih djela su osobe koje su u vrijeme učinjenja kaznenog/krivičnog djela imale navršenih 18 godina života, protiv kojih je postupak po kaznenoj/krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen i optužene osobe protiv kojih je kazneni/krivični postupak pravomoćno završen.

Optužene punoljetne osobe protiv kojih je podnesena optužnica, optužni prijedlog ili privatna tužba i protiv kojih je kazneni/krivični postupak pravomoćno završen odlukom suda kojom se obustavlja postupak, donosi oslobađajuća ili odbijajuća presuda, određuje se prisilni smještaj za neuračunljivu osobu ili se počinitelj proglašava krivim.

Osuđena osoba jest punoljetna osoba proglašena krivom prema kojoj su izrečene kaznene sankcije: zatvor, novčana kazna, mjere sigurnosti, sudska opomena i osoba proglašena krivom bez izricanja kazne.

Maloljetni učinitelji kaznenih/krivičnih djela su osobe koje su u vrijeme učinjenja kaznenog/krivičnog djela imale navršenih 14, a nisu navršile 18 godina života, prema kojima postupak po kaznenoj/krivičnoj prijavi nije pokrenut (prijava odbačena) ili je pripremni postupak obustavljen.

Optužena osoba je maloljetna osoba prema kojoj je kazneni/krivični postupak pred vijećem pravomoćno završen odlukom kojom je obustavljen postupak pred vijećem pravomoćno završen odlukom kojom je obustavljen postupak pred vijećem ili je izrečena sankcija (maloljetnički zatvor ili odgojne mjere).

Odgovorne osobe učinitelji privrednih/gospodarskih prijestupa smatraju se odgovorne osobe učinitelji privrednih/gospodarskih prijestupa u pravnoj osobi koje su povrijedile pravila o finansijskom/financijskom poslovanju protiv kojih je prijava za privredni/gospodarski prijestup odbačena, podnjet optužni prijedlog kojim je postupak završen odlukom: prekinut postupak, optužni prijedlog odbačen ili odbijen, oslobođena optužbe ili se proglašava odgovornom uz izricanje sankcije.

Pravne osobe učinitelji privrednih/gospodarski prijestupa smatraju se pravne osobe koje su povrijedile pravila o finansijskom/financijskom poslovanju protiv kojih je postupak okončan na naprijed navedeni način.

Pravila o postupku o privrednim/gospodarskim sporovima primjenjuju se u sporovima koji proizilaze iz međusobnih privrednih/gospodarskih odnosa imatelja radnji i drugih pojedinaca koji u obliku registriranog zanimanja obavljaju neku privrednu/gospodarsku djelatnost, odnosno iz međusobnih privrednih/gospodarskih odnosa tih osoba i pravnih osoba.

**OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE I MALOLJETNE OSOBE
PREMA KAZNENOM DJELU**

Kaznena djela protiv	Punoljetni počinitelji				Maloljetni počinitelji			
	Kaznene prijave		Optužbe		Kaznene prijave		Optužbe	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
UKUPNO	835	2,817	1,976	1,782	43	168	199	222
Života i tijela	45	126	162	128	7	14	21	31
Slobode i prava građana	52	214	88	66	-	1	6	6
Radnih odnosa	-	1	3	-	-	-	-	-
Časti i ugleda	-	-	-	-	-	-	-	-
Dostojanstva osobe i morala	9	16	6	8	1	3	3	2
Braka i obitelji	45	146	95	64	1	-	3	2
Zdravlja ljudi	50	224	227	215	3	3	6	3
Privrede/Gospodarstva	15	44	17	15	-	-	-	-
Okoliša	29	93	69	59	-	-	2	-
Imovine	353	1,237	737	641	24	117	110	132
Opće sigurnosti ljudi i imovine	16	71	60	57	1	3	10	5
Sigurnosti javnog prometa	34	92	117	118	-	-	1	-
Pravosuđa	16	24	16	22	-	1	6	4
Javnog reda i pravnog prometa	128	357	292	307	5	13	27	36
Podmićivanja i službene i druge odg.	11	113	13	9	-	-	-	-
Poreza	-	7	9	11	-	-	-	-
Ostala kaznena djela	13	49	64	61	1	1	3	1
Oružanih snaga FBiH	-	-	-	-	-	-	-	-
Terorizam	-	-	-	-	-	-	-	-
Čovječnosti i međunarodnog prava	12	-	-	-	-	-	-	-
Sistem elektronske obr.podat.	-	-	-	1	-	12	-	-
Ustavnog poretka	7	3	1	-	-	-	1	-

OPTUŽENE PUNOLJETNE I MALOLJETNE OSOBE PREMA VRSTI ODLUKE

Vrsta odluke	Punoljetne osobe		Vrsta odluke	Maloljetne osobe	
	2011	2012		2011	2012
UKUPNO	1,976	1,782	UKUPNO	199	222
Proglašene odgovornim	1,764	1,532	Obustavljen postupak	155	143
Sporazum o priznanju krivice	-	40	Izrečena mjera	2	1
Odbačenih privatnih tužbi	1	-	- sigurnosti		
Prekid postupka	-	1	Izrečena sankcija	42	78
Obustavljen postupak	70	49			
Oslobođene od optužbe	76	105			
Optužba odbijena	64	52			
Mjere sigurnosti	1	3			
Ustupljen predmet	-	-			